

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	1
Voorwoord	2
Een leven lang met Open Water	3
Van Sportwereld tot Zwemkroniekbekers	7
Ook de laatste man telt mee	18
Zestien graden Planjer	21
Zoals het was, was het goed	23
Langebaan: de ideale vorm van zwemmen!	25
Langebaanzwemmers zijn buitenbeentjes met karakter	27
Belang van de jury	29
van duivenklok tot Seiko-printer	30
De Bosbaan Zwemmen	31
Omzwemmen & Winnen	33
Via anekdote naar tweestrijd	34
Marathons, de aanzet	35
Van langebaan naar Lange Afstand	42
Professionals	44
De grote oversteek: Ket Kanaal	47
Nostalgie in Zeeland	52
Masters en Open water zwemmen	54
Van wat is en...	55
Bijlagen	57
Klassementswinnaars	58
Lange afstandsklassement	62
Verenigings-klassement	63
(Open) Nederlandse Kampioenschappen	64
Eeuwige top 100	69
Klassementswinnaars Masters	77
5 kilometer Top 10	80
Organisaties 1998	81
Trefwoordenregister	88

VOORWOORD

Het was eind 1996 toen we aan dit boek begonnen. Vol goede moed zijn we gestart met een driekoppige redactie en een potentiële sponsor. Het plan was om tijdens of liefst voorafgaande aan het seizoen met de publicatie te komen. Het seizoen 1997 is het voor de 50-ste keer dat er langebaanklassementen georganiseerd zijn. Derhalve een belangrijk jubileum.

In 1948 zijn de klassementen als Sportwereld klassementen van start gegaan. Na enige jaren nam de Zwemkroniek de sponsoring van de klassementsbekers over. Jammergenoeg zijn de langebaanklassementen "sponsorloos" sinds 1996!

Er waren er vele tegenslagen bij het maken van dit boek: tientallen mensen bleken beloofde stukjes niet te schrijven. Lastig, maar we zetten door! Wat nog veel belangrijker was, was dat de sponsor zich door omstandigheden genoodzaakt voelde zich terug te trekken.

Het jubileumseizoen is gelukkig niet geheel geruisloos voorbijgegaan:

De Open Nederlandse Kampioenschappen langebaanzwemmen zijn in Sluis met haar grote traditie een succes geweest. Er is voor het eerst een gecombineerd nationaal kampioenschap lange afstandszwemmen geweest te zamen met een ander land. Dit is iets wat in de toekomst mogelijk voortgezet gaat worden.

Elke deelnemer die de klassementen heeft volgezwommen ontving een speciaal ontworpen boekje met zijn/haar klassementsresultaten.

Er is een passend slot met de uitreiking van de klassementsbekers geweest. Daarbij is, ter

gelegenheid van het jubileum, aan de zwemmers die de meeste starts hadden, een bijzondere eenmalige prijs uitgereikt: gratis starten in 1998 bij alle klassementswedstrijden. Daarvoor nogmaals dank aan alle organisaties voor het ter beschikking stellen van deze kostbare prijzen.

Zoals u merkt is het boek er toch gekomen! De basis voor het boek is door George Sieverding geschreven. De kern van dit jubileumboek is van zijn hand. Er is een stuk van hem gebruikt uit 1987 wat enigszins geactualiseerd is door de redactie.

Toen het stuk van George Sieverding beschikbaar kwam is alles in een stroomversnelling geraakt. Op het laatste moment zijn diverse mensen bereid gevonden om vanuit hun eigen invalshoek een klein artikel te schrijven en oudere en nieuwere foto's ter beschikking te stellen. Daarvoor onze dank! Ook de schrijvers van het eerste uur: K.D. Prins, Edwin Kooyman, Wim Buijs, Co Wagenvoort, Piet ten Thije en Aton Demuth worden hier bijzonder bedankt voor hun bijdragen.

De redactie hoopt dat dit boek niet alleen een plezier is om te lezen en een goed plekje krijgt in de boekenkast, maar ook dat de jeugdige zwemmers van heden gemotiveerd zullen raken om eens te proeven aan deze bijzondere tak van zwemmen. Zij kunnen dan ook genieten van de vele bijzondere evenementen die ons land rijk is. Allicht worden zij in een volgend jubileumboek vermeld.

**Jos van Kuijeren en
Richard Broer**

juni 1998

Rielerkolk, Deventer, 1982

Evian – Lausanne, 1994: Melanie Kuiper, Ate van der Meer, Gijsbertine Mantel en Edith van Dijk

EEN LEVEN LANG MET OPEN WATER

ZOMER 1937

Vader ging dagelijks naar de Kalkovens aan het eind van de Zuiddijk om daar de Zaan over te zwemmen. Heen en weer op die plaats (400 m) Hij nam mij altijd mee en vroeg dan aan een paar werkloze jongeren of zij even op mij wilden letten. Toen al moet ik de drang in mij gehad hebben het open water op te willen.

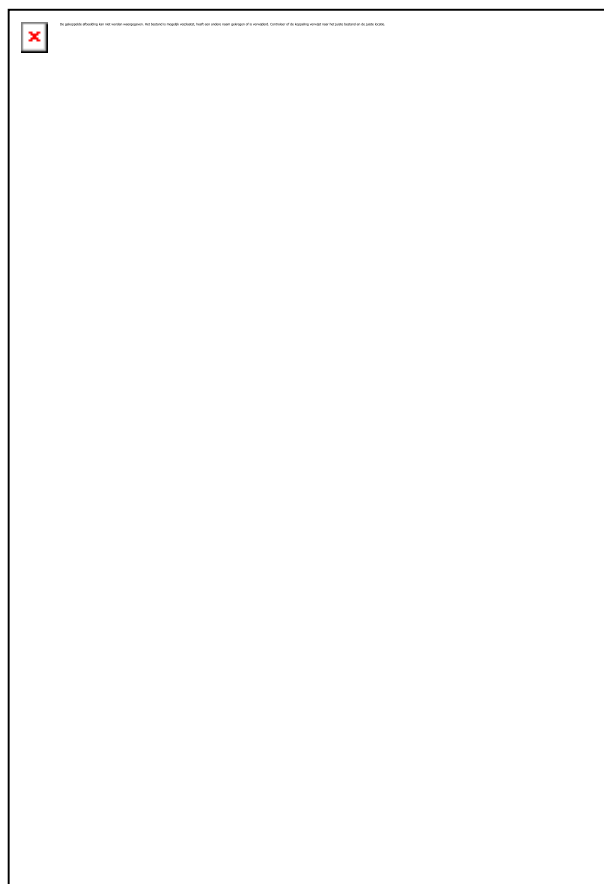
Op een fraaie zomermiddag had ik een balk bemachtigd, waarop ik zonder dat mijn oppassers het bemerkten koers zette naar het midden van de Zaan, mijn vader tegemoet. Vader schrok zich rot toen hij mij midden in de Zaan op de balk zag zitten. Hij wist echter dat ik al wat zwemmen kon. Wat deed mijn Pa? Hij draaide de balk om en zei: 'Zwem!' En daar begon ik, net negen jaar oud, aan mijn eerste 125 m open water zwemmen. Nadien zwom ik met vader mee de Zaan over.

Het volgend jaar kreeg ik een abonnement op het zwembad en mocht ik met broer Jan mee naar Neptunus. Meer dan eens doken we onder het luik door en zwommen de Zaan in. Daar er in de oorlog practisch geen boten in de haven lagen konden we rustig een rondje om het eiland zwemmen (3 kilometer). Er werden in de oorlog wel open water wedstrijden gehouden bij ons in de Zaan, maar ook in het Zwet en in Purmerend in het Noordhollands kanaal. Ik zwom meestal de prestatietocht. Broer Jan was een topper op de schoolslag. Zijn mooiste zege was een eerste prijs in het Zwet. Er zouden na de oorlog nog honderden kilometers volgen.

ZOMER 1947

Een pracht zomer. In juni behaalde ik mijn HBS-diploma en in augustus wilde ik naar de vliedschool in Ypenburg. In augustus was de langebaanwedstrijd in de Zaan van bootsteiger tot bootsteiger, de finish was in het bad. We moesten daarvoor onder het luik door. Ik achtte mij niet kansloos voor een prijs. Bij de start zocht ik dan ook het gezelschap van de favorieten. Ongelukkigierwijs kreeg ik van één

van hen een trap tegen het oor. Ik won de H.J. Visser beker. Hij staat nog steeds op een kast in mijn werkkamer. Een half uur na de prijsuitreiking verging ik echter van de pijn in mijn oor. Ik zit nu nog steeds met een cyste in het linkeroor. De vliedschool kon ik vergeten. Als je dan niet weet wat je worden wilt, dan ga je bij het onderwijs. Ik heb er gelukkig nooit spijt van gehad. Ook toen ik naar Meppel verhuisde bleef ik de liefde voor het open water houden. Dat chloorwater vond ik maar niets.

Steenwijk 1992, K.D. Prins als keerpuntcommissaris

In de weekeinden zocht ik dan ook de Wieden op en met de vakanties thuis lag ik aan het Noordzee-kanaal te studeren. Wat is er heerlijker om zo nu en dan het pompen van wiskundeformules af te wisselen met een kilometertje zwemmen? Regelmatig pikte ik een langebaantje. In juni naar de Bosbaan en eind augustus de Zaantocht. Ook trokken we eens naar Den Helder om het Marsdiep over te zwemmen. Wat hadden we na het volbrengen

van de tocht een dorst van het zoute water. Als T.C.-secretaris van de kring Drenthe wierp ik wel eens een balletje op om ook in Drenthe een wedstrijd in het open water te houden. Er waren daar kanalen genoeg waar dat mogelijk zou zijn vond ik. Ik kreeg echter geen steun.

ZOMER 1957

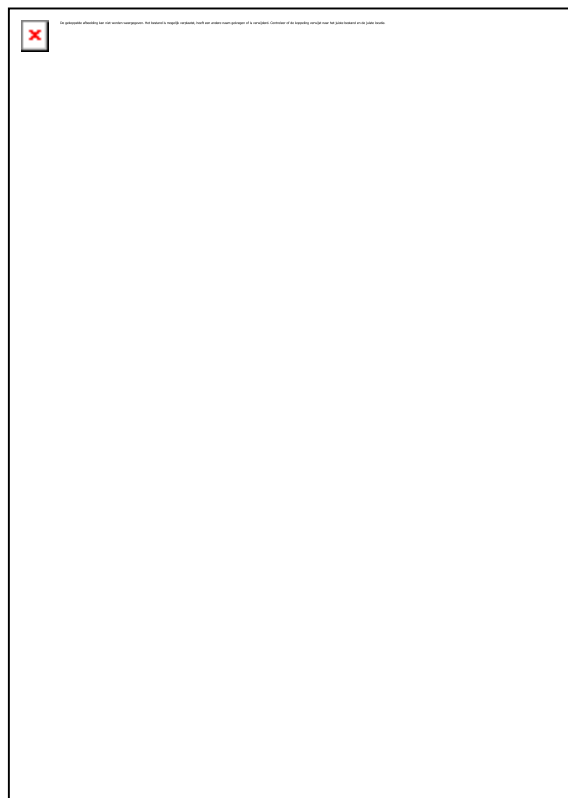
Ik ben inmiddels getrouwd en heb een leuke baan bij het ULO in Steenwijk. De eens zo bloeiende zwemclub Steenwijk'34 ligt op zijn gat. Ik word gevraagd of ik het voorzitterschap op me wil nemen. Ik doe dat. Zie dat het in Steenwijk net is als het in de Zaan was. De burgers zwemmen in het bad en het arbeidersvolk in het kanaal. Ik trainde met jeugd in het bad, maar trok zelf 's avonds naar het Diep om in het open water mijn kilometertje te trekken en trof daar menig goede zwemmer aan, die ik graag bij de club wilde hebben. En dat lukte! Toen ook Steenwijk een chloorbad kreeg, werd het verlangen naar het open water groter. Mensen kunnen zich niet voorstellen hoe lekker slootwater smaakt. Ook daar stelde ik voor in het Steenwijkerdiep een langebaan tocht te organiseren. Ik kreeg de mensen echter weer niet mee. Totdat op een avond in mei 1961 een tweetal Blokzijlers mij kwamen vragen of ik hen kon helpen met het opzetten van zwemonderwijs in hun badje in het randkanaal van de N.O.P. Dat: ging aan!

Blokzijl 1965

In het gesprek kwam ook naar voren dat ze wel graag een activiteit wilden organiseren. Ik stelde toen voor een langebaanwedstrijd te houden. De Blokzijlers grepen dat met beide handen aan. Met veel enthousiasme zijn daar in de jaren zestig tien mooie happenings gehouden. Daar langebaanzwemmen nu niet bepaald een boeiend schouwspel is werden er naast het open water zwemmen allerlei andere activiteiten georganiseerd. Zo speelde tijdens de drie kilometer er eens een polozevental van de Zaan tegen een Noordelijk zevental. Bijzonder in Blokzijl was de betrokkenheid van het gezin van

burgemeester Nawijn. Op de tweede zaterdag van augustus stond huize Nawijn in dienst van het langebaangebeuren. In de garage werden de caps uitgereikt. De juryvergadering was in de huiskamer. Soep en broodjes stonden klaar en na afloop werd er in huize Nawijn onder het genot van een hapje en een snapje nog even nagekaart. De jaren zestig waren de jaren van Jan Stender. De Robben kwamen altijd met een bus vol naar het oude Zuiderzeestadje. Jan had ook altijd een paar beeldjes bij zich voor de jongens en meisjes van de A.D.A.V., de Amsterdamse Dovensport Vereniging. Het was niet altijd mooi weer. Ik weet niet meer precies in welk jaar het was, maar we hebben daar ook storm en regen bij een temperatuur van amper zestien graden meegemaakt. De boeien bij het westelijke keerpunt braken los. Desondanks vond de geheelonthouder Jan Stender het een schande dat de schippers in de bootjes voor de beveiliging net als Sint Bernhardhonden in de Alpen een flesje cognac bij zich hadden voor diegenen die door de kou bevangen zouden worden. Het was niet de waterkwaliteit noch het vertrek uit de streek van schrijver dezès en burgemeester Nawijn dat er een einde kwam aan dit in de lande zeer gewaardeerde open water zwemfeest, maar de recreatievaart. Werd er eerst nog een compromis gevonden door halverwege het feest de pleziervaarders door te laten, na twee jaar moesten beide partijen toegeven dat dat niet werkte. Het was of de hele dag het kanaal dicht of stoppen. Waterstaat koos voor het laatste en gaf geen toestemming meer.

Advertentie Zwemkroniek 13 november 1953

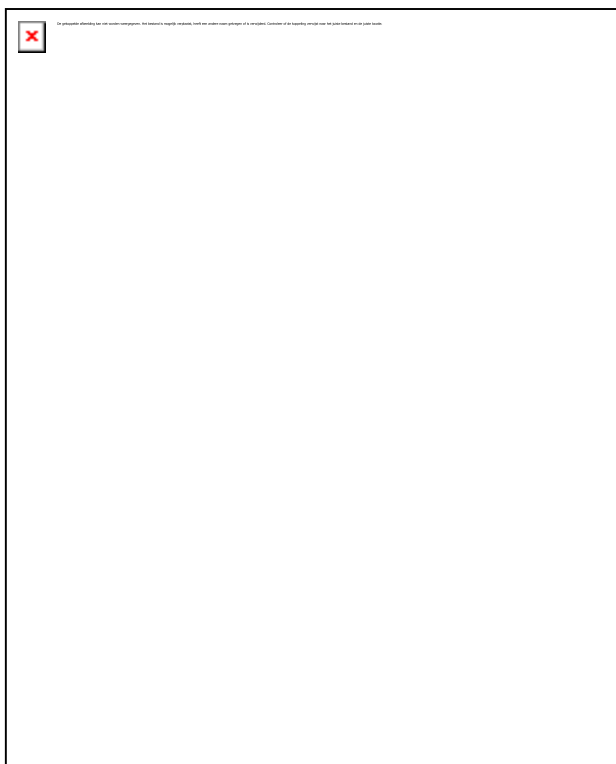
ZOMER 1967

Dick Snijders haalde mij over naar Deventer te komen. Het duurde even maar 1 januari '68 begon ik daar in mijn nieuwe baan.

Samen met Dick trok ik in de zomer '68 naar de langebaan in Vriezenveen. Een langebaan die o.a. gesponsord werd door Jansen & Tilanus.

Onze jongens en meiden kwamen dan ook met de nodige textiel thuis zoals trainingspakken, handdoeken en zwempakken. Maar niet alleen dat we samen naar langebaanwedstrijden toe gingen, we gingen ook samen wedstrijden organiseren. In de Rielerkolk, in de Lange Kolk te Olst en ook namen we het initiatief voor het feest in de recreatieplas Bussloo.

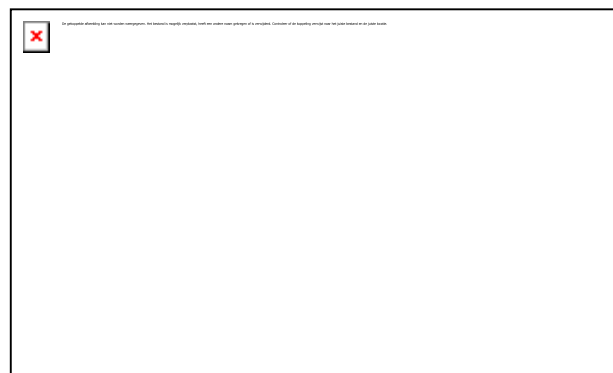
Van alles hebben we beleefd. Vooral het steeds weer zorgen voor voldoende boten voor de beveiliging was een ieder jaar terugkerende opgave. Ook het uitzetten van de baan leverde wel eens problemen op. Had je zaterdagavond alles klaar, kom je zondagmorgen bij de baan en ligt de eerste boei een eind weg. Vraag me niet hoe Dick het opgelost heeft maar het ging die dag wel snel, Alle baanrecords werden gebroken.

*Olst, 1973, K.D. Prins (rechts) begeleidt
Ton Brouwer naar de start*

Berjan Cornelisse die verstek had laten gaan. Volgens hem was de baan te kort geweest. De deelname voor de Rielerkolk was nooit zo overweldigend, daarom kon de organisatie daar altijd gladjes verlopen. Dat was in de eerste jaren van Bussloo wel eens anders. Daar moest wel eens wat geïmproviseerd worden. Er was de eerste jaren nog niets; alles moest worden

aangevoerd. De jongens van Proteus zorgden vrijdag 'savonds dat er steigers geplaatst werden. In het tweede jaar was het stralend weer. De deelname was zo overweldigend dat de steigers bezweken. Ook moesten er hals over kop medailles bijkomen. We hadden in een optimistische bui 800 medailles besteld. Ter plaatse sloeg Gerrit Pothaar het jaartal in de medailles. Om 12 uur wist hij al dat we aan die 800 medailles te kort kwamen. Het medaillehuis zorgde er voor dat er 's middags nog eens 400 bijkwamen en dat ieder met een medaille naar huis kon. Gelukkig kwam het grootste deel uit de omgeving zodat het kamperen op het Rielerbad niet uit de hand liep. Ruud van Feggelen zei de zondag na Rielerkolk tegen me: 'Het was wel een rommeltje gisteren in Bussloo'. Mijn antwoord was: 'Ja wat wil je met zo'n deelname, ik improviseer graag als daar meer dan 1200 zwemmers op komen dagen.' Ruud kon daar niet tegen.

Bussloo, Masters wachten op het signaal dat zij te water mogen

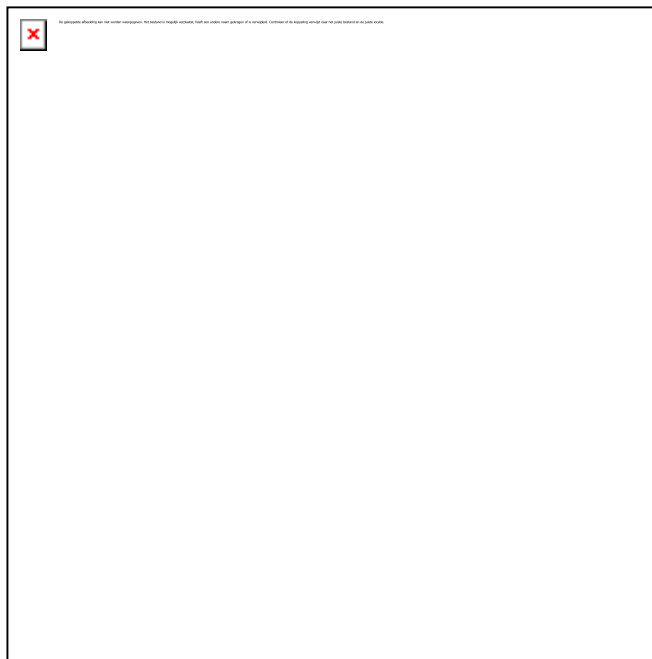
ZOMER 1977

Je kunt zulk werk alleen maar doen als het thuisfront daar volledig achter staat. En dat deden Gerda en Carolien. Er wordt wat afgebeeld door de verenigingen en al die tientallen telefoontjes moesten Gerda en Carolien maar opvangen. Zelfs toen Carolien ongeneeslijk ziek werd, vond ze dat ik door moest gaan. Na haar operatie bleef ze present om samen met Gerda de caps in ontvangst te nemen en de medailles uit te reiken. Dat Dick na haar dood de In Memoriam Carolien Prinsbeker instelde voor de verenigingen heeft me zeer ontroerd. Toen voelde ik pas goed hoe 'n grote familie die club van open water zwemmers was en nog steeds is. Joke, Ids, Marian, George, Henk, Geb, Ger, Coby, Gerrit, Jan, ga maar door. Allemaal hebben ze met me meegeleefd. Toen ik er alleen voor kwam te staan moest ik gas terugnemen. De IJsel trekt zich terug uit Bussloo. Ik ga meer jureren. Mag dat bijvoorbeeld ook doen in '80 in Spaarnewoude. Alhoewel mijn voorkeur uitging naar varend kamprechter werd ik daar op een

keerpunt aan het eind van de baan geplaatst. Nou dat heb ik geweten. Het was beestenweer die zaterdag in juli. Zelfs zo erg dat men besloot het feest tijdens een stortbui te staken. Dat Klaas Prins daar moederziel alleen in een onoverdekte niet verplaatsbare boot zat, vergat men. Ik werd nat tot op de laatste draad en vatte een flinke kou. Marty Veen belde me op of ik eens in Steenwijk wilde komen om te kijken of er in de plas van de Oostermeenthe een soort tweede Rielerkolk gezwommen zou kunnen worden. De Langebaancommissie is echter niet gecharmeerd van driehoekige of ronde banen. Het was geen geschikte plaats. Ik wees hem toen op het Diep. Hoorde lange tijd niets totdat in '84 Marty mij berichtte dat hij het voor elkaar had dat er in Scheerwolde een langebaanwedstrijd verzwommen kon worden.

ZOMER 1987

Dat was het behoud van het langebaan-zwemmen in Overijssel, want in de jaren tachtig verdween de ene langebaan na de andere. Hulsbeek, zo mooi begonnen, zet niet door. Vriezenveen kampte met vuil water. Het Rielerbak en de Lange kolk in Olst gaan dicht.

Zwemmen om een eilandje in de Hulsbeek

We krijgen het rustig; ik kan zonder problemen met vakantie. Op vakantie in Ilmich aan het Neusiedlermeer lees ik daar in de VVV gids: Am 1 August findet der Marsch durch den Neusiedler See staat. Ik zwem de etwa 3 km lange Strecke in 1 u 25 min en word daarmee de eerste veteraan, ontvang een knots van een Pokal. Kom op de regionale TV, waardoor ik de volgende dag door een ieder in het stadje Illmitz herkend wordt.

Toch nog een keer 'ster' in mijn leven. Na afloop van de tocht was er een feestelijke Siegerehrung met gratis Weinkost. Dat bleek een grotere opgave te zijn dan het zwemmen. We worden door de burgemeester van Illmitz naar het hotel gebracht, op zijn boot werden we weer getrakteerd op Kabinetwein.

ZOMER 1989

Ik ben met de VUT. Alle tijd om met Steenwijk '34 als official mee te gaan langs de Friese elf steden. Ze willen de tocht gaan zwemmen. Ik mag zelfs het laatste stukje in de blubber van de gracht van de stad Sloten zwemmen. Die dag heeft grote gevolgen, in Sloten vraagt een Steenwijker mij: 'Heb je geen zin om weer naar Steenwijk terug te komen?' Ik zeg schertsend: 'Als je een mooi kaveltje grond aan kan bieden valt er over te praten.' Bij de nieuwjaarspost van '90 zit een niet te versmaden aanbod. In '91 ging ik met Aaltje naar Steenwijk. Het was of ik nooit weggeweest was. Marty Veen vraagt mij of ik de sponsorwerving wil doen. Schooien ligt me wel. Ik vind het steeds weer hartstikke fijn om jaarlijks een aardig duitje te kunnen bijdragen aan wat in 1995 het grootste Open Water zwemgebeuren van Nederland was. In 1996 moest de zaak vanwege het herfstweer worden afgelast. Maar...

ZOMER 1997

HET GOUDEN FEEST
van het
OPEN WATERZWEMMEN.

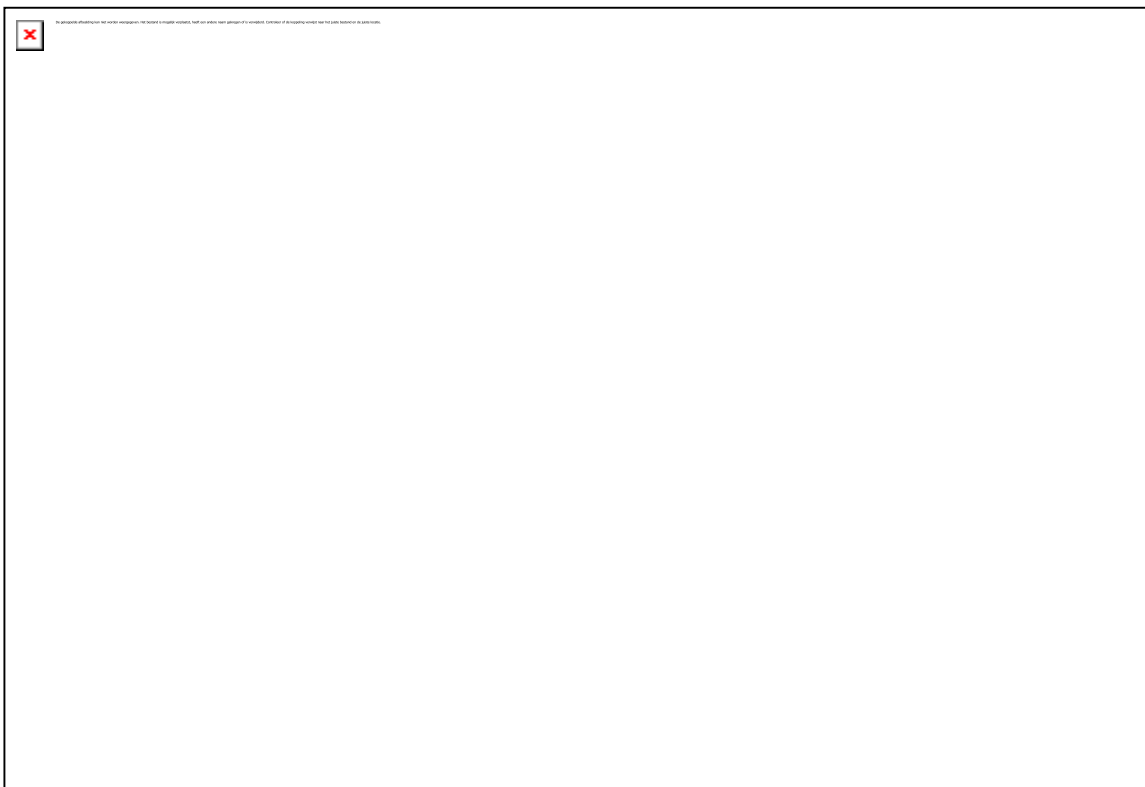
Ik hoop hiervoor wat extra's bij elkaar te schooien voor Scheerwolde. Want zwemmen in een chloorbad vind ik nog altijd een vies surrogaat.

K.D. Prins

Lente 1997

In Steenwijk veel aandacht voor de jongsten met aparte prijzen per jaargang

Rielerkolk te Deventer 1982, voor de start. Met cap 43 is Ineke Ran

VAN SPORTWERELD TOT ZWEMKRONIEKBEKERS

Direct na de oorlogsjaren ontstond het plan om te komen tot een "kampioenschap van Nederland langebaanzwemmen". Onder impulsen van de Leeuwardenaar Chris Doorenbos, zelf voor de oorlog een verdienstelijk langebaanzwemmer, werd eind 1947 overeenstemming bereikt met het blad "Sportwereld" van de bekende journalist Kick Geudeker.

Het was een initiatief buiten de bond om, nadat in voorgaande jaren al overduidelijk was gebleken dat het langebaanzwemmen niet geheel serieus werd genomen. Onbegrijpelijk gezien de grote aantallen deelnemers in de twintiger en dertiger jaren. Zo'n kleine tweehonderd deelnemers per wedstrijd was geen zeldzaamheid en dat met slechts vrije slag dames en heren.

1948 werd dus het jaar van de start van de "georganiseerde" strijd om de langebaanbekers. Het ging hierbij om twee bekens en wel één voor de beste heer en één voor de beste dame over 10 kilometer. 10 kilometer die moest bestaan uit

2 x 3 kilometer en 2 x 2 kilometer, een constructie die heden ten dage nog wordt gehanteerd voor het zogenaamde 10 kilometer klassement. Voor een deelnemer die meer dan 2 x 3 en 2 x 2 kilometer wist af te leggen hanteerde men de volgende regel: de beide snelste 2 en 3 kilometers worden bij elkaar opgeteld. Ook deze regel geldt anno 1997/1998 nog steeds. Hoe meer wedstrijden: hoe groter de kans en hoe scherperde klassementsscore.

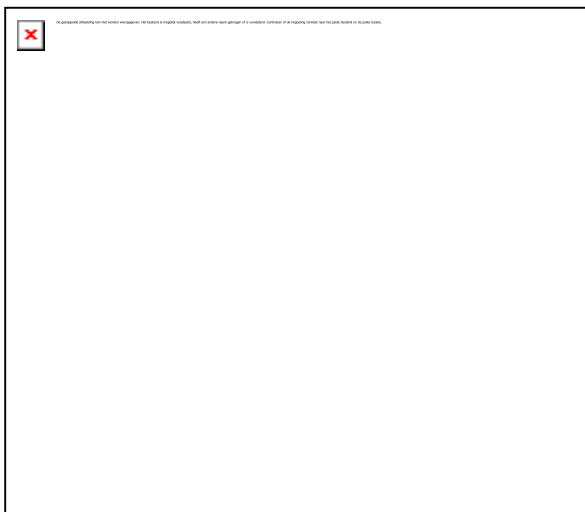
Is er heden ten dage sprake van een geweldig aantal wedstrijden, meetellend in de strijd om de bekens, in 1948 lag dat duidelijk anders. Nadat op 11 september 1948 de wedstrijd van de Leeuwarder Zwemclub op de Groote Wielen was verzwommen bleken slechts twee dames een klassement vol te hebben. Twee drie kilometer wedstrijden, waarvan de laatste op 11 september(?) voor de dames en drie voor de heren, maakten het eerste klassement bijzonder karig.

Annie Veldhuyzen en Greet de Hooge werden respectievelijk eerste en tweede. Annie, afkomstig van de Robben uit Hilversum, kwam

daarmee als eerste op een lange lijst van winnaressen op de vrije slag. Met 2.48.18,6, een tijd waarmee men nu niet eens de schoolslag wint, zou Annie Veldhuyzen een heel regiment Robben meisjes en dames voor gaan.

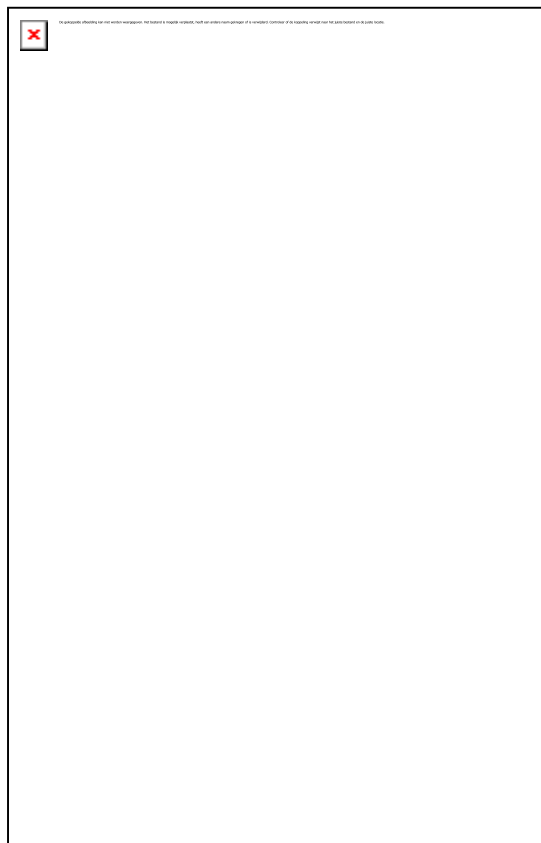
Hans Wittermans, ZIAN uit Den Haag, is de eerste winnaar bij de heren geworden. Met 2.39.59.0 schreef Hans geschiedenis die voorlopig in Richard Broer, WVZ 1978, met 1.51.57,1 de snelste 10 kilometer zwemmer kent.

Ook bij de heren slechts zeven deelnemers die er in slaagden om de tien kilometer vol te zwemmen waaronder Wim de Vreng, de latere professional. Het negental, zeven heren en twee dames, kwam uit het westen van het land. Slechts Geert Jan van Rooy, nummer drie bij de heren, was afkomstig uit Eindhoven van Aegir. Naast Annie Veldhuyzen en Hans Wittermans waren er ook deelnemers die een 7 kilometer klassement vol maakten. Enige jaren later zou ook dit klassement worden beloond met een beker. Van de langebanen die in 1948 meetelden is Eindhoven het langste overgebleven. De Grote Wielen, mede door de aanhoudende initiatieven van Chris Doorenbos, heeft het tot einde van de jaren zeventig weten vol te houden.

PSV-Langebaan in de IJzeren Man 1986

Het voert te ver om alle winnaars en winnaressen uit de volgende jaren te noemen en hun prestaties te belichten. Geleidelijk zou het aantal wedstrijden toenemen. De banen van het eerste uur: Abcoude, Rotterdam, Alphen, Harlingen, Leeuwarden, Bergen op Zoom, Eindhoven, Vught, Waddinxveen, Sas van Gent, en Hilversum. Een aantal van deze wedstrijden werd reeds voor de oorlog gehouden, terwijl andere door het instellen van de bekertjes ontstonden en veelal jaren goed overeind wisten te blijven. Rotterdam, Alphen en Vught verdwenen als eersten, doch Abcoude, Waddinxveen en Harlingen liggen ons nog vers in het geheugen.

Geertje Wielema

Terug naar het begin. Annie Veldhuyzen wist ook in 1949 nog te zegevierd, voor de bekende kortebaanzwemster Irma Schuhmacher, maar zij zou in 1950 worden opgevolgd door één van onze beste zwemsters aller tijden: Geertje Wielema. Naast haar verscheen John van Rijk van DJK bij de heren. John, een goede zwemmer, werd toch overschaduwd door de prestaties van Geertje. Niet alleen slaagde zij erin om drie maal het klassement, 1950, 1951 en 1953, te winnen maar vrijwel altijd wist zij bij de heren met de allersterksten te duelleren. In die jaren zwommen de dames en heren namelijk samen. Deze rugslagzwemster uit de school van Jan Stender zegevierde zelfs op de traditionele acht kilometer te Zutphen.

Opvallend detail in deze eerste vijf jaren van het langebaanzwemmen om de klassementen is dat Joop Cabout, die ook waterpolo international was, voorin grote strijd leverde. Juist in die jaren dat het Nederlandse waterpolo aan de absolute wereldtop vertoefde met een Europese titel en Olympisch brons. Kortebaanzwemmen, langebaanzwemmen en waterpolo te zamen werd gepropageerd door Jan Stender.

Jan Stender in 1956 omringd door zijn pupillen, poloërs en zwemmers. (voor vlnr: Atie Voorbij, Rita Kroon, Greetje Kraan en Mary Kok, tweede rij: Henk Hermsen, Harry Lamme, Nico Luchs en Theo de Boer, links achteraan Herman Willemse)

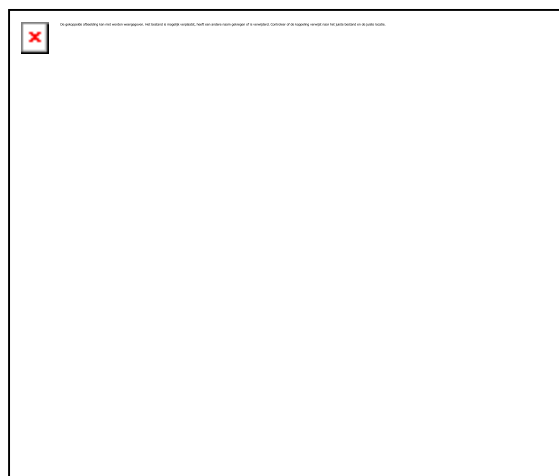
In 1950 namen 207 dames en 243 heren ten minste één maal deel aan een wedstrijd meetellend voor de klassementen. Inmiddels was de strijd om de zeven en acht kilometer bekertjes ook losgebrand. Eén van de bekendste winnaressen uit 1950 was Thea Thomson-Snoeks van de Robben. Zij zegevierde in het klassement over zeven kilometer. Ook bij de heren in 1950 een bekende naam: Aton Demuth van Zwemlust. Hij zegevierde eveneens in het klassement over zeven kilometer en is inmiddels uitgegroeid tot één van de meest vooraanstaande officials en functionarissen binnen de bond. Het eerste lustrum in 1952, vijf jaren georganiseerd langebaanzwemmen, zou de definitieve doorbraak van het buitenwater zwemmen betekenen in de strijd om de klassementen en tevens het laatste jaar van de Sportwereldbekertjes. De Zwemkroniekbekertjes zouden vanaf 1953 in het leven worden geroepen.

Eerst toch nog het titanengevecht uit 1952 tussen Herman Willemse, de later wereldberoemd geworden professional, Arndt Kayser en Piet ten Thije, laatstgenoemde lang actief met betrekking tot het Masterszwemmen. Herman Willemse slaagde erin om zijn eerste bekertje te winnen uit een serie van vier in de jaren vijftig, maar vraag niet hoe. Het verschil met Arndt Kayser van de Robben, Herman Willemse zwom toen nog voor de Vechtstreek, bedroeg minder dan acht tienden. Het jaar daarvoor, 1951, was Arndt Kayser geklopt met iets meer dan één seconde door Wim Beyderwellen. Deze Arndt Kayser zou dan ook nimmer de lijst aanvoeren terwijl hij toch absoluut één der allersterksten was in die jaren. En wat te denken van Piet ten Thije. Deze geweldenaar van LZO zou slechts in 1954 het zoet der overwinning kunnen proeven, de andere jaren bleef hij achter bij Herman Willemse. Achterblijven is toch misschien een

onjuiste omschrijving, gezien de geweldige prestaties van Piet ten Thije. Hij zegevierde tijdens de meeste wedstrijden over Willemse en Kayser, in Oldenhove klopte hij Willemse zelfs met een volle minuut, maar deze baan was erg traag (ook in die tijd speelde dit dus al) en hij liet de Loosdrechtse Plassen schieten in verband met een eventuele uitzending naar de Olympische spelen van Helsinki. Chris Doorenbos schrijft hierover:

"Ook bitter dus! Maar dergelijke gevallen zijn niet te ondervangen, wanneer alleen maar de gemaakte tijden als maatstaf gelden".

In dat snelle jaar van 1952, Herman Willemse eerste met 2.23.48,9 komt Aton Demuth op een vijfde plaats en Stans Scheffer, op een achtste. Annie Veldhuyzen, bleek niet meer in staat om Geertje Wielema en Tine van Brenk bij te benen.

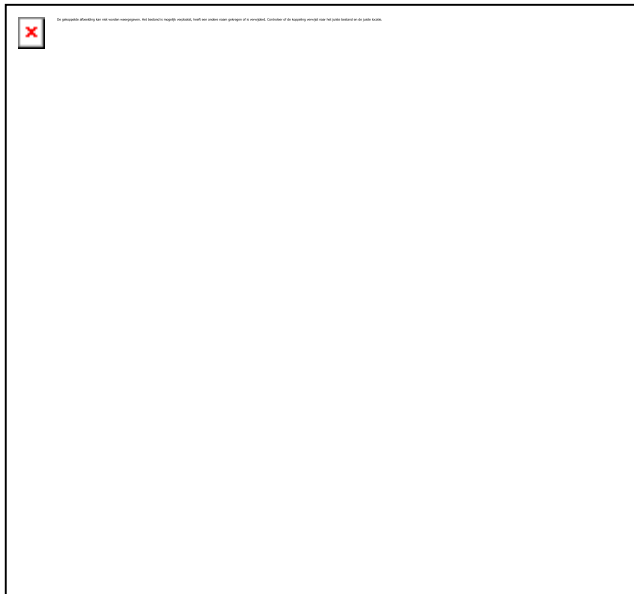

Uit de Zwemkroniek van 9 mei 1953

In 1953, bij het ingaan van de tweede periode van vijf jaar, zette de groei explosief door. Niet slechts hielden de Sportwereldbekertjes op te bestaan (met ter vervanging de Zwemkroniekbekertjes), ook de zeven en acht kilometer klassementen werden niet meer opgemaakt, terwijl meer en meer verenigingen en derhalve ook zwemmers gingen deelnemen. Kortom: het langebaanzwemmen werd gaandeweg geaccepteerd in de zwemwereld, nog altijd onder de niet aflatende impulsen van Chris Doorenbos.

De naam De Nijs duikt op tijdens deze tweede periode. Allereerst Lenie de Nijs, maar vervolgens zus Judith. Judith, die in navolging van Herman Willemse later grote triomfen zou gaan vieren bij de professionals. 1955 zou een wisseling van de wacht betekenen binnen de Robben. Was Geertje Wielema in 1954 al opgevolgd door de welhaast even legendarische Mary Kok, ook een latere beroemdheid bij de professionals, in 1955 was het Lenie de Nijs die de naam De Nijs bekendheid gaf. Bij de heren was er de tweede achtereenvolgende nederlaag van Herman Willemse, ditmaal tegen Gerrit de

Bruijn die de beker naar Amersfoort bracht, voordat Herman Willemse deze tenslotte nog twee maal zou weten te winnen. Tussen 1957, het 10-jarig bestaan, en 1963 zou Judith de Nijs maar liefst vier maal de Zwemkroniekbeker gaan winnen en ook als eerste onder de 2.20.00, wat pas in 1970 voor het eerst weer lukte door Linda de Boer.

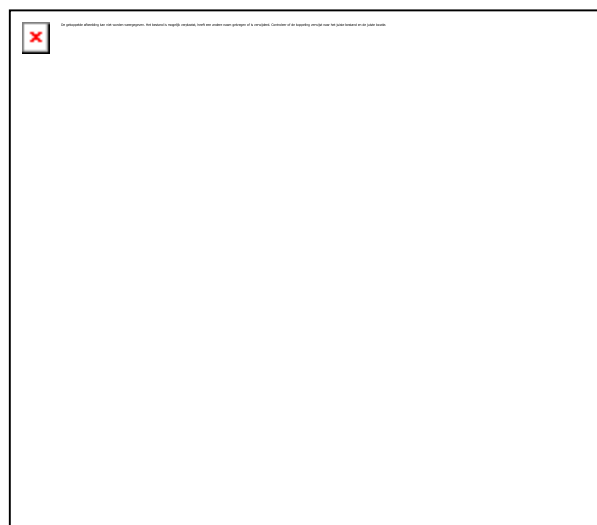
Judith van Berkel-de Nijs ontvangt in 1996 de gouden medaille voor eerste Masterskampioene 50+ Langebaanzwemmen uitgereikt door bondsvoorzitter Hans Beijer.

Judith en Lenie de Nijs zouden het langebaan zwemmen bij de dames een kleine tien jaren beheersen. Met haar laatste beker, die uit 1963, sloot Judith de Nijs haar amateurcarrière af en daarmee ook een aaneengesloten periode van successen van zwemsters uit 't Gooi en dan met name van de Robben onder aanvoering van "de Beul uit Hilversum", Jan Stender.

Halverwege de vijftiger jaren maakte Herman Willemse duidelijk andere ambities te hebben dan het zwemmen in ons kikkerlandje. Aan de top verschenen bij de Vechtstreek en vervolgens onder de harde hand van Jan Stender gevormd, zou Herman Willemse de geschiedenis in gaan als "de beste marathonzwemmer aller tijden" Eén der allergrootsten verliet het veld der sterken. Onmiddellijk werd zijn plaats ingenomen door een andere naam van betekenis André Hermsen en broer Wim. Beiden, uiteraard haast, eveneens afkomstig uit de Stender-school.

De roep om aparte schoolslagklassementen zou van jaar tot jaar toenemen en, wederom op initiatief van Chris Doorenbos, uiteindelijk tegen het eind van de zestiger jaren worden gerealiseerd, direct gevolgd door de klassementen voor verenigingen. Chris Doorenbos wist in 1960 te melden dat de animo voor het langebaan-

zwemmen enorm toeneemt en dat Ineke Tigelaar en Johan Bontekoe, jeugdige KNZB-leden, in de toekomst hopelijk beiden nog wel eens wat vaker van zich zouden laten horen.

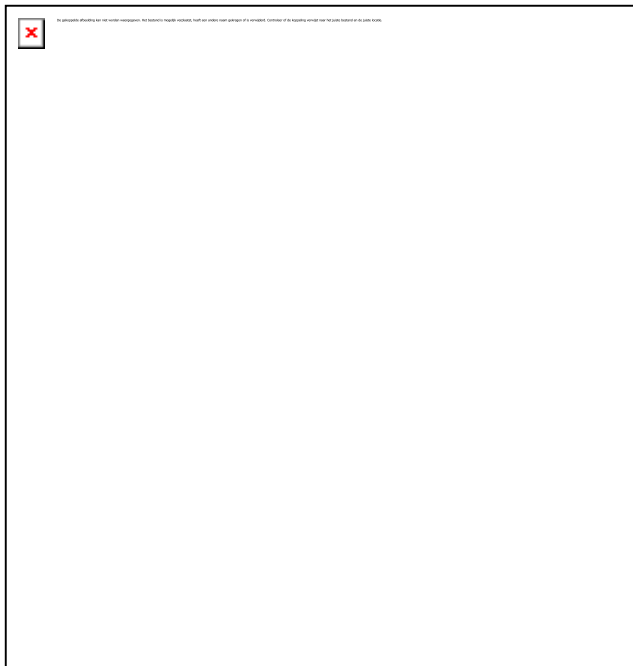
Johan Bontekoe

Toch even een citaat uit een tekst van Chris Doorenbos over het langebaanzwemmen:

"Een recordaantal deelnemers deze keer. En toch, wat was het in 1959 een veel beter seizoen. Conclusie, de animo voor de langebaan gaat nog steeds vooruit. Het deelnemen, om eens een flink eind plezierig te zwemmen, trekt. Dat kan verschillen. Er zijn er, die met een rustige schoolslag, op een kluitje bij elkaar, al babbelend van start tot finish, zich niet druk maken om een prijs. Wel om de herinneringsmedaille misschien. Er zijn er bijv. ook twee, die samen met de crawlslag zich een weg door het water banen. En weet wat er dan, zonder het te willen, gebeurt? Ze trekken naar elkaar toe. Ze kleven gewoonweg aan elkaar. Een enkele keer zwemmen zij misschien eens geheel vrij, maar nooit lang.

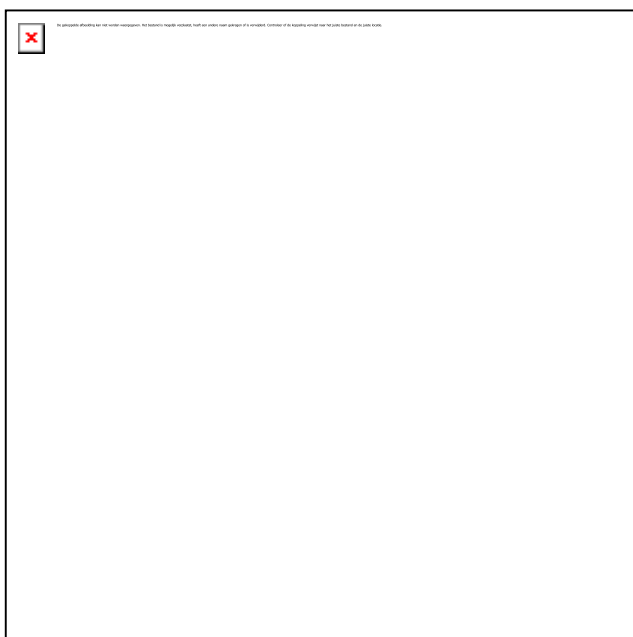
Voor een buitenstaander is dat misschien vreemd. Het is nu eenmaal zo. Wel is het eens lastig, wanneer je een klap krijgt van een door je mededinger naar voren gebrachte arm. Maar even later geef je die klap zonder opzet terug. Zo'n race heb ik zelf eens gezwommen in zee bij Harlingen. Met Tom van Eeden. En als je dan aan de finish bent, geef je elkaar de hand en zegt: wat ging het lekker hè?

Dat is de sport. Dat is de zwemsport. Dat is de langebaan-zwemsport."

Marianne Oudkerk-Heemskerk, bekerwinnares in 1959, nog altijd actief in de zwemsport

Het gaat harder en harder in die zestiger jaren. De naam van Bert Sitters is opgedoken. Geen winnaar op de langebaan, maar toch een man die geschiedenis zou gaan schrijven. Afkomstig van het Y, anoniem meezwemmend ergens voor in het midden, zou de naam Bert Sitters gaan uitgroeien tot een naam die haast onverbreekelijk verbonden is met de zwemsport. Minder door het zwemmen, zeker die door zijn langebaanprestaties, maar uiteindelijk als bondscoach en als trainer.

Bert Sitters

Met de overwinning van Johan Bontekoe heeft de Haarlemse regio haar visitekaartje afgegeven. Het zou langzaam maar zeker wat minder gaan in 't Gooi. Jan Stender moest meer en meer strijd

binnen eigen gelederen gaan voeren, terwijl de concurrentie niet stil zat. Ook is er sprake van de "opkomst" van de sprinters.

Schreef Willy den Ouden in 1939, als wereld-recordhoudster op de 100 meter vrije slag, niet de Scheldebekerwedstrijd op haar naam! En wat hebben Joop van Merkesteyn, prachtige stijl, en Stans Scheffer niet betekend zowel op korte als langebaan!

Scheldebekerwedstrijd 1932, Jan Stender, de winnaar, in het midden

Viertiende van een seconde scheidden Jan Beyering van Tiel en Wim Bergman van De Zijl met Jan Beyering als winnaar. De eerste Robben man, Rijk van Altena, slechts op een elfde plaats. In dat jaar, 1961, duikt de naam van Rita Kroon, wel weer de Robben, op. Deze fantastische zwemster, een schoolslagspecialiste bij uitstek, zou alle langebanen schoolslag zwemmen en daarmee met haar totaal tijd uit 1963 van 2.38.59,1 nu nog altijd voorkomen op de top-tien aller tijden ranglijst. Met name haar zwemprestaties zouden in 1966 tot het besluit doen komen om vanaf 1967 ook de schoolslag apart te laten verzwemmen om Zwemkroniekbekers. Ook de naam Wildschut komt in de beginjaren zestig veelvuldig voor. Vader Wildschut, waarvan dochter Monique nationaal en internationaal in de zeventiger en tachtiger jaren zou uitgroeien tot een absolute vedette, is het langebaan-walhalla binnengetroten met het Haarlemse Njord'59 dat net is toegelaten tot de KNZB. En wat te denken van Timo Jansen en Celia Tabak, later Hopman-Tabak. Het langebaanzwemmen zou een gigantische vlucht doormaken. "Let U wel even op de kruisjes" schreef Chris Doorenbos in zijn Commentaar en jaaroverzicht van 1961.

De kruisjes stonden bij hen die schoolslag zwemmen en dat waren er al heel wat, waaronder bijvoorbeeld een Hans Dieben, de man van de moderne vijfkamp en een der initiatiefnemers van de triathlon in ons land. Wat heeft de zwemsport toch een illustere en grote

figuren voortgebracht. En daarbij is het langebaan zwemmen zeker niet achtergebleven.

Timo Jansen, Johan Schans, Jan van Scheijndel, Elt en Harm Drent, wie kent deze eigenlijk niet. De eerste een begenadigd zwemmer. De tweede een doorzetter met het vizier op het professional zwemmen. Jan van Scheijndel, de man die op oudere leeftijd de Zwemkroniekbeker wist te bemachtigen en de aanzet zou gaan geven tot het instellen van de IJsselmeerzwemmarathon. Zelfs later nog een redelijke professional zou worden. Elt en Harm Drenth. Broers. De eerste een vechtjas en in 1966 bekerwinnaar en weer later bekend in de waterpolowereld als speler en coach, de tweede een onvergetelijk talent, zwemmend als een aal met een prachtige stijl.

Een saluut aan de winnaar uit 1968, Herman van Lienden. Kortebaanzwemmer, vele jaren later nog nationaal kampioen op de honderd meter. Langebaan winnaar. Inmiddels bijna 40 jaar zwemsport. Docent op Nijenrode. Triathlon, o.a. deelnemer op Hawaii. 80 kilometerloper en winnaar. Pinksterkamp-winnaar met sporten als worstelen, hinkstapspringen, kogelslingeren, fakkellopen, zwemmen in het steenkoude IJsselmeer. Het mag toch wel even worden genoemd zonder al te lyrisch te worden.

Bij het dameszwemmen maar even een pasje op de plaats. Na de geweldige successen van de legendarische Stender ploeg zijn de opvolgsters duidelijk van een ander niveau zonder hun prestaties overigens tekort te willen doen. Reeds eerder gemeld de records van Judith de Nijs en dat spreekt voor zich. De jaren zestig gaan bij de dames vrijwel geruisloos over naar turbulente zeventiger jaren.

Eerst echter een paar woorden aan de coryfeeën van het eerste uur schoolslagcracks. In 1967 was het zover. Officieel Zwemkroniekbekers dames en heren schoolslag. Nadat reeds in de twintiger jaren apart schoolslag werd verzwommen en het buitenland, met name de Belgen zelfs nooit onderscheid hebben gemaakt, was het in ons land dan zover.

Te laat voor Rita Kroon, de Robben styliste. Te laat eigenlijk ook voor Arthur van Oest de schoolslagcrack uit de jaren zestig van het Y. Slechts één maal zou deze toppe beslag weten te leggen op een Zwemkroniekbeker en wel in 1968. Daarvoor wist hij maar liefst zes maal de Bosbaanwedstrijd schoolslag te winnen. Jammer voor Arthur van Oest, maar zijn prestaties waren er niet minder door. Rita Kroon, vijf maal de Bosbaan, nog altijd bij de besten aller tijden en reeds in 1956 31.32,0 zwemmend op de Bosbaan, Ada de Haan, wereldrecordhoudster op de 200 school, tweevoudig winnares op de Bosbaan en als laatste Josje Veldhuizen

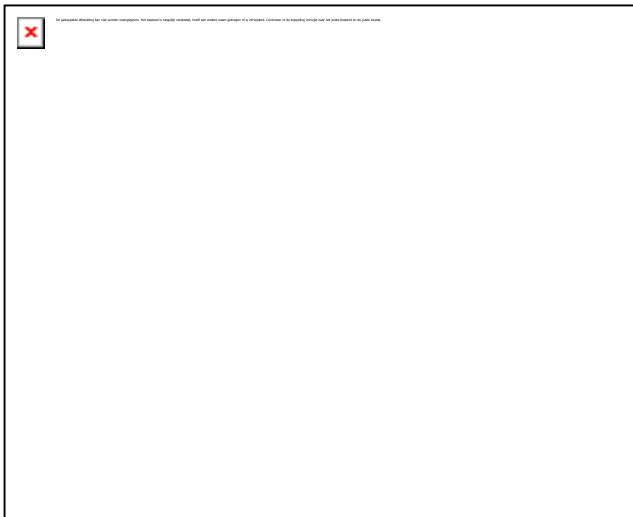
van Naarden, zij allen hebben nauwelijks de waardering voor hun langebaanprestaties kunnen krijgen die zij verdienden. Een woord van hulde, alsnog. 1967, het eerste jaar schoolslag langebaan. Opnieuw komt een topzwemster uit de Robben naar voren: Marianne Strijland. Eerste winnares van de schoolslag Zwemkroniekbeker, een prestatie die zij in 1968 en 1970 nog zou weten te herhalen. 2.54.10,6, maar nauwelijks langzamer dan Annie Veldhuizen op de vrije slag in 1948. Hans Wagendrever, DJK, is de geschiedenis ingegaan als de eerste heer die een schoolslag Zwemkroniekbeker wist te winnen. Hans Wagendrever is verder nimmer zo bekend geworden als vele eerdergenoemden. 2.45.37,5 was zijn tijd.

De jaren zeventig hebben zich inmiddels aangediend. Marianne Strijland was in 1970 de laatste Robbenzwemster die een Zwemkroniekbeker zou weten te bemachtigen. Inmiddels was de Naardenschool van Wil Bunschoten wereldberoemd geworden. Zwemkroniekbekers waren er voor Ton van Klooster in de nieuwe recordtijd van 2.05.23.1, de toekomstige jeugd bondscoach, en Linda de Boer, eveneens een nieuw record, bijna tien minuten sneller dan Judith de Nijs. Beiden zouden hun prestaties van 1970 in 1971 niet alleen herhalen doch zelfs verre overtreffen. Ton van Klooster winnaar in 1.56.57,0, nog altijd hiermee bij de beste tien op de ranglijst aller tijden. Linda de Boer winnares in 2.03.41,2, zelfs vijfde(!) op de eeuwige ranglijst.

Piet Stegink hier op weg naar winst in Abcoude

Deze beide matadores, goed voor vele nationale kortebaan records zouden worden opgevolgd door o.a. Piet Stegink, van 1972 tot en met 1976 winnaar van de Zwemkroniekbeker, Truusje Ebbelaar, winnares in 1972 en vele anderen waaronder Hansje Bunschoten, de dochter van Wil Bunschoten die ook tot drie maal toe de Bosbaanwedstrijd wist te winnen en in zwembaden tot ongekende hoogten zou weten te groeien.

*Wijda Mazereeuw winnares van de Bosbaan
in 1974 en 1975*

De Naardschool zou echter maar kort bestaan. Wil Bunschoten overleed in de kracht van haar leven en de zwemschool hield helaas op te bestaan. Het werd "De Otters" en kwam nog slechts met Piet en Lydia Stegink, Berjan Cornelisse de zwervende schoolslag topper en de afsplitsing naar Torpedo in het nieuws. In de Negentiger jaren zal een herstel optreden met Remco Folkertsma.

1971 zou de geschiedenis in gaan als een snel jaar. Ton van Klooster zwom als eerste op de Bosbaan onder de 24.00 minuten, de schoolslag ging daar echter niet zo hard. Dat was weer het geval op de drie kilometer van Anna Paulowna.

De eindstanden maakten duidelijk dat het zwemmen in de langebaantop gigantische vorderingen maakte, de verbreding snel plaats vond, de belangstelling enorm toenam door het instellen van de schoolslagbekers en in 1972 de verenigingsbekers. Opnieuw kreeg het langebaanzwemmen een positieve opwaardering. Chris Doorenbos deed dit jaar een stapje terug en zou op de achtergrond steun en adviezen geven.

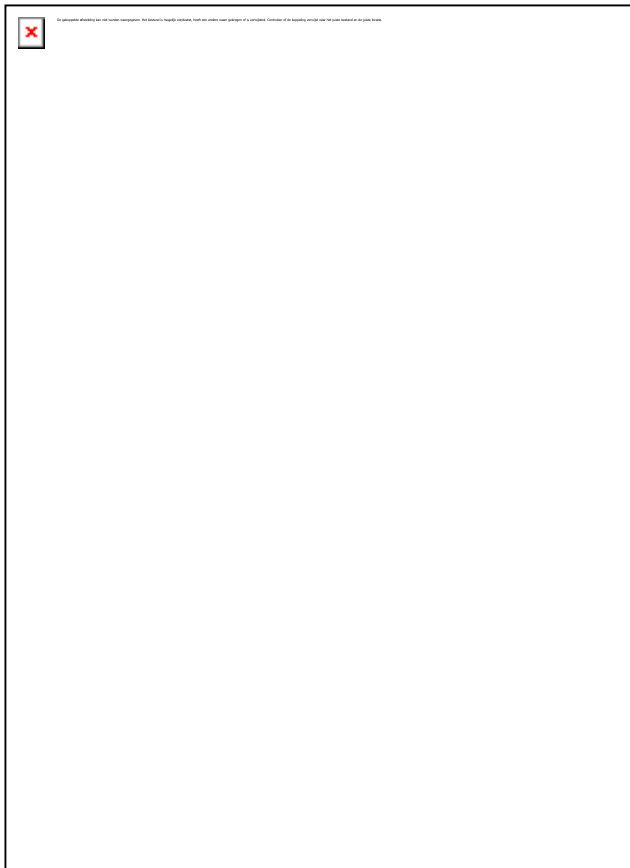
De regio Kennemerland, met name Heemstede en Haarlem, sloeg toe. Nadat Carla Jansen, van Njord'59, in 1966 en 1967 al eens de Zwemkroniekbeker bij de vrije slag dames had weten te bemachtigen, hetgeen Yvonne van Kuilenburg, HPC, in 1969 wist te realiseren en Johan Bontekoe, HPC 1960 en Herman van Lienden, HVGB 1968, kwamen in de zeventiger jaren figuren naar voren die jarenlang het gezicht van het langebaanzwemmen en daarbij de ontwikkelingen zouden gaan bepalen. Halverwege dit decennium sloeg het Haarlemse Njord'59 toe. Structureel gericht op het langebaan- en marathonzwemmen ontstond er een jacht op Zwemkroniekbekers, langebaanprestaties en records.

Daarbij deed Edwin Kooyman, eveneens Haarlemmer doch uitkomend voor HPC, een forse duit in het zakje door de opvolger van Piet Stegink te worden en daarin zo ver zou gaan dat hij de "Jan Raas" van het sloot-zwemmen zou worden genoemd. Zes Zwemkroniekbekers tussen 1977 en 1983, slechts onderbroken door Richard Broer in 1978 die daarmee ook eerste kwam te staan op de eeuwige ranglijst, zette Edwin Kooyman een reeks prestaties en tijden neer die mogelijk slechts door schoolslagzwemster Ria Willemse, Njord'59 en later De Zeeschuimers, zou worden evenaard en zelfs overtroffen. Edwin Kooyman zou in zijn spoor iedereen meetrekken en de late jaren zeventig en de beginjaren tachtig doen uitgroeien tot de allersnelste periode uit de vrije slag heren geschiedenis. De twee en drie kilometer records aller tijden spreken voor zich namelijk: 21.52.0, Bosbaan 1980, en 32.50.-, Olst 1978. Mede dankzij deze geweldenaar slaagde HPC erin om maar liefst zevenmaal op rij de verenigingsbeker te bemachtigen. Zes Zwemkroniekbekers, meer dan honderd overwinningen en vele records hebben van Edwin Kooyman één der allergrootsten gemaakt uit de geschiedenis van het langebaanzwemmen.

In 1975, tijdens de langebaanwedstrijd van Olst, diende zich een talentje aan wiens naam reeds eerder is genoemd: Monique Wildschut, de dochter van Gé Wildschut. Olst 1975 zou een historisch moment voor Monique Wildschut en George Sieverding worden. Nog te jong om te mogen deelnemen aan langebaanwedstrijden werd zij ingeschreven als Sandra Ketting. Tot ieders grote verbazing zegevierde de elfjarige Monique. Leiden in last, een regen van protesten en diskwalificatie was het gevolg. Indirect gevolg was een officiële waarschuwing aan het adres van Njord'59. De naam Monique Wildschut was echter bekend en zou dat in latere jaren nog meer worden.

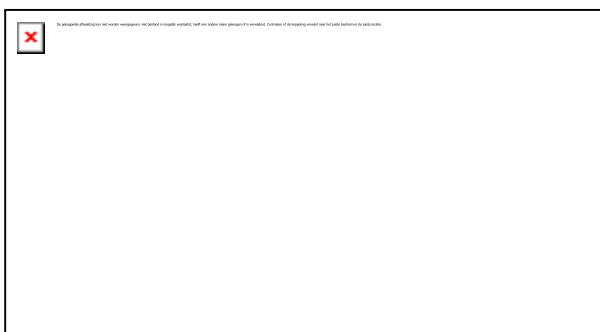
Edwin Kooyman en Monique Wildschut zouden het gezicht op de vrije slag dus jaren gaan bepalen, nauwelijks onderbroken door anderen.

Met de schoolslag eigenlijk een identiek beeld. Na de grootse prestaties van Marian Strijland en de éénmalige uitspatting van Angela Twaalfhoven, die in 1971 met 2.40.05.4 een tijd wist te realiseren. Zij won daarmee in een tijd waarmee zij tot op heden in de ranglijst aller tijden vertoeft.

Chiny Kok

Na Marian Strijland brak de Haarlem-Zandvoortse periode aan, vooral bij de dames. Namen als Chiny Kok, twee maal, Linda Boekelaar, slechts één maal winnares, doch nog altijd hoog op de recordlijsten, Ria Willemse maar liefst elf maal en daarmee de meest succesvolle zwemster aller tijden, Petra Hillenius, ook slechts één maal, maar wat voor een prestatie, Gigi van Es duidelijk een tussenjaar, zij allen volgden de één na de ander op alsof het allemaal vanzelfsprekend was. Daarbij werd maar liefst dertien keer in successie gezegevierd in het verenigingsklassement.

Ria Willemse, Petra Hillenius en Marjolein Phaff

Bij de heren een grotere spreiding. Nadat Hans Elzerman, ZIAN en veel bekender door zijn kortebaansprestaties, in 1970 had gezegevierd, dook de naam op van Robin Woutering, Zeemacht 1973 en 1974, Berjan Cornelisse, zelfs vier maal te weten in 1976, 1978, 1979 en 1980. Tussendoor een overwinning op naam van Ron

Phaff. Een overwinning die vrij onverwachts tot stand kwam, maar Ron Phaff¹ ten volle toekwam, terwijl hij meer dan tien jaren in de hoogste top wist mee te draaien. In 1977 onderbrak hij de zegereeks van de schijnbaar onklopbare Berjan Cornelisse. Dat kwam tot stand door Berjan Cornelisse zelf. Tijdens de laatste wedstrijd van het seizoen, de Kanaalrace in het kanaal van Walcheren, de langebaan van de Stormvogel in Vlissingen, stapte Berjan Cornelisse uit het water.

Berjan Cornelisse

Na ruzie met zijn vader, tevens trainer en coach, besloot Berjan Cornelisse de pijp aan Maarten te geven, ongeveer vierhonderd meter voor het einde. Doordat een zeer snelle tijd in de maak was bleek dat Ron Phaff hieruit, terecht ook, inspiratie putte en daarmee ook het eindklassement op zijn naam wist te brengen.

Pas in 1980 slaagde Njord'59 erin de hegemonie van het Amsterdamse DJK te doorbreken in het verenigingsklassement.

Dat de jaren zeventig snel waren moge blijken uit de ranglijsten aller tijden. Staat Rita Kroon sedert 1963 bij de besten (6^e) van de schoolslag dames, verder is er niemand uit de zestiger jaren terug te vinden. Duidelijk anders ligt dat bij de jaren zeventig. Maar liefst zestien van de negendertig klasseringen komen vanuit deze jaren met als absoluut topjaar 1978, mede door de geweldige tijden in Olst. Hetzelfde geldt voor de officieuze records. Nog altijd lijkt het record van Richard Broer, 1.51.57.1 onmogelijk te verbeteren. Hetzelfde geldt voor de 32.50.0 van Edwin Kooyman op de drie kilometer vrije slag en de 35.04.6 van Monique Wildschut, eveneens op de drie kilometer vrije slag. En wat te zeggen van de 45.37.4 van Linda Boekelaar op de drie kilometer schoolslag. Op diezelfde schoolslag zouden de heren er pas in 1987 in slagen het record van Olst te verbeteren.

¹ Ron Phaff is sinds kort (1998) lid van de Commissie Masterszwemmen en heeft daarbij het open water zwemmen voor Masters in zijn portefeuille.

Edwin Kooyman en Ria Willemse zetten hun zegereeks in de jaren tachtig gewoon voort. Tot 1983 zou de "Jan Raas" van het langebaanzwemmen heersen, 1977 een eerste beker en precies tien jaar later een zevende. Ria Willemse er zelfs in 1987 nog in slaagde om een Zwemkroniekbeker te winnen. Geen enkele zwemmer of zwemster was zo succesvol als Ria Willemse en het is zeker niet vaak voorgekomen dat iemand zoveel jaren achtereen in de absolute top wist mee te komen.

De tachtiger jaren betekenden een voortzetting van de successtory uit de regio Kennemerland. Nadat het in 1981 tot een breuk was gekomen tussen Njord'59 en George Sieverding, waarna zijn nieuwe club De Zeeschuimers uit Zandvoort de successen konden overnemen, Edwin Kooyman het in 1983 definitief wat rustiger aan ging doen, Monique Wildschut een zeer zegenrijke periode bij de professionals in 1982 zou ingaan, meldde zich ene Alexandra Worm, opnieuw een ster van HPC. Ook zij zou tot de groten gaan behoren en heeft vier Zwemkroniekbekers op haar naam namelijk die uit 1984, 1985, 1986 en 1987.

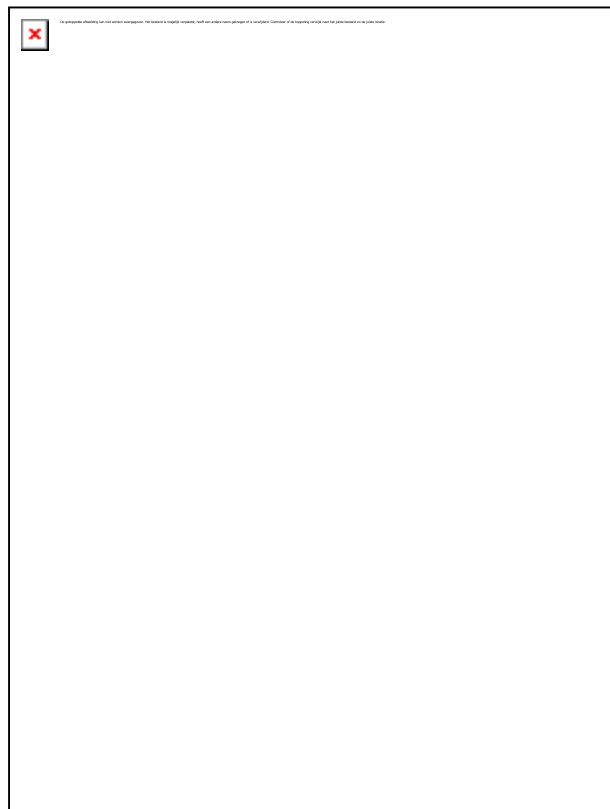
Ging Ria Willemse gewoon door, bij de schoolslag heren zijn mannen als Hans Jansen, Steenwijk, De Zeeschuimers, bekerwinnaar in 1982 en 1984, Nico Wempe, De Zeeschuimers en winnaar in 1986 en 1987, en last but not least Guus Razoux Schultz, Thialf en winnaar in 1985 verschenen. Dit staaltje herhaalde hij zes jaar later in 1991 toen zijn puntenklassementen al weer even draaiden.

Guus Razoux Schultz in 1979

De verenigingsklassementen zijn op de schoolslagonderdelen in het bezit gebleven van De Zeeschuimers, terwijl de vrije slag na de periode een enigszins gevarieerd beeld gaf te zien met bijvoorbeeld zeges voor het Utrechtse Zwemlust, Zeemacht uit Den Helder, VZC Veenendaal en Torpedo Bussum. Bij de dames was het aanvankelijk nog Njord'59 tot en met 1981, vervolgens Rapido'82, de nieuwe

naam voor Njord'59 en het Haarlemse DWR, één maal PSV en vervolgens weer twee maal HPC en twee maal De Zeeschuimers.

Edith van Dijk wint zilver en brons in Perth 1998

De laatste jaren hebben zich gekenmerkt door een sneller wordende vrije slag bij de dames. De tijden van Linda de Boer en Monique Wildschut zijn eindelijk overtroffen door de zilveren en bronzen medaillewinnares van het Wereldkampioenschap in Perth 1998: Edith van Dijk.

Iets anders is het geval bij de heren. Nog immer het duo Richard Broer en Edwin Kooyman op kop, nauwelijks belaagd door de nieuwe lichte.

Op de schoolslagonderdelen gigantische verschuivingen bij de heren in 1994. De gebroeders Voorn probeerden in dat jaar in samenwerking met de anderen van het peleton de snelle tijden uit 1987 van Nico Wempe en Guus Razoux Schultz naar de boeken te verwijzen. Bij de dames schoolslag slechts verschuivingen in de achterhoede.

De jaren tachtig en negentig hebben het beeld geschapen van een enorme verbreding. Verbreding zowel in de top als daarachter. Duizenden en nog eens duizenden hebben het langebaanzwemmen ontdekt als een aangename manier om de zomer door te komen. Daarnaast is het aantal verenigingen dat wedstrijden organiseert gestaag toegenomen.

Oosterhout

Banen van het eerste uur? Deze zijn er niet meer, al zijn de Warande, Oosterhout en de Kanaalrace van de Stormvogel, Vlissingen, soms al ouder dan de strijd van vijftig jaar om de bekertjes. Het gaat dan niet altijd om dezelfde baan, door dezelfde vereniging georganiseerd of met hetzelfde doel. Eén der oudsten was ongetwijfeld de Bosbaan die vanaf 1952 werd georganiseerd en eigenlijk ook model stond voor het langebaanzwemmen. De familie Jansen stond jaren aan het hoofd van deze geweldige organisatie. Eén rechte baan van twee kilometer die nauwelijks elders een evenknie kent, enorme deelname met als absolute top 2076 deelnemers in 1978.

1981, Wijde Wormer

Het langebaanzwemmen anno 1998 is in de kern nauwelijks veranderd ten opzichte van 1948. De aantallen zijn toegenomen, zowel van deelnemers als van wedstrijden. De organisatie is meegegroeid. Van één wedstrijd vrije slag voor dames en heren te zamen naar maar liefst zes hoofdnummers en legio bijnummers als 400/800 en 1.000 meters voor de jongeren en prestatietochten over diverse afstanden voor de niet wedstrijdwillenden.

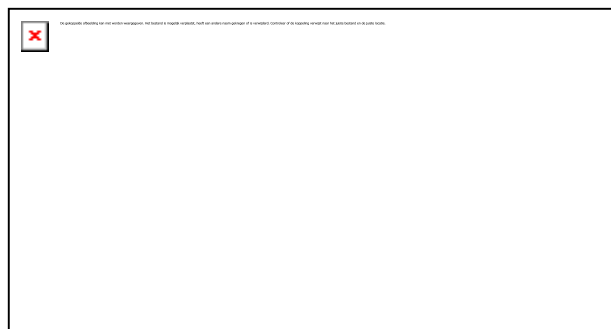
Maar nog altijd wordt er gezwommen in sloten, kanalen, rivieren en meren. Nog altijd wordt het gezien en gehonoreerd als een welkome aanvulling op het zwembadzwemmen, ook wel

aquariumzwemmen genoemd door de echte kilometervreters.

Werd er in 1948 door slechts zeven heren en twee dames een klassement volgezwommen en dat met een potloodje en papier bijgehouden door Chris Doorenbos, gedurende de laatste jaren heeft de computer zijn intrede gedaan. Het langebaan zwemmen heeft in de afgelopen vijftig jaar zeker zijn plaats verdiend in de KNZB,

Onder aanvoering van Chris Doorenbos werden tientallen zaken gewoonweg gedaan gedurende de eerste tien à vijftien seizoenen. Eigen initiatief, nauwelijks bemoeienis vanuit de KNZB, nauwelijks voorschriften ook, gewoon pionieren om, in navolging van de vooroorlogse jaren en het buitenland, deze tak binnen de zwemmerij goed van de grond te krijgen met klassementen, records en dergelijke.

De laatste jaren is een vorm van erkenning voor het langebaan en lange afstandzwemmen gekomen met de komst van de werkgroep lange afstandzwemmen. Tegenwoordig heet deze werkgroep de werkgroep open water zwemmen (WOWZ)

Edith van Dijk op weg naar een medaille, Perth 1998

Tegenwoordig heet deze groep de werkgroep open water zwemmen. Deze werkgroep coördineert de klassementswedstrijden en zorgt dat er zo min mogelijk dubbels (twee klassementswedstrijden op één dag) zijn. De werkgroep heeft ervoor gezorgd dat de wens van velen een Nederlands Kampioenschap Langebaanzwemmen sinds het begin van de jaren negentig op de kalender staat.

De werkgroep open water zwemmen heeft eerder het initiatief genomen om samen met Guus Razoux Schultz een eerlijker vorm van klassementen te maken en het tegenwoordige puntenklassement is daar het resultaat van. Dit klassement wordt al 10 jaar goed gewaardeerd door de deelnemers. Het zorgt ervoor dat van wedstrijd tot wedstrijd de klassementen zich inzichtelijk ontwikkelen en iedereen eraan deel kan nemen.

Het principe van het puntenklassement is als volgt: de winnaar krijgt 300 punten per gezwommen kilometer. De zwemmers die later

komen krijgen het aantal punten wat overeenkomt met 300 punten min de achterstand op de winnaar van de wedstrijd. Met dit systeem zijn de weersinvloeden en de problematiek rond te korte en te lange wedstrijdbanen op een effectieve wijze omzijd.

Er is dan tegenwoordig enige erkenning gekomen voor het echte “zwemmen voor de zwemmers”, er zijn nog altijd geen grote sponsors te vinden voor onze evenementen, noch voor het klassement. Sinds enige jaren dragen de nationale klassementsbekers niet meer de naam Zwemkroniekbekers, daar de uitgever van ons bondsblad zich teruggetrokken heeft als sponsor.

Plannen voor de toekomst?
Die zijn er altijd wel! Kijken wat er van terecht komt!

Een interland met een van onze buurlanden?
Zit er aan te komen!
Een circuit van langere afstanden in Europa?
Start in 1998!
Jaarlijks een ONK voor 25 km?
Plannen liggen er!
Eindelijk eens van die stoffen caps af?
Sponsor dien je aan! Plannen voor 1998.
Internet?
Een wedstrijd in zee?
Wat de toekomst mag brengen, niemand weet het, maar ons kikkerlandje zal altijd met plezier blijven zwemmen in open water!

Naar gegevens van George Sieverding

*George Sieverding (staand in de meest linkse boot) geeft
aanwijzingen bij Beusichem – Culemborg*

Zicht op de finish in Culemborg vanaf de VIP-boot

OOK DE LAATSTE MAN TELT MEE

Laast heb ik met mijn vrouw Dora, van jongsaf aan ook een liefhebber van het langebaanzwemmen, weer heerlijk buiten gezwommen.

Nog steeds zijn er de kriebels als het eerste sprankje zon warmte geeft. Nu weliswaar niet in open water met temperaturen onder de 10°, maar wel buiten in verwarmd water.

Wellicht was het in de vijftiger jaren nog meer een verademing om buiten te zwemmen, gelet op de vrij beperkte baden zoals de Kapelstraat in Hilversum en vooral de OZEBI in Utrecht met nog allerminst perfecte werking van de chloordosering, zodat je met tranende ogen op het werk kwam.

In april waren de buitenbaden nog niet open, zodat er werd gezwommen in het Amsterdam-Rijn kanaal of de Loosdrechtse plassen.

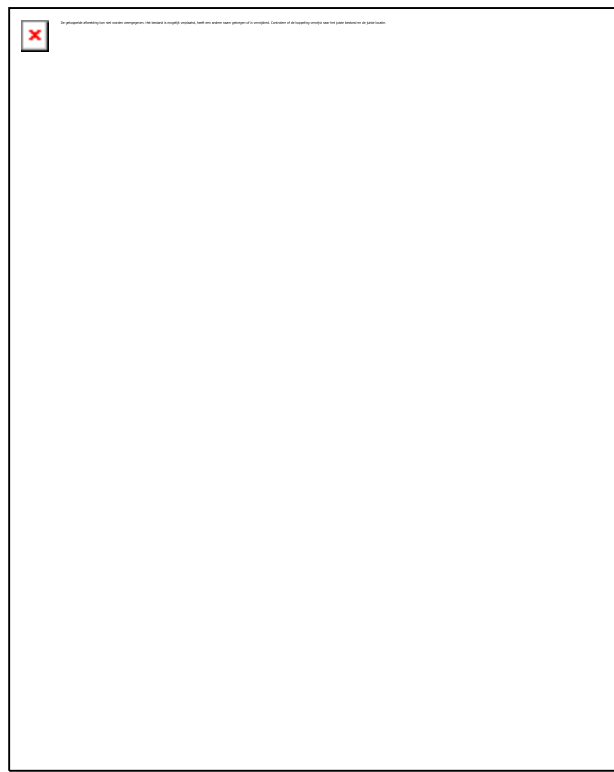

De finish in Vianen, een wedstrijd onder leiding van scheidsrechter Aton Demuth

De aankomst was op een jury-eiland dat contact hield met de jury tafel met een veldtelefoon

Dat wennen aan het koude water was noodzakelijk, omdat 1 mei in de Liesbosch de wedstrijd was om de Sieb Bolman-trofee en ook omdat de polo-dagen bij 16° "Planjerius" (dus altijd) doorgingen. In die tijd waren wij "alleseters": én kortebaant, én langebaant én waterpolo.

In 1950 nam ik voor het eerst deel aan de langebaan wedstrijden bij die van de Robben vanuit de Rietschans in de Loosdrechtse Plassen.

Aton Demuth

Dat wennen aan het koude water was geen luxe. Jan Stender moest er eens tussenspringen, toen een moeder haar brullende peuter bij een prestatietoetocht weer in het water wilde duwen, toen het verblijf in het water maar luttele seconden had geduurd onder het motto: "Heb ik daar nu mijn dure *gulden* voor betaald!" Naar die wedstrijden reed je op de fiets of met het openbaar vervoer. Handig was het als op vrijdag een competitiewedstrijd waterpolo in Rotterdam was, want dan kon je bij een bevriende "tegenstander" overnachten om op zaterdag in de Schie zwemmen. Aldaar blijft de reactie van een zwemster als plotseling een dode kat tussen ons meedreef voor altijd in het geheugen. Pogingen om die zwemster voor te blijven vergde zo veel inspanning, dat ik enorme kramp kreeg. Zeer tot ongenoegen van de reddingsbrigade was opgeven er niet bij, maar met lede ogen moeten aanzien hoe de ruime voorsprong verloren ging, de passerende zwemmer zwom nota bene op zijn rug. Misschien was de tweede plaats toch een gunstig lot, want bij de prijsuitreiking viel de deksel van de wisselbeker, een kostbaar geheel zilveren kleinood van voor

de oorlog, in de Schie en ik had daar gelukkig niets mee te maken.

Dat we in die jaren niet zo snel, zeg maar rustig langzaam zwommen, had vele oorzaken. Wat te denken van bruine bonen met gebakken spek bij het ontbijt, een must in die tijd. Natuurlijk de dubbele biefstuk voor de wedstrijd. Lange stukken trainen in veel te koud water: met een lage temperatuur in een te langzaam tempo. Bij voorkeur 2 kilometer vlinderslag. Laat staan verfijningen als super lichte Speedo-zwemkleding of het scheren van de huid.

Mede door correspondentie met Ans Timmermans vanuit Australië kwam er halverwege de jaren vijftig de invoering van interval-training en zwommen wij de 400 meter benen of vlinderslag dan wel in een zo hoog mogelijk tempo.

1995, de strijd beslecht tussen Remco Folkertsma en Hans van Goor in Vianen, een wedstrijd onder leiding van Aton Demuth als scheidsrechter

Al snel werd er een bepaalde tactiek en strategie ontwikkeld speciaal voor de langebaanwedstrijden en werd de oriëntatie ter plaatse belangrijk. Dat kon ook negatief uitpakken. Toen in Abcoude geen van de heren kop wilde nemen, zwommen de dames minuten sneller.

Zwemmers die de oriëntatie aan de meer ervaren overlieten, meestal sprinters en geen stayers, werden letterlijk en figuurlijk het riet ingestuurd, zodat het niet op een eindsprint behoefde aan te komen.

We hadden toen ook 5 km wedstrijden, maar het hoogtepunt was toch de 8 km in Zutphen. Een soort "wij-gevoel" ontstond bij het varen met twee boten naar Brummen. Dat "wij-gevoel" was maar betrekkelijk, want toen een deelnemer wilde laten zien, dat hij een groot dierenvriend was en de aai door de hond niet werd beloond met een kwispelen van de staart, maar met het nemen van een hap uit de neus, was er een niet zo

aardig "wij-lachen". De start van die boot was een eenmalige gelegenheid. Weg was weg.

Met stroom mee ging het aardig hard, het gaf een kick als je zag dat een begeleider op de kant flink moest hollen, vooral in de buitenbocht. Toen ik door het afsnijden van de laatste bocht na een flinke achterstand naast de koploper kwam te liggen, heb ik het volgende jaar alle bochten afgesneden.

Dat ik die wedstrijd won, kwam mede doordat een zwemmer die blindelings aan mijn zwembroek bleef kleven met een enorme klap tegen een boei zwom. We waren in die tijd blijkbaar ook geen heilige boontjes: laten we zeggen dat ons niets menselijks vreemd was. Overigens schrok ik wel van de "bonk", die nog steeds in mijn oren klinkt, en had ik zodoende toch een beetje spijt van mijn tactiek. Bij het zien van opnames van die wedstrijd in het bioscoopjournaal ben ik voor het eerst geconfronteerd met mijn techniek, die me eerlijk gezegd niet meeviel.

Een zwemmer kon ook beter voor de wedstrijd niet vertellen van zijn blessure aan zijn hand, want dan moest hij na afloop constateren dat er nog nooit zo vaak tegen zijn hand was aangezwommen, als toen.

Plezierige jubelstemming als je bij een wedstrijd in de Lek bij Culemborg zag, dat een tegenstander voor je veel te veel het midden van de rivier bleef houden, zodat het niet meer te ontkomen was, dat hij de haven bij de finish miste.

Start vanaf de veerpont bij Beusichem - Culemborg. gelukkig terug op de kalender vanaf 1996

Hagel noch storm kon ons deren, maar na een verblijf in Zagreb bij het waterpolo-toernooi om de Trofeo d'Italia was het water in Harderwijk toch ontzettend koud. Dat ik nog vrij lang door bleef gaan met langebaanwedstrijden, kwam door het feit dat ik toch nog als laatste man meetelde voor het verenigingsklassement. Zo moest ik - al lang niet meer in de kopgroep liggend - moed putten uit de toejuichingen van mijn dochter in het wandelwagentje, als ik verder

moederziel alleen vreselijk lag te worstelen om nog een zo goed mogelijke tijd te zwemmen.

Dieptepunt in de beleving was de wedstrijd in de Beekse Bergen, waar een windhoos over de baan trok. Optimale beveiliging met 10 roeiboten en 4 motorboten kon toen niet meer baten: de roeibootjes werden als notendopjes op de kant geslingerd en ook de grote boten konden het niet bolwerken. Tot overmaat van ramp gingen de papieren van de jury de lucht in.

Pas laat die avond was er zekerheid dat iedereen uit het water was gekomen, al was er wel behoorlijk wat letsel. In die tijd kon het KNMI die bui al wel op de radar volgen en zouden zij de start ook beslist hebben ontraden, maar dat was verder nog niet bekend.

De door mijn trainer Nico van Straaten ontwikkelde tijdmeetapparatuur voor het langebaan zwemmen is in mijn werk op het verkeerslaboratorium ook gebruikt voor het meten van de reactietijd van bestuurders van motorvoertuigen. De wereld is toch klein.

Later ben ik als meevarend kamprechter soms bijna levend verbrand, dan weer tot op het bot verkleumd, en één keer heb ik bijna de gehele 3 kilometer te voet moeten volgen, toen de motor van de volgboot het al snel begaf.

Hoewel het aantal belevingen bij het kortebaanzwemmen en het waterpolo vele malen groter is, houd ik toch de meest plezierige herinneringen in mijn loopbaan als actief sporter over aan het open water zwemmen.

De speciale voorbereiding, het in de natuur zijn en tegen die elementen optornen, de speciale eisen die veel meer het gebruik van je kop vergen. Het massale familie-gebeuren op de kant met in tegenstelling tot de binnenbaden niet als haringen in een ton, maar met ruimte om je heen.

De veel meer zichtbare inspanning van ontzettend veel medewerkers, die moet zorgen voor optimale organisatorische voorzieningen.

Extra transport naar de start, het terugbrengen van de kleding. Aparte beroepen komen te pas, zoals steigerbouwers, mutsen naaisters en strijksters. Als de mankracht door regen en glibberige klei niet voldoende was om de lijn strak gespannen te krijgen, moest er zelfs een tractor aan te pas komen. De warme douche na afloop, chocomel drinken, kersen eten, wat wordt er niet allemaal gedaan om het gezellig te houden. Het gezamenlijke na afloop geeft ook voor de organiserende vereniging vaak de mogelijkheid om het clubverband meer aan te halen.

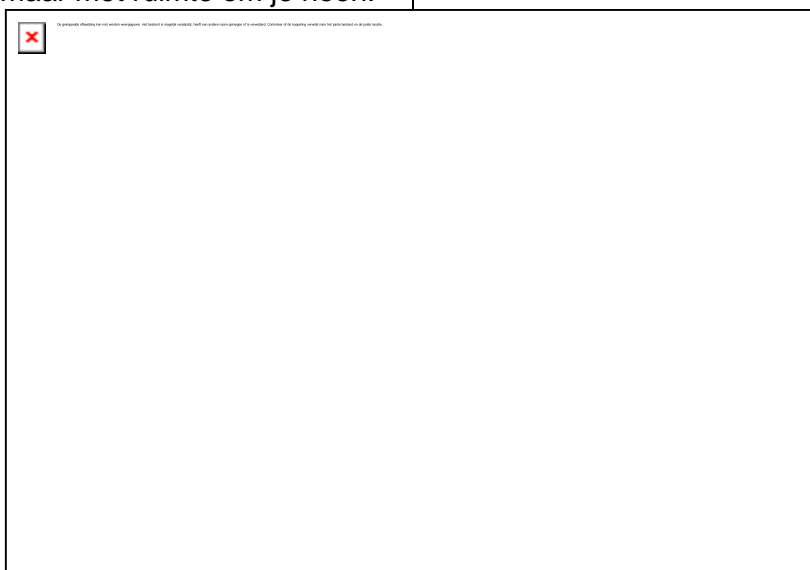

De voorstart in Vianen op het strand van Openluchtbad Hesdingen

Inmiddels is er de internationale erkenning van dit landelijke gebeuren. Terecht. Een echte zwemsport met een extra dimensie verdient dit.

Nu op naar de volgende 50 jaar open water zwemmen.

F.A (Aton) Demuth
voorjaar 1997

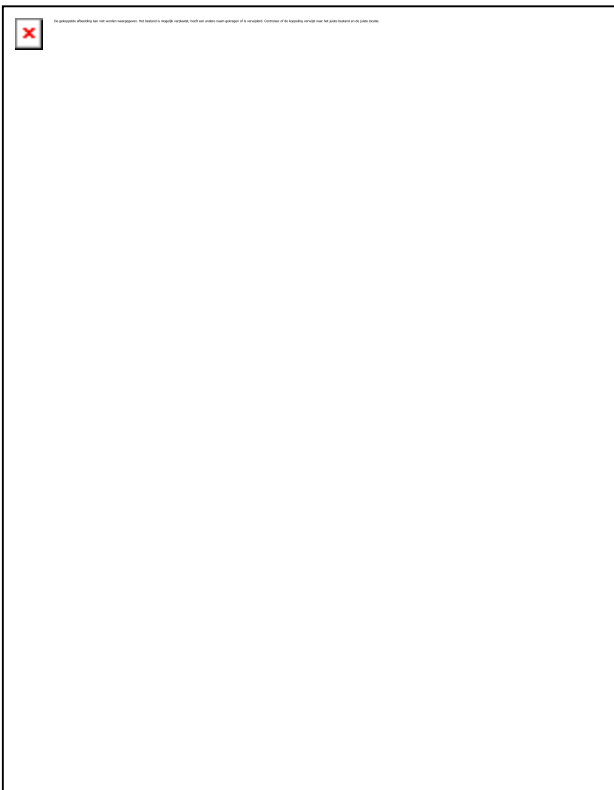
Bosbaan, vaste club mensen die trouw na het zwemmen de caps strijken en herstellen

ZESTIEN GRADEN PLANJER

HERINNERINGEN AAN HET LANGEBAAN-ZWEMMEN (1947–1955) VAN PIET TEN THIJE

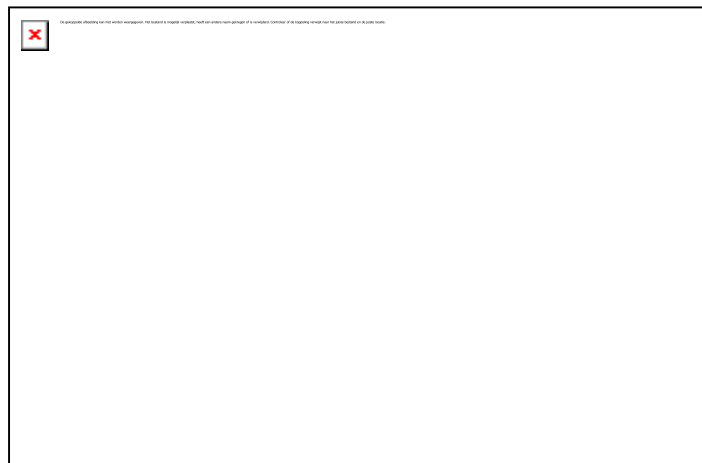
Vlak na de oorlog. Een meer bij een stad. Naar de overkant en terug naar het zwembad. Prestatietoet met tijdmeting. Dat was de Overtocht van de Groote Wielen bij Leeuwarden, georganiseerd door de gelijknamige zwemvereniging.

Volgens de vergeelde krantenknipsels wordt veteraan Chris Doorenbos (hij behoorde in 1930 al tot de deelnemers) in 1947 tweede en schrijver dezes, als 13-jarige, vijfde. Een heer met één been, die de tocht volbracht, krijgt vermelding in de plaatselijke pers, evenals een aankomstlijst van niet-KNZB-leden, tot en met de veertiende plaats! Later werd de Overtocht uitgebreid tot een 3 kilometer-wedstrijd waarbij, behalve de Friese cracks Tido Wiarda en Hans Wittermans, ook “westelijke” deelname was.

Piet ten Thije

In 1950 winnen Annie Veldhuizen en Rinus van Daatselaar de 2 kilometer zeetocht “buitenom” in Harlingen voor de derde keer. Eigenlijk de meest aantrekkelijke langebaan van die tijd, vanwege “de hoge golven met schuimkoppen” (Harlinger Courant) en de “kokende Waddenzee” (Leeuwarder Courant). Start vanuit een halflege aardappelloods, lopen naar de startsteiger, voor de deelnemers van “buitenaf” na afloop een koffiemaaltijd, prijsuitreiking door de Burgemeester en bal na.

Tegenwoordig wordt er niet meer in het stadspark gezwommen in Groningen maar in de kanobaan van Harkstede bij Groningen.

Op de foto de start van de 1000 meter Masters, een onderdeel van het zwemmen waar Piet ten Thije een voorvechter voor is

De wedstrijd in de vijvers van het Groninger Stadspark trok duizenden toeschouwers: deze laatsten werden in het ongewisse gelaten van wie waar zwom. In Oldehove kreeg de winnaar van de 2 kilometer in het Reitdiep nabij een gemaal (“Natuurbad Electra”) een Grönneger Kouke.

B

ij de bekende 8 kilometer-wedstrijd in de IJssel was het zaak bij de finish in Deventer rechts aan te houden, want wanneer de jurypraam werd gemist kon je niet meer tegen de stroom in komen. Prijsuitreiking in de Buitensociëteit en – alweer- bal na. Willy Willemsen wint bij de dames, Stans Scheffer bij de veteranen.

Enkele tienduizenden toeschouwers waren er bij de 3 kilometer in het Amsterdam-Rijnkanaal in Utrecht (is zo'n grote belangstelling nog wel eens herhaald?).

Indrukwekkend was de rede, die C. Tordoir (met hoed op en uit het hoofd) hield voor de winnaars van de 3 kilometer in de Delfhavense Schie in Rotterdam. Dit op een dinsdagmiddag schrijvend (vragenuurtje op TV), zouden de huidige kamerleden bij Tordoir vergeleken als ongeletterde voorlees-prevelaars overkomen. Een per fiets teruggekeerde koerier meldt de doorkomst bij het keerpunt op het juryvlot.

Bosbaanzwemwedstrijden

In 1952 starten de Bosbaanwedstrijden. Er zijn langebanen in het Abcouder Meer, in de Bodegravense Oude Rijn en in het Van Harinxmakanaal in Leeuwarden. De directeur van Rijkswaterstaat in Friesland heeft bezwaren (beschoeiingsschade vreest hij), maar de organisator (Schoonhoven, mijn trainer) schakelt met succes de Commissaris der Koningin in.

In Egmond aan Zee verslaat Peter Knegjens de zeemijlsrace op "een prettige wijze" en geeft "een zeer begrijpelijke uiteenzetting van het wedstrijdverloop" (1953). Bij de veteranen doen Frits Happel en "SHELL-oudje" Sitters mee. In

dat jaar wordt Cor Boonstra vijfde in de Harlinger Zeerace.

Vele, zo niet alle, van bovengenoemde langebanen zijn niet meer. Slachtoffers van de verscherpte eisen van de milieुरूkkers in ons land? Veel belangrijker in ieder geval is het feit dat tussen langebaanzwimmers een sterke band bestond. Een veel sterkere band dan bij de kortebaanzwimmers onderling.

Overigens waren vele winter-kortebaanzwimmers en waterpoloërs 's zomers langebaan-deelnemers ("goede training"). Specialisten waren er eigenlijk niet.

1955, Wedstrijden in de Oude Rijn bij Bodegraven

De afstanden naar de wedstrijden in het "westen" werden overbrugd met de trein. Er ging geen trainer, leider of verzorger mee. Daarvoor was geen geld; bovendien werd er op zaterdag gewerkt. Twee wedstrijden per weekend was standaard. De terugreis werd vaak liftend gedaan, wanneer tenminste de inkwartiering verlengd kon worden tot de maandag; dat laatste lukte altijd wel.

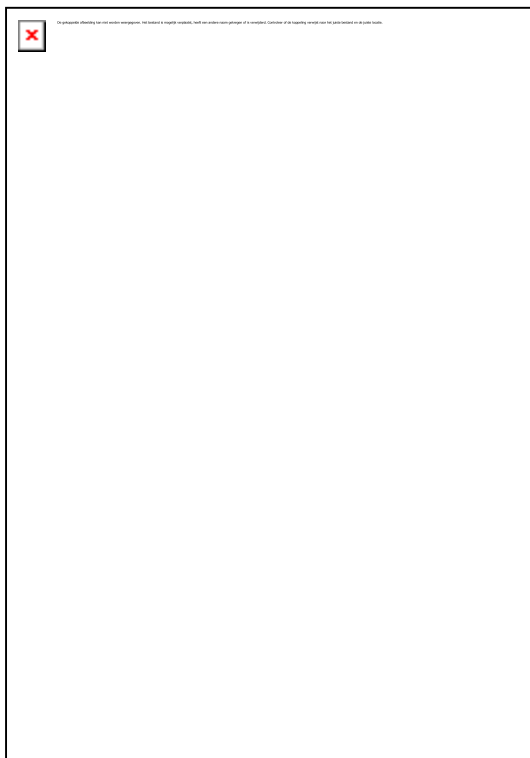
Kritiek op de organisatie van langebanen kwam niet voor. Contact met de juryleden was er nauwelijks. De "hardste" herinnering is zonder twijfel die aan het vaak ijskoude water. De wedstrijden gingen altijd door, want het was altijd 16 graden Planjer, minimaal. Wanneer ik nu iemand in zee zie duiken, en weet dat het water niet warmer dan 16 graden is, lopen de rillingen weer over mijn rug...

P.A. ten Thije

Voorjaar 1997

ZOALS HET WAS, WAS HET GOED

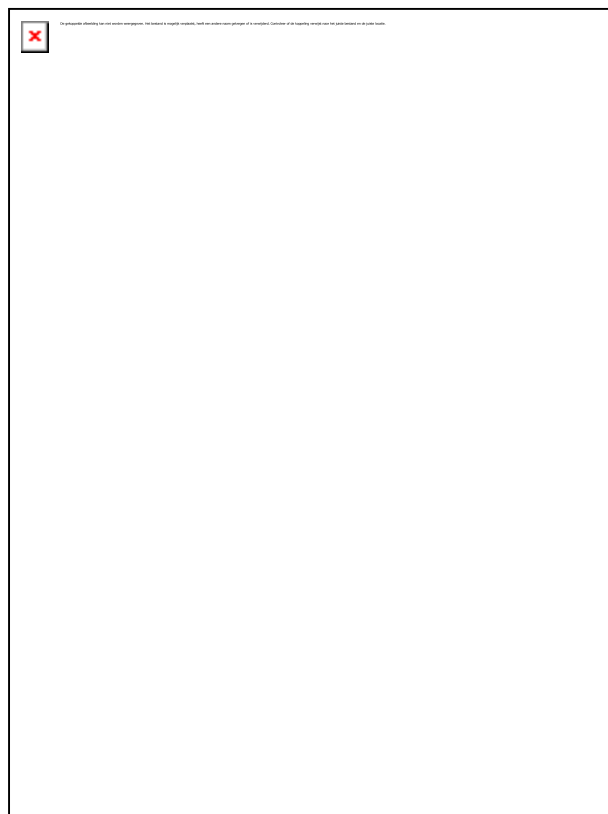
Magistraal, onbetwist de nummer 1, machtsvertoon van Kooyman. Dat waren de steeds weer terugkerende krantenkoppen na een weekeinde zwemmen. Ik kon daar niets aan doen, het was nou eenmaal zo. Op enkele concurrenten na als Smit, Eefting in het begin en later Richard Broer en Jack Takken, was het bijna steevast ik die de gedoodverfde nummer 1 was. Als je tweede werd, dan was dat slecht, of je was op je retour. Maar niemand weet hoe groot de druk voor mij was elke keer weer, zaterdags en zondags.

Edwin Kooyman

Vaak vocht ik tegen mijzelf, maar veelal ook tegen al die anderen, die vonden dat ik maar eens van die overwinningsdrang moest worden afgeholpen: een combine was hun antwoord, anders was ik waarschijnlijk niet te bestrijden. In Oldenzaal bijvoorbeeld tijdens een 3000 meter. Diverse ploegen namen mij in de tang, hetgeen resulteerde in het feit dat ik als laatste vertrok. Daarna ben ik pas gaan zwemmen en ronde na ronde passeerde ik meer en meer zwemmers.

Na de vierde ronde lag ik weer netjes op kop en finishte ruim voor de rest, een overwinning die ik voor mijzelf als één van de mooiste betitel. Maar er zijn er nog een paar die voor mij iets betekenden. 1981: Den Helder – Texel v.v., de toen voor mij eerste echte lange afstand én de eerste overwinning na mijn dichtgeklapte long in 1983 in Strijen, na een periode van veel en hard trainen om terug te komen.

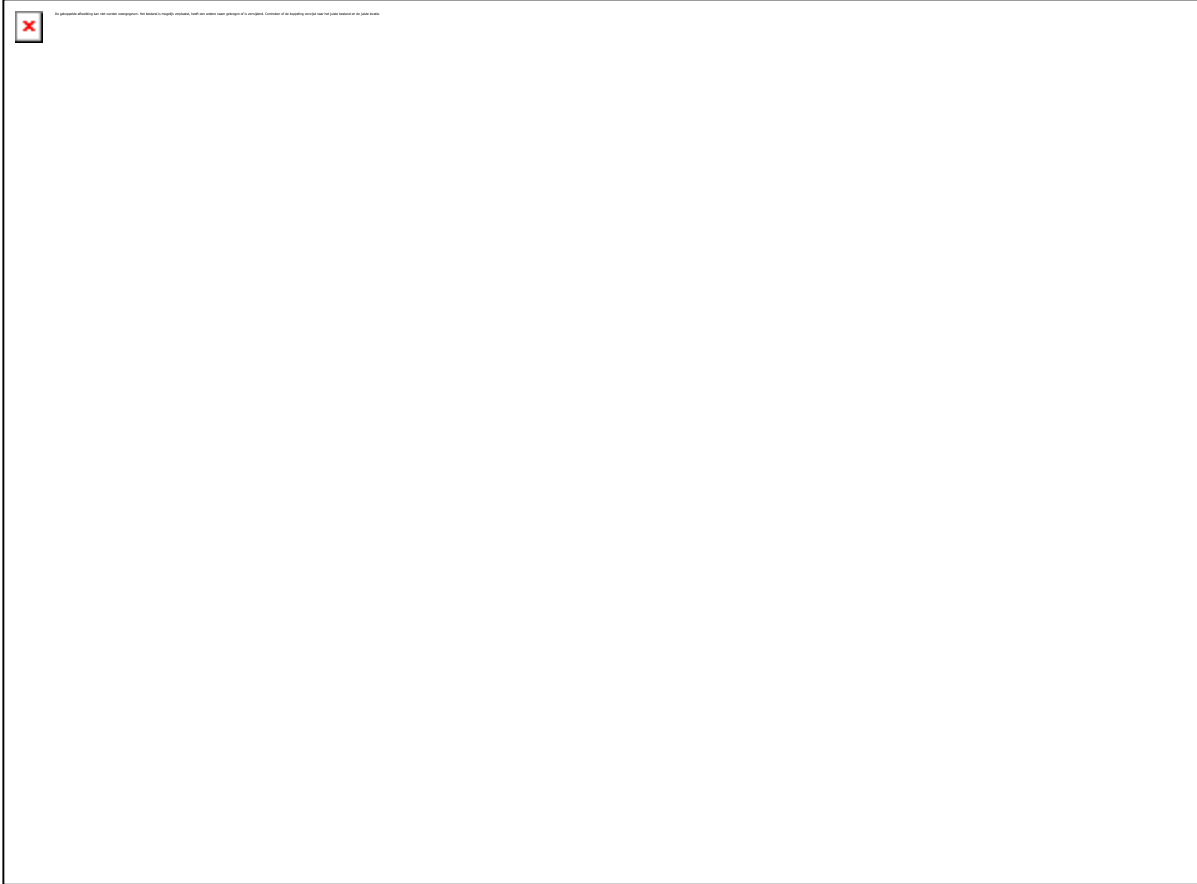
Edwin Kooyman hier met idool Jan Raas

Natuurlijk was ik niet altijd het braafste jongetje van de klas, ook ik heb me weleens misdragen. Het voor mij duidelijkste voorbeeld is Breda anno 1980. Het weer was slecht, de baan niet echt duidelijk aangegeven en met mijn al beperkte zichtvermogen zwom ik alle kanten op, behalve de goede. Veel te laat naar mijn zin werd ik pas teruggefloten en op het juiste pad gezet. Ik was echter toen zo pissig, dat ik met name Marco Lagas erg dwars heb gezeten om mijn ploeggenoot Arnoud Cornet te laten winnen. Dit alles resulteerde wel in mijn diskwalificatie en niet het gewenste resultaat.

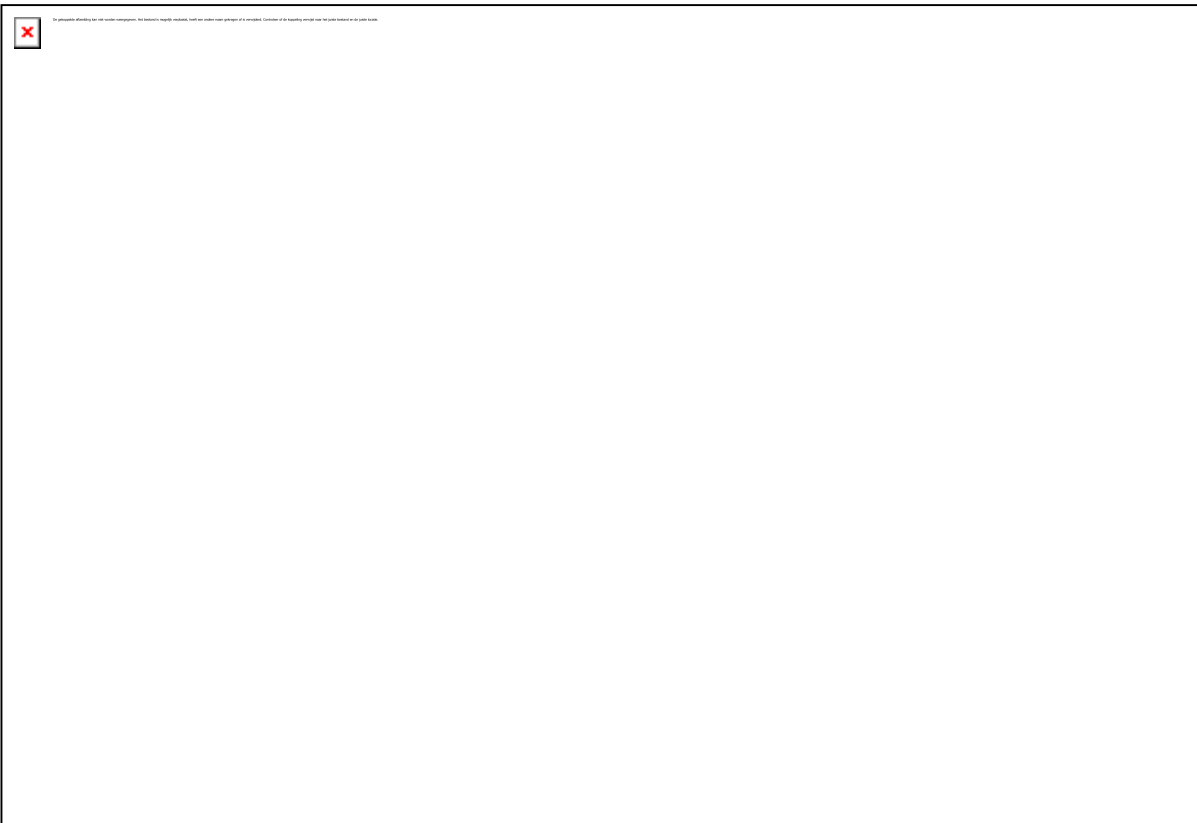
Terugkijkend op alles (het lijkt wel of ik oud word), heb ik een geweldige tijd gehad in al die sloten. En als men mij vraagt goh, Edwin, vind je het niet jammer dat je nu niet zwemt gezien alle reisjes en “geldprijzen” die er te verdienen zijn? !

Dan zeg ik: Nee! Zoals het was, was het goed en heb ik heel veel plezier gehad.

Edwin Kooyman

Te water bij zomaar een wedstrijd in Nederland

Een foto uit een krant geknipt. Het onderschrift van de foto geeft aan dat het om de Amstelwedstrijd gaat van 1913

LANGEBAAN: DE IDEALE VORM VAN ZWEMMEN!

Zondag 17 mei 1998. Telefoon. Hallo Joop met Richard Broer, wil je een stukje schrijven over langebanen voor het jubileumboek?

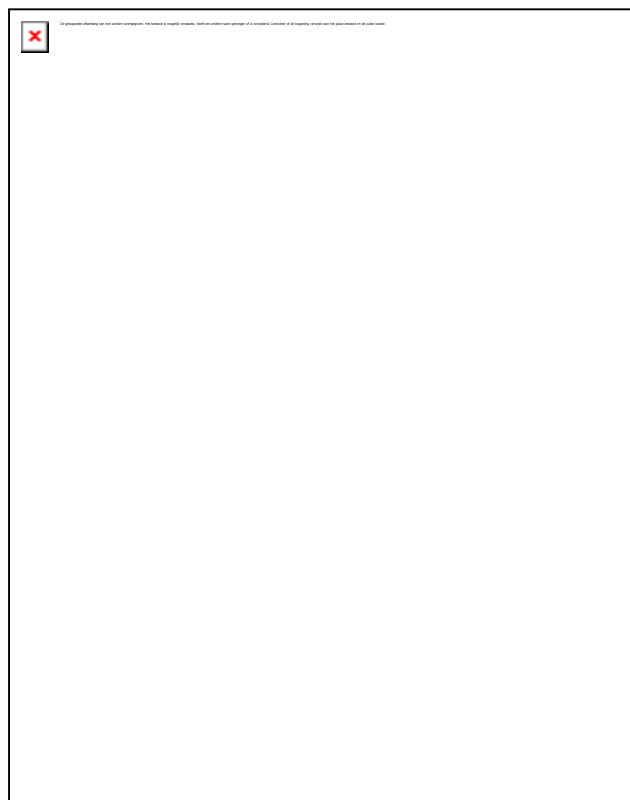
Naar aanleiding van deze vraag heb ik me afgevraagd hoe ik in aanraking ben gekomen met het langebanen en hoe het allemaal verder is gegaan. In 1974 (ik was toen 10) was ik lid van de zwemvereniging Naarden. Een club met veel actieve langebaanzwemmers. Ieder jaar deed vrijwel de gehele club mee aan de Bosbaan. Ik heb mij laten overhalen ook mee te doen want iedereen vertelde dat het allemaal heel leuk en gezellig zou worden. Zo werd de Bosbaan mijn eerste langebaan (500 meter prestatietocht).

In deze tijd waren er alleen 2 en 3 kilometer wedstrijdnummers voor dames en heren. Kennelijk was de Bosbaan goed bevallen want in 1975 heb ik mijn eerste langebaanwedstrijd gezwommen, 800 meter in de IJzeren Man in Eindhoven. Dit was de enige wedstrijd in het hele seizoen voor onder de 12 jaar.

Het jaar daarop (1976) werd de Bosbaan mijn eerste 2 kilometer wedstrijd. Het was destijds voor mij een geweldige gebeurtenis. Eerst met de vrachtauto's naar de start, zo kon je nog eens zien hoe lang die 2 kilometer was. Vervolgens de start met zo'n 500 deelnemers (de hele breedte werd gebruikt). Ik werd 25e in 27.13. In de seizoenen die ik onder de 14 was heb ik nog veel 2 en 3 kilometerwedstrijden gezwommen bij de heren.

Het laatste jaar onder de 14 kwam ik al regelmatig bij de eerste tien aan. Bij mijn club (Piet Stegink, Corry Ebbelaar, Joke van Staveren) en op de langebanen (Ton Brouwer, George Sieverding) hoorde je ook vaak verhalen over de marathons van Sluis, Anna Paulowna en het IJsselmeer. Ik vond dat wel interessant maar achtte de afstand toch wat te groot. Toch zou daar snel verandering in komen. Op een gegeven moment kwam Ton Brouwer langs met de vraag of ik mee wou doen aan de marathon van Sluis omdat ze niet genoeg deelnemers hadden. Ik heb me uiteindelijk laten overhalen en op mijn 14e zwom ik mijn eerste marathon. Ik kon Ton tot zo'n kilometer voor het

eind bijhouden en werd 2e. Het was erg zwaar maar de voldoening was groot.

Joop Lam in Anna Paulowna

Op naar de volgende (Anna Paulowna). Met de kennis en ervaring van Sluis en meer training ging dat zeer goed, een eerste plaats. Toen ik 16 was besloot ik dat ik langebanen en marathons veel leuker vond dan binnen zwemmen en NK. Wie wil er nou uren in zo'n warm, benauwd en vol zwembad zitten voor een 100 meter. Bij langebanen kom je zo veel mensen tegen waarmee je een praatje kan maken en de sfeer is ook veel opener en sportiever. De keuze voor het langebanen leverde resultaten op: de marathons van Sluis en IJsselmeer 6 keer op rij gewonnen en op de korte baan vaak bij de eerste drie en soms eerste. Er was vaak wel iemand beter (Edwin Kooyman, Jack Takken, Arthur de Rouw).

Joop Lam (met beker) voor zijn ploeggenoten

In de tussentijd veranderden de programma's voor de langebanen. De organisaties zetten in de jaren '80 steeds meer nummers op het programma (onder de 10,12,14,16) zodat er

meer jongere zwemmers gingen meedoen. Na mijn studie (1987) ben ik gaan werken.

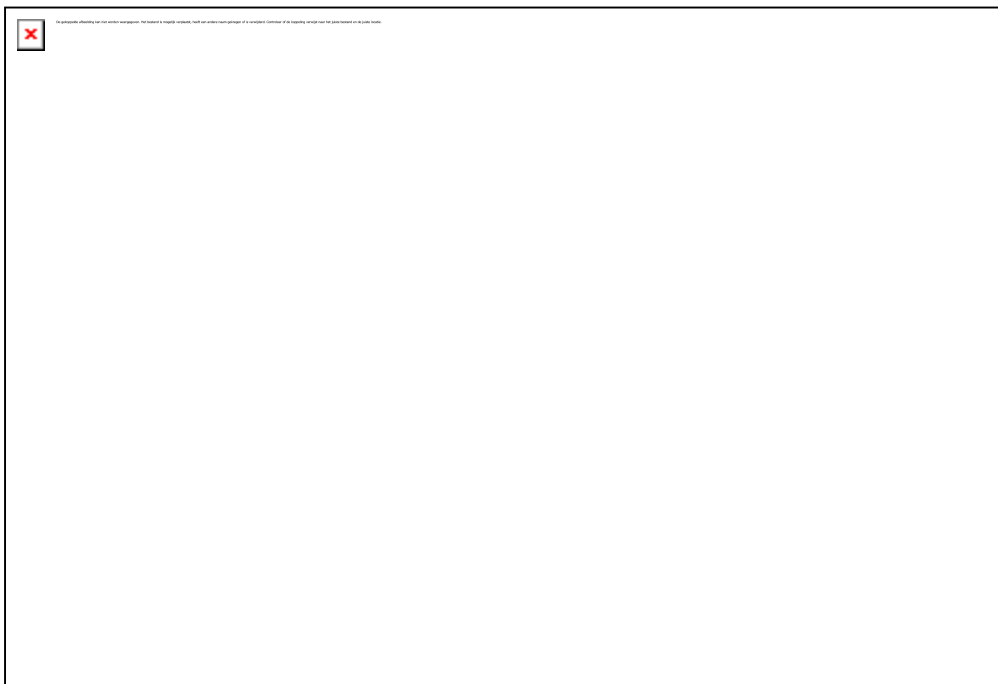
Dit had een grote negatieve invloed op het aantal trainingsuren. Maar het langebanen bleef trekken zodat ik ieder seizoen toch nog de nodige wedstrijden zwom (vol klassement).

Met de andere zwemmers van Torpedo (Martijn van Heusden, Almar v.d. Meer, Marc Lam) werd zelfs 9 keer op rij de Zwemkroniekbeker voor het clubklassement van de vrijeslag heren gewonnen.

Langebaanzwemmen met een grote groep van je club is heel leuk. Ook in de jaren '90 zie je verdere nieuwe ontwikkelingen in het langebaanzwemmen. Het master-zwemmen komt sterk opzetten. De omslag van de 10-kilometerklassementen naar de huidige puntentelling. Het NK langebaan en marathon. Maar ook een EK en WK met deelname van een nationale ploeg. Zelfs op mijn 34e kan ik het niet laten. Zo gauw het langebaanseizoen eraan komt begint het te kriebelen. Zal ik dit seizoen ('98) bij de heren of bij de masters meedoen? Toch maar bij de heren denk ik (zolang ik nog bij de eerste 20 aankom).

VOOR MIJ IS LANGEBANEN DE IDEALE VORM VAN ZWEMMEN!

Joop Lam

ONK 1996 Vlissingen, Masters 30+ prijsuitreiking Joop Lam, Joost Kuijlaars en Richard Broer

LANGEBAAANZWEMMERS ZIJN BUITENBEENTJES MET KARAKTER

De datum 7 juli 1974 staat in mijn geheugen gegrift. Nederland verloor op die dag in München de WK-voetbalfinale van Duitsland. En daar had ik het nogal moeilijk mee. (Ik geloof dat ik niet de enige was!) Op dezelfde dag beleefde ik ook mijn langebaanvuurdoop. Oude Veer organiseerde zijn inmiddels befaamde 16 kilometer en ik voer mee in een volgboot met persvertegenwoordigers. De 16-jarige Piet Stegink van de zwemvereniging Naarden won die dag bij de mannen in ruim drieënhalf uur (om precies te zijn 3 uur 33 minuten en 47 seconden) en had daarbij een voorsprong van 15 minuten en 15 seconden op de snelste dame, Lottie ten Veen van De Vechtstreek uit Utrecht.

Vanwege de voetbalfinale was het aanvangstijdstip vervroegd (dat was maar goed ook, want één zwemmer deed er wel heel erg lang over voor hij aan de finish was) en daardoor was er zoals altijd grote belangstelling van de zijde van het publiek. In het begin van de jaren zeventig was ik correspondent van de Zwemkroniek, het officiële blad van de KNZB. Langebaanzwemmen was normaal gesproken niet mijn 'stiel', maar omdat ik toch in de buurt woonde was het vanzelfsprekend dat ik dus (telefonisch) voor de verslaggeving zorgde. Enkele jaren daarna werd ik zelf benoemd tot Hoofdredacteur van het enige zwemblad van Nederland en volgde daardoor het langebaanzwemmen veel intensiever. Een van de latere winnaars van de 16 kilometer, Ton Brouwer logeerde in 1979 bij ons thuis ter voorbereiding op zijn succesvolle race.

GEEN SPORT VOOR SLAPJANUSSEN EN DOETJES

In de ruim twintig jaar sinds mijn eerste kennismaking met het zwemmen van lange afstanden in Open Water heb ik veel waardering gekregen voor de kilometervreters in sloot en plas. Het is immers geen sport voor slapjanussen en doetjes, maar voor mensen met karakter, doorzettingsvermogen en ambitie. Je moet alleen geen hekel hebben aan koud water! Die watertemperatuur en de omstandigheden zijn immers bepalend geworden voor het buiten zwemmen en zeker de status van het langebaanzwemmen in Nederland. Wat jarenlang namelijk de gewoonste zaak van de wereld was, is nu ongewoon en beslist niet meer vanzelfsprekend.

Jos van Kuijeren interviewt Remco Folkertsma

WATERTEMPERATUUR

In Anna Paulowna hebben veel inwoners zwemmen geleerd in het bad waar nu de jachthaven ligt. Weer of geen weer, je ging er heen; soms klappertandend en met eeuwigdurend kippenvet, in 'zwart' of 'groen' water. Er was immers door het ontbreken van een overdekte accommodatie geen andere gelegenheid om zwemmen te leren. Daar is in de laatste twintig jaar gelukkig veel verandering in gekomen. Tegelijkertijd echter is er nauwelijks

nog de gewenning aan 'buiten' zwemmen, terwijl menig sloot en plas te kampen kreeg met de waterverontreiniging.

Buitenwaterzwemmers van de jaren tachtig en negentig zijn daarom 'ongewone' mensen, zijn van een ander 'slag' en in ieder geval niet bang om door 'een kikker besprongen te worden'! Eigenlijk zijn het buitenbeentjes.

VECHTEN VOOR ERKENNING

Dat past bij de sport, die binnen de KNZB altijd om erkenning heeft moeten vechten. Direct na de oorlogsjaren ontstond het plan om te komen tot een kampioenschap van Nederland langebaanzwemmen. Onder impulsen van de Fries Chris Doorenbos werd eind 1947 overeenstemming bereikt met de redactie van het blad Sportwereld, welke trofeeën beschikbaar stelde voor de beste dame en heer, die bij een serie langebaanwedstrijden (opgeteld tot 10 kilometer) in totaal de snelste resultaten boekten. Later verbond de Zwemkroniek zijn naam aan de bekens. Een landstitel koppelen aan deze prestaties was voor het Bondsbestuur onbespreekbaar. Niet in eind jaren veertig en ook niet in de volgende decennia. Elk initiatief daartoe werd - kennelijk omdat het niet voortkwam uit de officiële bestuurslagen - getorpedeerd. Langebaanzwemmen moest vooral recreatief blijven, zelfs al werden er prestaties van hoog niveau geleverd. Ook internationaal was het Lange Afstandszwemmen een stiefkind. Pas toen bobo's binnen de Europese en Wereld- Zwembond (LEN en FINA) warm liepen voor het marathonzwemmen keerde het tij ineens.

Prijsuitreiking NK langebaan vrije slag dames 1993, Edith van Dijk, Carla Geurts en Gea Veldhuizen

EINDELIJK EEN NK

In 1990 stond er voor het eerst in de ruim honderdjarige geschiedenis van de KNZB een officieel kampioenschap van Nederland voor lange afstanden in Open Water op het programma.

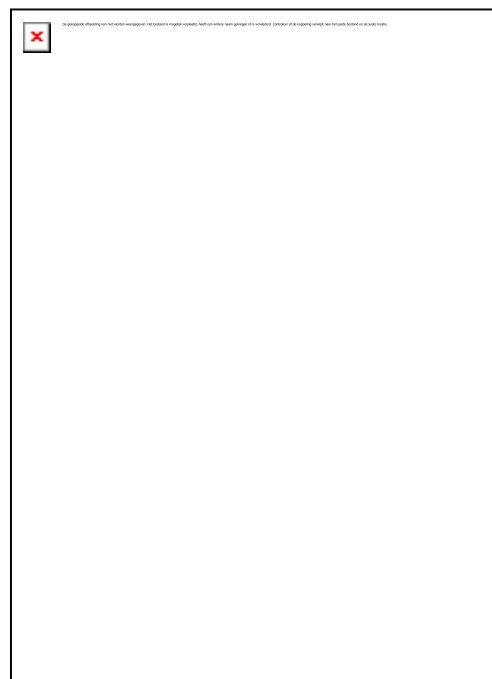
Scheerwolde, een plaatsje in Noordwest Overijssel, vormde het decor voor het NK 5 kilometer vrij slag en 5 kilometer schoolslag voor dames en heren. In de jaren daarna volgden Amsterdam (Bosbaan), Wilhelminadorp in Zeeland, weer Scheerwolde, Leiderdorp, Anna Paulowna, Vlissingen en Sluis.

Hans van Goor, eerste Nederlands kampioen Lange Afstand Zwemmen in 1992

Moeilijker is het organisaties te vinden voor de (O)NK 25 kilometer. Nieuwegein oogstte er in 1992 veel succes mee, waarna de IJsselmeerzwemmarathon (1994), Anna Paulowna (1995) en Sluis (1997) zo'n mega-organisatie aandurfd.

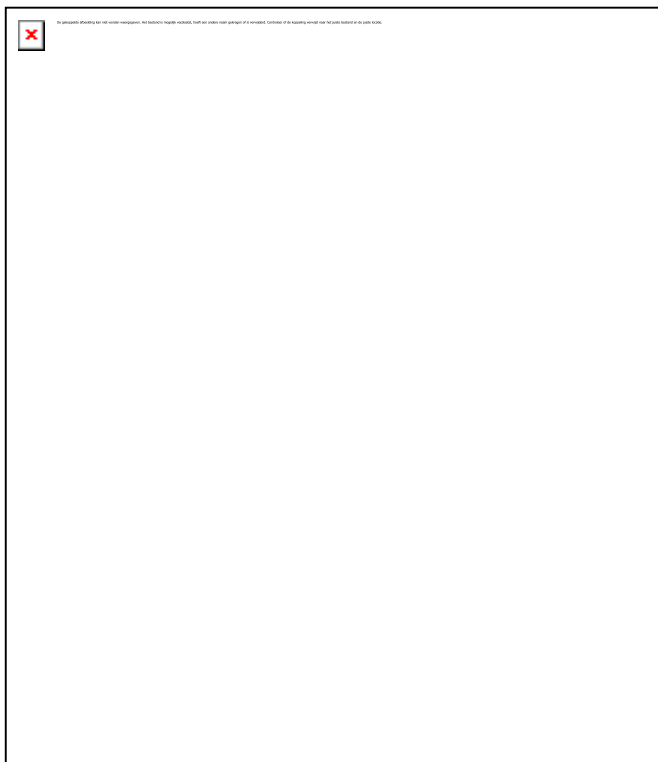
Jos van Kuijeren

Spannend slot van het NK van 1992 in Wilhelminadorp, Goes: Jeroen Hauwert (1) Nico Wempe (2) en Guus Razoux Schultz (3)

BELANG VAN DE JURY

Zoals bij alle wedstrijden speelt de jury en de jurering ook bij open water wedstrijden een belangrijke rol. Zij zien toe op het eerlijke verloop van de wedstrijden. Zonder de vrijwilligers van het jurycorps zou er geen wedstrijd georganiseerd kunnen worden. Het volgende stukje uit de Zwemkroniek van een van de initiatoren van het langebaanzwemmen in de regio Den Haag, Henk Brinkel geeft dit ook weer.

Uit de Zwemkroniek van 12 september 1975

De volgende foto's geven een impressie van juryleden langs (en in) het water.

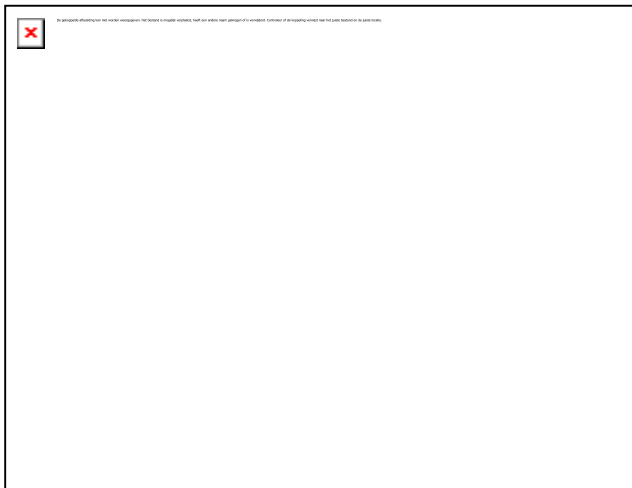
Eén van de belangrijke taken van de Jury: de voorstart en instructie van de zwemmers

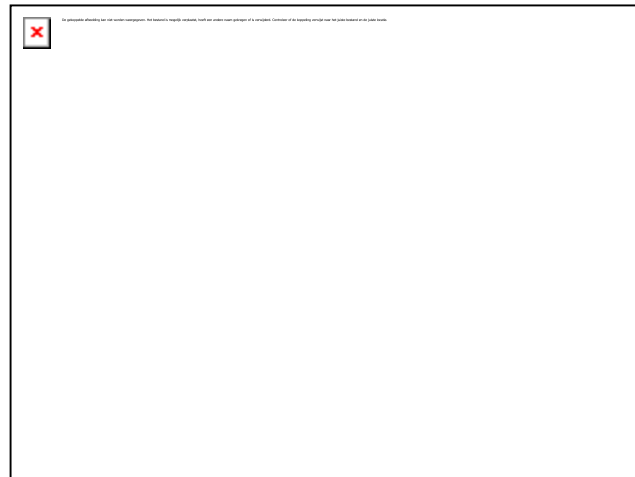
Jan van den Hoorn en Joop Janssen (twee gewaardeerde scheidsrechters) in actie bij de IJsselmeerzwemmarathon

Jury in beraad bijeen bij de Rielerkolk in Deventer, Gep Jousma, mevrouw Pieters en K.D. Prins

Ook de jury gaat soms te water, hier in Bussloo

Juryleden in Roermond maken zich op om na afloop van een mooie wedstrijd naar huis te gaan

VAN DUIVENKLOK TOT SEIKO-PRINTER

De Ganzetrek, in het Zeeuwse, maar ook in Nederland bekend als langebaanwedstrijd in het Kanaal naar Goes te Wilhelminadorp, vindt haar oorsprong in de huidige vorm in 1974. Sinds die tijd is ieder jaar ononderbroken deze, inmiddels klassieker, verzwommen.

Reeds eind jaren '50 vonden al jaarlijks langebaanzwemwedstrijden plaats. Dit gebeurde aan het zogenaamde Goese Sas, een plaats in hetzelfde kanaal, circa 1200 meter verwijderd van de huidige startplaats nabij de sluizen naar de Oosterschelde, op dezelfde plaats waar "De Ganze" zwemlessen verzorgde en waterpolo speelde. Toen reeds verscheen Robben-trainer Jan Stender met coryfeeën als Lenie de Nijs en Atie Voorbij hier aan de start.

In het Ganzebestuur zat in de jaren zeventig een persoon, die zelf in zijn jonge jaren een fanatiek langebaan-zwemmer was. Hierdoor bleef het plan om een dergelijke wedstrijd te organiseren niet lang in de koelkast liggen. In deze beginperiode was De Ganzetrek uitsluitend toegankelijk voor zwemmers uit de Kring Zeeland. Spoedig werd deze beperking opgeheven, wat de populariteit van deze Zeeuwse klassieker alras vergrootte.

Met de voorzitter-kamprechter, wijlen Cor Wagenaar uit Oost-Souburg, in zijn jeugd ook een enthousiast langebaan-zwemmer, waren de kennis en de ideeën volop

voorhanden. Onder zijn leiding werd het jureren verzorgd.

Duivenklokken waren in die tijd alom in gebruik om alle tijden van alle deelnemers te registreren. Zodra een zwemmer het eindpunt aanraakte, werd door de V.K. of de starter gefloten. Dit was het signaal voor de bediener van de duivenklok de sleutel van het uurwerk rond te draaien. Als alle deelnemers waren aangekomen, werd de papierrol uit de klok gehaald en kon de uitslag bekend worden gemaakt. Echter, door het nat worden van de papierrol gebeurde het regelmatig, dat het papier aan elkaar plakte en alle opgenomen tijden daardoor over elkaar heen waren gedrukt. Dit gaf natuurlijk problemen met het produceren van een juiste uitslag wat betreft de tijden. Ook is het eens voorgekomen, dat de bediener van de duivenklokken enigszins onder invloed van sterke drank aan de sleutel zat. Ook hier dus zeer dubieuze aankomsttijden.

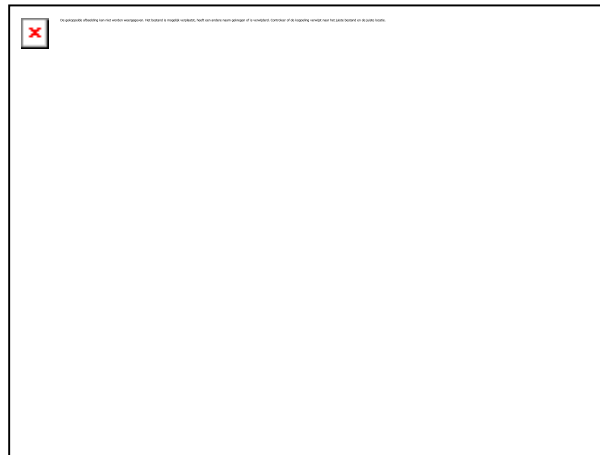
De bediener van zo'n klok was vaak een echte duivenmelker, die zijn kostbare apparatuur niet uit handen gaf. Nee..., hij bediende deze liever zelf. Hij was dus geen officieel lid van de jury en was dan ook meestal niet op de juryvergadering aanwezig. Zo'n man verscheen vaak pas aan de start op het moment, dat de wedstrijd begon.

Met de komst van digitale klokken, welke met een zogenaamde lap-stop waren uitgerust, was er al heel wat verbeterd en hierdoor kwam de tijdregistratie geheel in handen van echte juryleden.

De printerklok, een belangrijk hulpmiddel voor de jury

In het laatste decennium van deze eeuw wordt gebruik gemaakt van de Seiko-printer. Eigenlijk kan er in theorie niets meer misgaan. Maar toch... als een jurylid niet de juiste knoppen bedient is men even ver (of even nat) als destijds bij een vastzittende papierrol in een duivenklok!!!

Co Wagenvoort in actie als kamprechter in Sluis

Co Wagenvoort
Co(ördinator) "De Ganzetrek"
 Voorjaar 1997

DE BOSBAAN ZWEMMEN

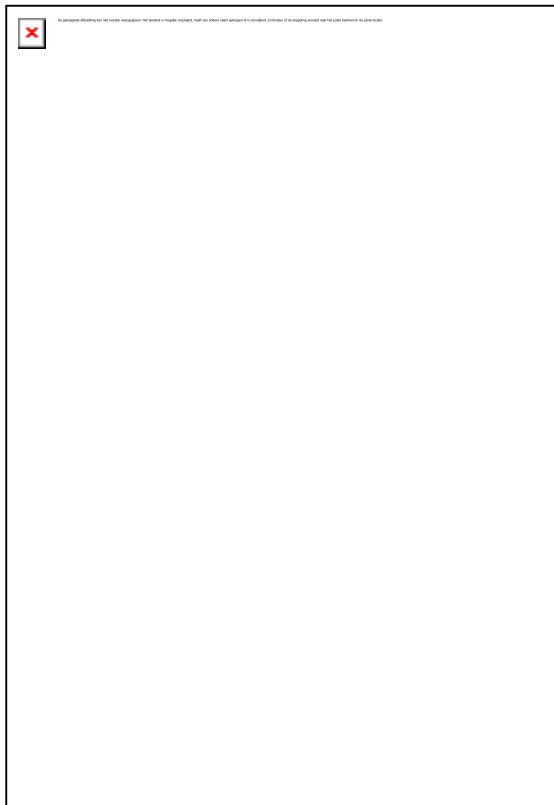
Bij het afhalen van m'n capje begint het al. Ik tel de nummers op zoals bij de "negenproef". Nummer 141 betekent dat ik zesde zal worden. Eindig ik dan als achtste dan klopt het bijna. Het voordeel is dat je nooit slechter dan negende kunt worden, welke redenatie bij het voortschrijden der jaren absoluut onjuist blijkt te zijn. U denkt dat ik de enige ben met dit soort kronkelredanaties? Vele sportlieden zijn hevig besmet met het virus van het bijgeloof. U kent de termen vast wel, "een snelle broek, een traag bad, een golven-bad, je onthand voelen als je niet het vaste "inzwem"-programma kunt afleggen, enz.

*Met z'n allen het koude water in
 Dimaal in het Steenwijkerdiep*

Je treuzelt wat rond aan de rand van de Bosbaan, controleert je spullen en voelt het water terwijl je meewarig het hoofd schudt en kijkt naar je hand die langzaam rood optrekt.

Er bestaat een hoop onrecht in de wereld, maar dat ze je in deze kouwe troep laten zwemmen, moet dat nou? Als je opgeroepen wordt zoek je je plekje in één van de vrachtwagens die je naar de start zal brengen. Een vergelijking met kippen in een legbatterij dringt zich op, zij het dat je, in tegenstelling tot het pluim-vee en met zonniger perspectieven, uit vrije wil naast een zweterig Midalgan-lijf gaat zitten. Tijdens de gesprekken die op gang komen blijkt dat er nooit iemand serieus getraind heeft gedurende de laatste maanden. Beschouwingen achteraf leren ons dat zwemmers die zichzelf bij voorbaat een brevet van onvermogen hebben opgeplakt verrassend hoge klasseringen scores. Wanneer je van de daken zou schreeuwen dat je in vorm bent is dat ook niet de juiste voorbereiding en wel om de volgende redenen: het is tactisch zwak, het wekt onrust in de vrachtwagen en het berooit de onzekere zwemmer van z'n excuus dat hij verkouden is en zijn linker been de laatste tijd verdacht trekt.

Herman van Lienden

Na nog een tijdje voor het gesloten hek van de Bosbaan te hebben gebivakkeerd mag je tenslotte mannetje voor mannetje naar binnen. Even geharrewar met startkaarten (die ik altijd vergeet) en te laat komers (die je naar het schijnt altijd zult houden), maar tenslotte sta je met blote voeten in gras met vervaarlijke prikkels, terwijl je weemoedig de tassen nastaat die verdwijnen in een nog zwak nageurende achterbakruimte.

De heren zwemmen breed uit op de Bosbaan

Aan een knopen-expert vraag je of ie je pet even vast wil zetten. Half gekeeld wacht je op de dingen die komen gaan. Als je tenslotte het water in mag (alleen het werk-woord "mogen" werkt al

op m'n lachspieren), laat je je langzaam zakken langs de kinderhoofdjes en voelt dan dat niet te beschrijven slijmerige gevoel van modder tussen je tenen dat aangeeft dat het langebaan-seizoen nu echt gaat beginnen. De oerschreeuw van vele kleumende deelnemers doet bezorgde ouders, trainers en bekenden ieder jaar de twee kilometer naar de start wandelen. "Behalve aan de kant zitten is niets zo erg als meedoen" blijkt een troostrijke gedachte. Je kiest je plaats in de voorste rijen en groepeer twee kleine jongetjes links en rechts om je heen, want Fred Eefting, zo heb je vorig jaar tot je schade ondervonden, laat zich zo slecht wegzetten.

Constant loer je naar de starter die roept dat hij iedereen desnoods twee dagen laat liggen als "ze" niet achteruit gaan. Gevloek, geschreeuw. De starter schudt teatraal het hoofd en is niet te vermurwen. Bovendien dreigt, wanneer je niet achteruit gaat, diskwalificatie, zodat je niet eens kunt meemaken op welke wijze de meute over je nek zwemt, je broek naar beneden trekt en je benen vasthoudt. De borstkas van de starter houdt je aandacht vast. Als hij omhoog komt moet je wegschieten, een fractie van een seconde voor het fluitsignaal. Daar gaat hij: NU...!

*Fluitsignaal! Zwem! En dan overleven!
Hier in de kanobaan in Harkstede, Groningen.*

P.S. De schrijver ziet zich helaas genoodzaakt dit artikel te beëindigen. Hij heeft alle beschikbare energie nodig om uit de chaos te komen. Na vijftig meter ligt hij of in de kopgroep, of op de bodem van de Bosbaan...

Herman van Lienden

overgenomen uit de Zwemkroniek van
13 juni 1980

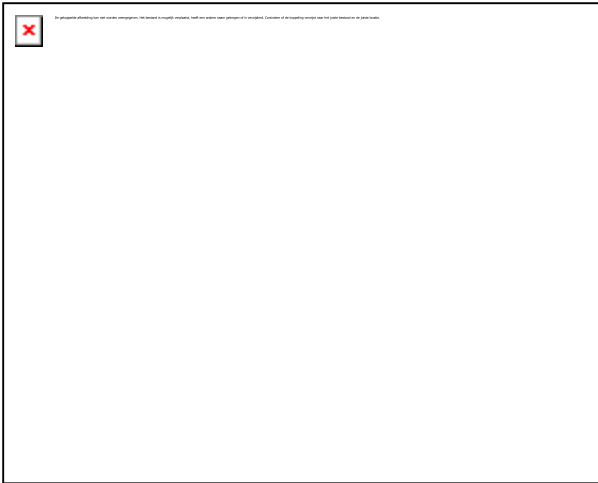

OMZWEMMEN & WINNEN

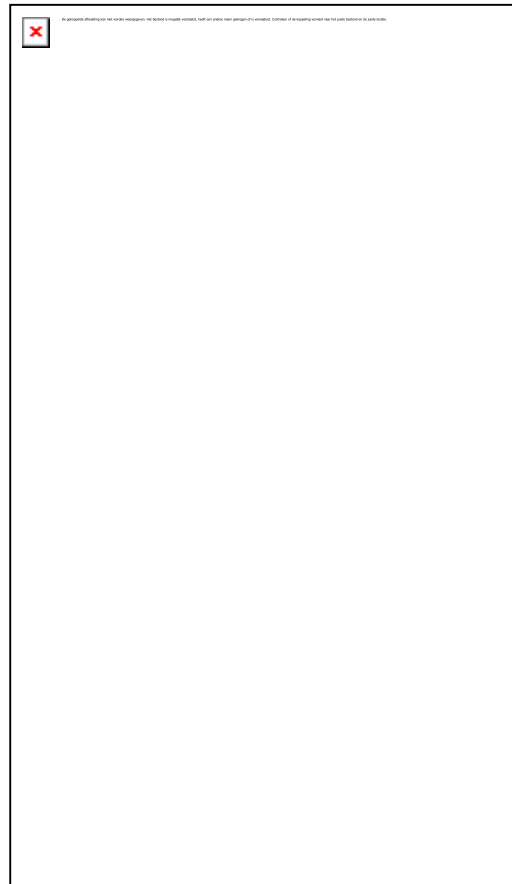
In een foto-album vond ik oude foto's. Het was de eerste keer dat ik meedeed: de Bosbaan op 15 juni 1969 (veertien jaar was ik toen), de 2 kilometer schoolslag. Bij de finish ging het nog bijna mis: ik zwom het juryplatform voorbij in de veronderstelling dat ik helemaal naar het einde van de baan moest zwemmen.

Mijn moeder rende toen het jurygedeelte op en schreeuwde dat ik terug moest zwemmen. De jury werd boos, omdat mijn moeder niet bij de jurytafels mocht komen, waar mijn moeder op reageerde door te zeggen, dat ze mij dan hadden moeten waarschuwen. Gelukkig was de voorsprong groot genoeg om toch nog als eerste te eindigen.

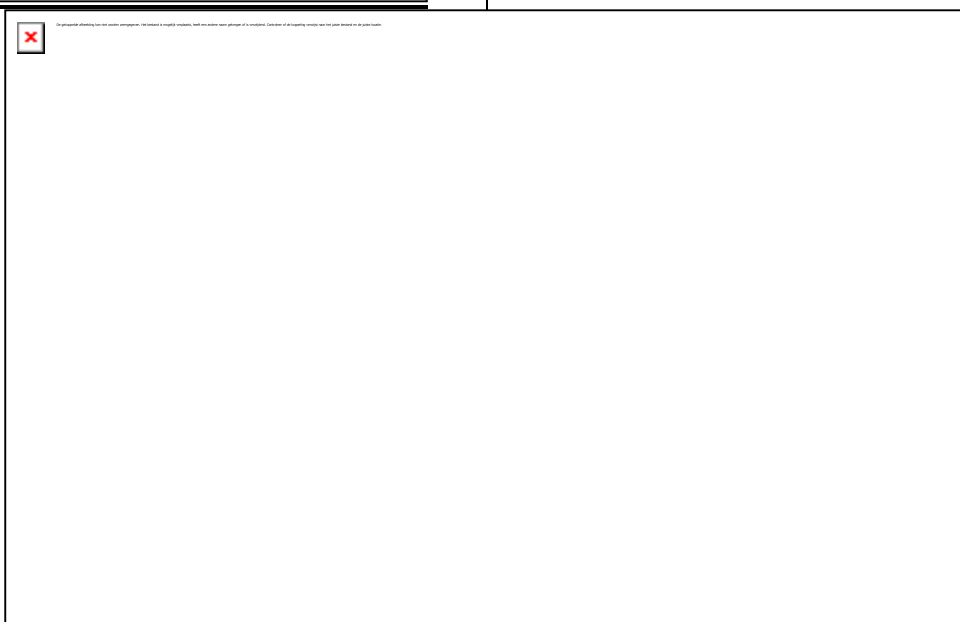
Gerda Sijbolts-van Leersum

Prijsuitreiking Bosbaan 1969, Gerda van Leersum

Uit het programmaboekje van de Bosbaan 1978

Prijsuitreiking na de eerste moderne Beusichem - Culemborg. Vier top-zwemmers (van links naar rechts) Roy Meyboom, Hans van Goor, Remco Folkertsma en Staatsecretaris Erica Terpstra

VIA ANEKDOTE NAAR TWEESTRIJD

Bij een jubileumboek denk je al gauw aan een waslijst historische gegevens en verhalen van ex-winnaars, afgewisseld met leuke anekdotes. Toen men mij vroeg een bijdrage te leveren aan dit boekwerk was voor mij de keus dan ook snel gemaakt. Het vervelende hierbij is alleen dat het leukste voorval dat ik mij kan herinneren niet over mij gaat maar over de eeuwige tweestrijd tussen de vermaarde schoolslagzwemmers Nico Wempe en Guus Razoux Schultz.

Twee heren die het schoolslagzwemmen eind jaren tachtig domineerden, waarbij Nico vaak net iets beter was dan Guus. Guus, sportman als hij is, liet het er natuurlijk niet bij zitten en verscheen langs de waterkant met een afgeleide van een bekende reclamespreuk; "Alleen voor beschuit zwem ik Nico Wempe er uit!". Het succes van deze actie bleek niet van de lucht want de weken erna werd Guus belaagd met pakken beschuit die hij uit goed fatsoen nog opat ook. Het mooiste was echter nog dat hij, zwemmend op een met beschuit gevulde maag, Nico dat jaar nog een aantal keren versloeg.

Langebaan zwemmen is bijna altijd een tweestrijd. Slechts zelden ligt er iemand het hele seizoen zo ver voorop dat er van strijd geen sprake is. Over die tweestrijd, in dit geval de mijne, zou ik graag iets meer vertellen. De eerste keer, in 1995, was misschien wel de vreemdste. Dat jaar ging de strijd tussen Hans van Goor en mijzelf. Het was een vreemde situatie omdat Hans de eerste 40% van de wedstrijden had gewonnen, vervolgens vertrok naar het buitenland en eindigde met een Kanaaloversteek. Toen Hans weg was won ik de volgende 40% en zo stonden we twee wedstrijden voor het einde nagenoeg gelijk. De beslissing zou vallen in Vianen, een baan die bekend staat als de 'Indy 500' van het langebaan zwemmen vanwege het driehoekje van 500 meter dat liefst 6 maal gezwommen moest worden. De uitkomst is bekend, Hans was tijdig hersteld van Het Kanaal en won zodoende het klassement.

Roermond 1997, Remco Folkertsma finisht winnend en wint ook hiermee het klassement

In 1996 was er plots een nieuwe concurrent in de persoon van Roy Meijboom. Roy echter, moest na een voortvarende start genoeg nemen met een derde plaats. Hans en ik, inmiddels trainden we ook regelmatig samen, streden uiteindelijk om de eerste plaats. Dit maal viel de beslissing tijdens het ONK in Vlissingen, dat jaar voor het eerst meetellend voor het klassement. Hans bleek weer de sterkste en won zo zijn 6e klassementsbeker. Later dat seizoen besloot hij met een overwinning in Roermond zijn glansrijke carrière.

Na het wegvallen van Hans leek het winnen van de beker nog slechts een formaliteit maar niets bleek minder waar. De ONK viel dat jaar vroeg, begin juli, in Sluis. Doordrongen van het belang van een overwinning in deze wedstrijd gingen Roy en ik fel sprintend op de finish af. Ik tikte als eerste aan maar verrichtte in de ogen van de jury een aantal ontoelaatbare handelingen en werd gediskwalificeerd. Roy werd tot winnaar uitgeroepen en niets leek hem op dat moment meer van de overwinning in het klassement af te kunnen houden, een nieuwe tweestrijd was geboren. De moeilijkheid voor mij was dat ik door de nieuwe '40% regel' nu in ieder geval meer dan de overige 60% moest winnen omdat bij gelijk eindigen het NK doorslaggevend zou zijn. Concreet betekende dit dat ik tot eind augustus ongeslagen moest blijven. Dat was zeker niet makkelijk want Roy was, in de meest positieve zin van het woord, een onberekenbare zwemmer.

Remco Folkertsma aan de finish bij de 8 kilometer in het Eindhovens kanaal. De wedstrijd werd georganiseerd door PSV in 1991

Daarom ook staat iedere tweestrijd op zich, andere zwemmers, een andere plaats en een andere tijd. Maar gelukkig bleef ik tot eind augustus ongeslagen en de wedstrijden daarna trouwens ook. Zo won ik voor het eerst van mijn leven een tweestrijd en de 50e editie van de klassementsbeker bovendien.

Welke tweestrijd zich in 1998 af zal gaan spelen zal duidelijk worden na de eerste wedstrijd in Spaarnwoude. En of ik als winnaar of verliezer uit de bus kom zien we zo'n kleine 3 maanden later. Ik verheug me er hoe dan ook op want langebaanzwemmen is altijd schitterend!

Remco Folkertsma

The Swimming Site:

www.tip.nl/users/remco.folkertsma

MARATHONS, DE AANZET

De lange afstanden, als wedstrijd, dateren m.u.v. de acht kilometer van Zutphen en de Scheldebekerwedstrijd, eigenlijk pas van de laatste dertig jaar. De aanzet tot het organiseren van deze lange afstanden is gegeven in de jaren zestig nadat meer en meer bekend was geworden dat het IJsselmeer al in 1910, toen nog Zuiderzee, was bedwongen.

De zeven mijls wedstrijd van Kornwerderzand was de eigenlijke voorloper. Deze wedstrijd, met daarbij prestatietochten over 500 en 1000 meter en een wedstrijd over twee kilometer, werd in 1963 en 1964 georganiseerd door de Vikings. Nog altijd organiseren de Vikings de 2 kilometer wedstrijd wanneer de omstandigheden gunstig zijn.

In haar laatste seizoen als amateurzwemster zegevierde Judith de Nijs, van de Robben uit Hilversum, in de fraaie tijd van 1.58.12,0 en bleef daarmee ruim vijf minuten voor op haar latere collega professional van SNA uit Den Haag, Jan van Scheijndel.

Door de bijzonder slechte weersomstandigheden moesten de prestatietochten en de wedstrijd over twee kilometer worden afgelast en moest de enige noorderling, de LZC'er Nico Born, vroegtijdig het water verlaten.

1964 werd het jaar van Bennie Oomen, van Njord'59 uit Haarlem. Deze buitenwater specialist slaagde erin om Jan van Scheijndel opnieuw naar een tweede plaats te verwijzen, ditmaal

meer dan acht minuten. De winnende tijd van Bennie Oomen: 2.00.05,0, iets minder snel dus dan Judith de Nijs in 1963.

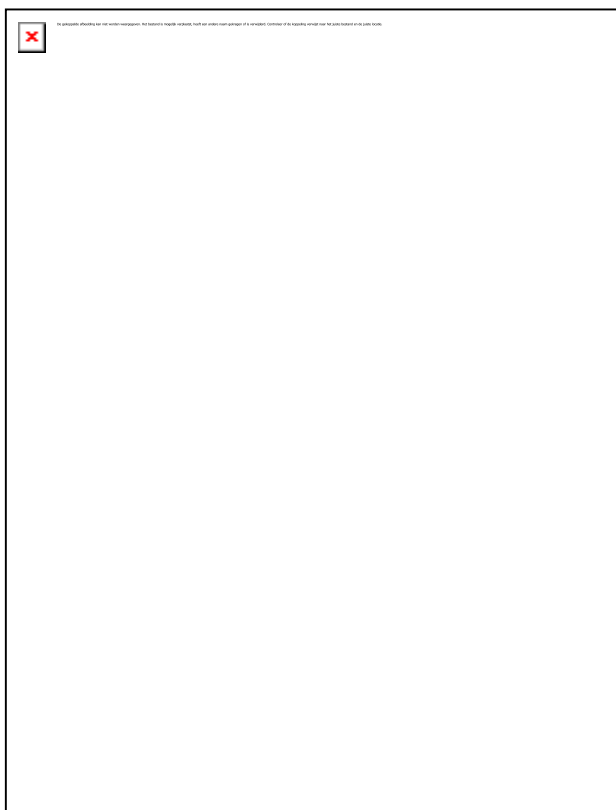
Cilly Tabak in 1963 en Hopman-Tabak in 1964 zwom toen ook al mee en eveneens met de schoolslag. Slaagde zij er in 1963 in om de andere schoolslagzwemmer Erik de Leeuw achter zich te houden in 2.35.29,0, in 1964 lukte dat niet en was Erik de Leeuw net weer even sneller met 2.32.05,0

Langebannen en marathonzwemmen: eigenlijk toch veel leuker, gezelliger en spannender dan kortebaanzwemmen, al dan niet in een overdekt zwembad. De sfeer is echt apart. Het gedoe voor de start, wikken en wegen over de kansen, het verzorgen van het lichaam door degenen die zich tegen te verwachten kou willen verweren, de reuk van olie en vet(reuzel) en de tocht zelf. Toch heel wat anders, zo met een hele groep, dan ieder apart in een baantje; elkaar beloeren, het onderweg zoeken naar de gunstigste lijn, de aankomst. En dan de verhalen daarna over de belevenissen onderweg, na het al dan niet afspoelen van het vet, dat is pas echte langebaansport. Dit alles schreef Chris Doorenbos, over Kornwerderzand-Harlingen over zeven mijl.

Nadat in 1910 Piet Ooms de Zuiderzee was overgezwommen en dat in 1928 en 1930 nog herhaald zag door Corrie Leibrand, 10.33.00, en Centa Brouwer, 8.46.42, ontstond er eind van de jaren zestig in en rond Anna Paulowna, bij de vereniging Noordkop het idee om de traditionele wedstrijden aan te vullen met marathons. Toch zou het onterecht zijn om maar

direct over te gaan naar de start van de eerste zogenaamde zwemmarathon, over zestien kilometer, vanuit het bad "Oude Veer" te Anna Paulowna. Daarom eerst een uitstapje naar het IJsselmeer.

Het IJsselmeer, de Zuiderzee was inmiddels ingedijkt, zou vlak na de oorlog nog door Willy van Rijssel, 9.39.00, Dick Schermer, 11.50.00 en de Haarlemse geweldenaar Jan van Hemsbergen, 10.03.00 worden bedwongen. Deze pogingen slaagden in 1948, 1949 en 1950 in genoemde volgorde.

Een start van de Langebaan in Anna Paulowna

ANNA PAULOWNA

De eigenlijke aanzet tot het instellen van de marathons heeft Jan van Scheijndel gegeven in 1968. Jan van Scheijndel slaagde er toen in om van Stavoren naar Medemblik te zwemmen in 7.27.00. Toen viel de definitieve beslissing om in 1969 de eerste internationale Rabomarathon van Anna Paulowna over zestien kilometer te organiseren.

Grote mannen achter de schermen: Rein van Zandwijk als organisator en nu nog altijd actief, "doc. Rietdijk" en Bas Weemhoff, de man die zelf naam maakte als marathonzwemmer en grote bekendheid verwierf ten tijde van de wedstrijd over het Kanaal, waarbij hij, in gunstige positie liggend, overvaren werd door zijn eigen volgboot en daarna zijn carrière diende te staken. Bas Weemhoff die ontzettend veel werk heeft verzet voor het langeafstandszwemmen in ons land en vele pupillen naar grote hoogte heeft begeleid.

De Start: zwaar ingevette en stinkende lichamen. Een grote groep mannen en vrouwen, waaronder vele groten. De start vanaf het vlonder. Het startsignaal werd gegeven door Jan Stender en weg waren zij. Vier kilometer zwemmen naar Oude Sluis. Steeds dichter werd de rietkraag, steeds smaller het parcours en moeilijker en moeilijker werd het voor de volgboten om bij de pupillen te blijven. Favoriet Jan van Scheijndel zwom op kop, gevolgd door de plaatselijke vedette Jan Visser, de superglijder uit Zaandam Guus Ruygrok en Hans Prins uit Haarlem.

Terug naar de Kleine Sluis, precies halweg. In dat jaar, 1969, kon nog voor alle deelnemers de brug open. Onder een ovationeel applaus werkte Jan van Scheijndel zich los en zwom vervolgens richting Van Ewijcksluis om daar na ruim twaalf kilometer rustig te kunnen eten en het laatste stuk soepel zwemmend af leggend naar de overwinning. 4.02.29,0. De eerste echte georganiseerde marathon was daar. Jan Visser werd op vier minuten tweede, Guus Ruygrok derde op acht minuten, Hans Prins vierde op elf minuten, Herman van Lienden, jawel hij weer, vijfde op meer dan twintig minuten en Anke van der Veeken uit Den Haag eerste dame en zesde op bijna tweentwintig minuten. 14 deelnemers haalden de finish. De organisatie was dik tevreden en het lange afstandszwemmen had een eerste echte wedstrijd in Nederland.

1975, Joop Lam finisht winnend in Oude Veer

Vele malen zou deze marathon worden georganiseerd. In 1972 kon het geen doorgang vinden, wegens de erbarmelijke gesteldheid van het water en in 1980 bleef de deelname zo beperkt en was de animo voor het marathonzwemmen in deze regio toch wat afgenomen dat er toen werd besloten om geen Internationale Rabomathon meer te organiseren. Pas in de jaren negentig zou de organisatie weer nieuw leven ingeblazen worden met als hoogtepunt 1997 waarbij meer dan dertig deelnemers van start gingen. Via het medium internet kwamen Egyptenaren en veeleisende Syriërs naar Nederland. Omdat de kosten de pan uit rezen en er niet genoeg schippers beschikbaar waren, besloot Oude Veer helaas een punt achter de marathon te zetten.

IJSSELMEEROVERSTEEK

Heldenmoed en onverschrokkenheid zijn kenmerkend geweest voor de oversteeek van het IJsselmeer, telkens weer een organisatorisch kunststukje van DES uit Den Haag. De eerste editie ging de boeken in als misschien wel de meest heroïsche zwemstrijd in de Nederlandse geschiedenis.

Onder erbarmelijke omstandigheden gingen heel vroeg in de morgen, ik denk dat het 02.00 uur was, de auto's en zwemmers weg vanuit Medemblik voor de tocht over de Afsluitdijk naar Staveren. In de visafslag aldaar werd het een drukte van jewelste. Zwemmers, coaches, ouders, pers, publiek, allen wilden nog even iets zeggen of vragen aan het negental matadores dat de inktzwarte verte zou instormen. Windkracht zes, zou toenemen tot zeven of acht, koude en regen en valt er nog meer te verwachten, een ongelukkige start.

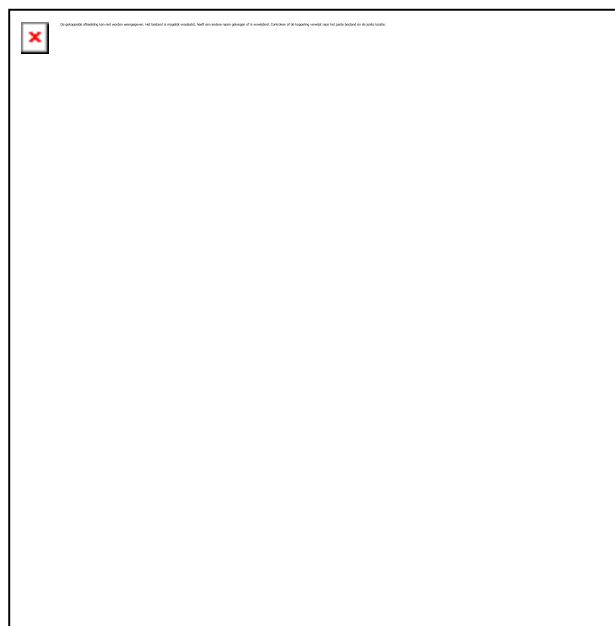

Ook Masters komen het IJsselmeer over, hier in estafettevorm

Het bleek onmogelijk om de haven uit te komen. Terug op de boot en de haven uit. Opnieuw starten. Dit alles had een aantal deelnemers reeds tot een wrak gemaakt. Niet echter de allergrootsten onder hen zoals Jan Visser en

Hans Prins. Mannen die werden gevreesd om hun doorzettingsvermogen, hun behoorlijke snelheid en hun onverzettelijkheid. Het zou tussen dit duo een titanengevecht worden, terwijl zij de achterblijvers van zich afschudden. Alleen Hans Arendsen, de derde man die uiteindelijk de finish in Medemblik zou weten te halen, kon nog enigermate mee komen.

Daar verdween Wim de Boer, de Zaankanter die het uiteindelijk nooit zou halen maar in 1972 zelfs tot vijfhonderd meter van het einde wist te komen, Anke van der Veeke, de Haagse, gesteund door Jan van Scheijndel en later zelfs Het Kanaal bedwingend, Joop Menke, de clubgenoot van Jan Visser en ook iemand die het nooit zou halen, Arie Reyssel en Gert Udo, clubgenoten die het jaar in jaar uit zouden proberen totdat uiteindelijk Arie het in 1975 in 10.02.40(!) zou weten te halen en tenslotte de stylist Guus Ruygrok voor wie het water toch eigenlijk echt te koud zou blijven, maar die toch tweemaal deze monstertocht zou weten te volbrengen.

1965, Wim de Boer hier winnaar in Blokzijl

Terug naar het duel. Jan Visser, voortstormend en fel aangemoedigd door coach Bas Weemhoff, en Hans Prins, rustig glijdend en rekening houdend met zijn verwoestende eindschot, namen de ene golf na de andere en glimlachten in al hun eigen leed en ellende bij het vernemen van de namen der uitvallers. Hoe meer uitvallers in deze eerste wedstrijd des te groter hun prestatie. Dus doorbijten maar weer. Naarmate de race vorderde nam ook de westenwind toe en werden de golven zo hoog opgezwiept dat er eigenlijk gestaakt had moeten worden, maar het was de eerste en bij staken vrijwel zeker de laatste. Doorgaan dus! Medemblik kwam in zicht. Hoe

bedrieglijk echter! Uur na uur zou Medemblik en vooral de kerktoeren in beeld blijven, maar nooit dichterbij komen. En de zwemmer? Die worstelde door met de ene na de andere inzinking. Het kon echt niet. Maar viel daar Jan Visser niet wat vaker stil? Moest Bas Weemhoff niet steeds vaker een extra etenspauze inlassen? Hoorde ik hem niet steeds vaker brullen dat Hans Prins dichterbij kwam? Was het echt of dacht ik dat alles? Dit was de kans. Meldde Hans Prins vanuit het water dat de motor stokte, de wil verminderde, dan trachtte ik hem duidelijk te maken dat Medemblik voor hem lag (dat was altijd waar) en dat Jan Visser bijna te zien was. Nog twee uur zwemmen en nog een kleine driehonderd meter achterstand, het moest kunnen. Het zou ook gaan lukken. Vlak voor de haven verzwakte Jan Visser zodanig dat hij meer rond ging zwemmen dan echt vooruit kwam.

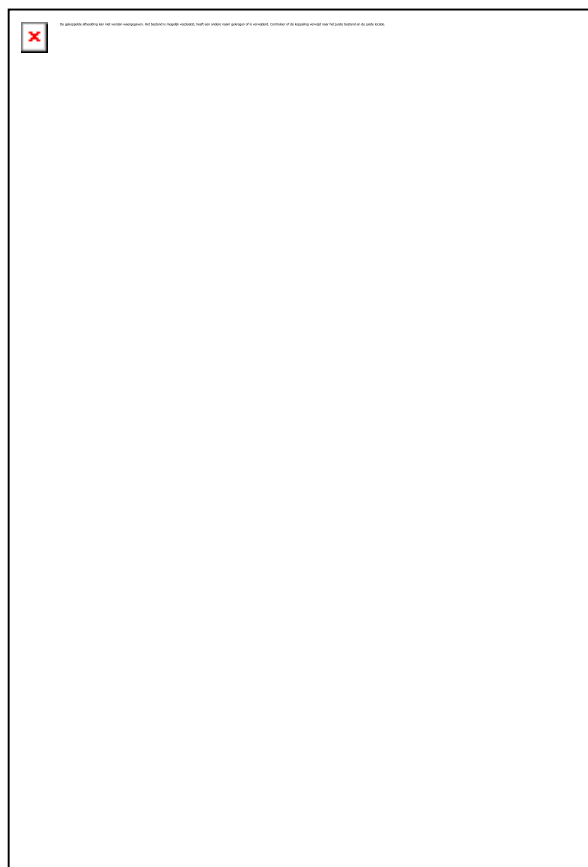

Hans Prins

Hans Prins zag hem, rook zijn kans en opgezweept door coach en het aanzwellende geluid van het publiek "vloog" hij vrijwel in de haven over de arme Jan Visser heen om de eerste IJsselmeerzwemmarathon op zijn naam te schrijven in 7.02.03. Op ruim een minuut finishte de totaal ontgoochelde Jan Visser en ruim een half uur later de dappere Hans Arendsen. Daarmee was de eerste grote marathon voorbij. Slechts drie man aan de finish en negen opgevers. Minimaal 25 kilometer, soms oplopend tot boven de 30. Dit was een marathon om te blijven herhalen.

De omstandigheden zouden van jaar tot jaar verschillen en daarbij ook bepalend zijn voor het aantal deelnemers dat de finish zou halen. Het jaar na zijn eerste grote triomf zegevierde Hans Prins wederom en weer

op dezelfde manier als in 1970. Weer was Jan Visser tweede en ditmaal Corry Ebbelaar derde. Zij zou in datzelfde jaar het wereldrecord over het Kanaal gaan verbeteren. In 1971 ook de eerste finish van Jack Brakeboer, de man die maar liefst acht keer het einde zou halen, de man die in 1970 als niet-zwembonder de tocht gewoon had gemaakt, de man die later trainer zou worden in Spanje en van daaruit met zijn pupillen zou komen, de man die tenslotte het café van zijn vader "Het Zwarte Woifke" zou overnemen en daardoor ook nu nog altijd in de organisatie zit, het café dat precies op de finish ligt in Medemblik en waar nog altijd menig sterk verhaal wordt verteld over de Zuiderzee, het IJsselmeer en vooral de tochten der giganten. Zo gaat er nog altijd het verhaal dat George Sieverding Hans Prins aan de boot zou hebben vastgebonden als de eindsprint werd ingezet, of dat hij bij inzinkingen boot wegvoer en hem het einde wees onder de woorden "zwem precies achter de boot aan, dan kom je er vanzelf" en zodoende geen gelegenheid gaf tot opgeven. Waar of niet waar?

Nicky Slinger

Waarheid is wel dat Nicky Slinger de 'koningin van het IJsselmeer' werd, omdat zij zich talloze keren aan de oversteek waagde en de wedstrijd het meest van allen uit zwom!

IJSSELMEERZWEMMARATHON RANGLIJST²

naam	land	tijd	jaar
1 Etta v.d. Weijden		4.33.08	1996
2 Joop Lam	6x	4.33.16	1980
3 Remco Hitzert		4.38.24	1997
4 Monique Wildschut	4x	4.48.44	1980
5 Melanie Kuiper	2x	4.54.40	1996
6 Joost Kuijlaars	7x	4.55.27	1997
7 Irene Van der Laan	7x	4.57.00	1981
8 Erik van Dartel	4x	4.58.03	1993
9 Lyndon Dunsbee	GB	4.59.38	1989
10 Ton Brouwer	7x	5.06.53	1980
11 Edwin Kooyman	2x	5.08.49	1983
12 Liselotte Joling		5.12.01	1997
13 Rudie Willems	B	5.13.43	1978
14 Rita Lazar	2x H	5.14.48	1989
15 Wandy Kater		5.18.28	1989
16 Jan Visser	6x	5.20.53	1973
17 Simon Lee	2x GB	5.21.42	1997
18 Annemie Landmeters	3x B	5.22.41	1989
19 Hilbert Prins	6x	5.23.03	1973
20 Gustavo Oriozabala	Bra	5.25.12	1995
21 Marcel van der Togt	7x	5.25.15	1981
22 Lottie ten Veen	3x	5.27.03	1973
23 Gerrit Mulder		5.29.03	1982
24 Kees Bobeldijk	4x	5.29.59	1993
25 Martijn van Heusden	2x	5.30.59	1993
26 Sandra Bentvelzen		5.31.36	1981
27 Hans van Goor		5.31.38	1991
28 Aiko van Deffelen		5.32.28	1973
29 David Morgan	2x GB	5.34.28	1981
30 Joke van Staveren	4x	5.35.16	1977
31 Vera Zeitsen	B	5.39.37	1979
32 Perry van Lochem		5.39.40	1989
33 Ingrid Politiek		5.41.32	1978
34 Marijke Zeekant	2x	5.41.40	1978
35 Justin Palfey	GB	5.41.53	1992
36 Robin Boer		5.43.25	1987
37 Alfredo Indarte	2x E	5.43.46	1980
38 Sarah Hunt	2x GB	5.45.46	1980
39 Richard Broer	2x	5.45.54	1996

naam	land	tijd	jaar
40 Karin Stein		5.48.49	1995
41 Nickey Slinger	11x	5.53.21	1996
42 Stephan Jutte		5.56.01	1996
43 Paul Hogg	GB	5.58.09	1987
44 Marcel Stroet	3x	6.04.49	1982
45 Jack Brakeboer	8x	6.06.56	1976
46 Corrie Ebbelaar		6.06.00	1971
47 Jacquo Odemaere	3x	6.09.56	1989
48 Erna Hoffman		6.15.23	1979
49 Esther Kleine		6.15.37	1983
50 Maria R. Barata	E	6.16.53	1980
51 Guus Ruijgrok	2x	6.19.48	1971
52 Gé Wildschut	2x	6.31.19	1976
53 Chinny Kok		6.32.35	1976
54 Rombals de Rie		6.32.41	1997
55 Robert Sherburn	GB	6.34.25	1983
56 Nemith Zsolt	H	6.34.29	1987
57 Jos Bankras	2x	6.42.05	1983
58 Marie Theresa Maunier	E	6.51.16	1980
59 Klaas van Egmond	2x	6.58.48	1984
60 Edith van Dijk		7.03.37	1990
61 Albert Schermer		7.03.37	1982
62 Roel van Hoop		7.06.49	1984
63 Marjan Moes		7.10.45	1985
64 Nataly Patenaude	CAN	7.18.08	1986
65 Edo Kegel		7.23.26	1992
66 Arno Stap		7.27.58	1982
67 Petra v.d. Vis	2x	7.30.47	1984
68 Koen Lucas		7.34.16	1984
69 Hans Arends		7.35.02	1970
70 Hans Miltenburg		7.37.50	1996
71 Piet Stroet		7.40.09	1983
72 Frits Bakker		7.42.20	1997
73 Arie Geysel	2x	7.43.39	1976
74 Douglas Cambell	GB	7.47.41	1975
75 Silvain Herbert	CAN	8.15.41	1986
76 Silvia Ploos van Amstel		8.23.02	1983
totaal	154x		1997

16 KILOMETER VAN SLUIS

Zeeuws Vlaanderen heeft ook haar eigen lange afstandswedstrijd: de Vlaanderen marathon. Een marathon die ook meer in de lijn van de acht kilometer van Zutphen zou komen te liggen en die overeenkomsten zou gaan vertonen met de Belgische Doortochten. Zestien kilometer in Sluis. Nadat reeds jaren geleden de Scheldebekerwedstrijd was gestaakt i.v.m. gevaar bij het oversteken van de Westerschelde, de watervervuiling en de problemen bij het tot stand komen van een acceptabel deelnemersveld, werd in de jaren zestig besloten om in het aantrekkelijke Sluis een wedstrijd te organiseren over drie kilometer. In 1976 volgde in het kader van het tienjarig bestaan als noviteit ook een race over 16 kilometer, de Vlaanderen marathon. Eerste winnaar was de Belg Rudi Willems.

Start in de Kaai van Sluis

Cilly Hopman-Tabak zou de gehele afstand schoolslag zwemmen en daarmee de aanstoot geven tot het organiseren van een zestien kilometer schoolslag op hetzelfde tijdstip.

Ton Brouwer overklaste in 1978 de op zijn retour zijnde Rudi Willems. Ton werd winnaar in

² Statistiek: Cor de buin, DES, IJsselmeerzwemmarathon

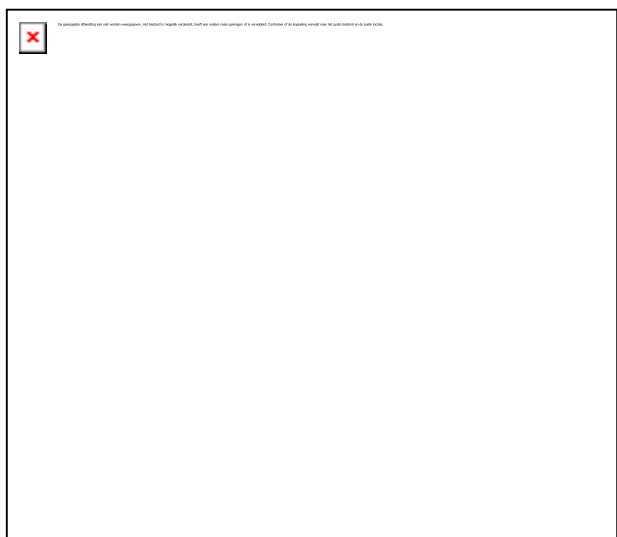
3.39.40,0 met Joop Lam als tweede op twee minuten. De Belgische schoolslagcrack Adhemar Bruysse zou in dat jaar de eerste schoolslagtocht op zijn naam brengen in 5.52.44,0 met opnieuw een finishende Cilly Hopman-Tabak.

Tijdens de vierde editie bracht Ton Brouwer de stand in evenwicht. Ook hij zegevierde voor de tweede maal achtereenvolgend, ditmaal in 3.36.46,0 met ook nu weer Joop Lam op een tweede plaats. Het veld bestond verder uit Polen, Belgen, Fransen en Engelsen. Adhemar Bruysse moest de wedstrijd op de schoolslag staken en ditmaal zegevierde zijn landgenoot: Raf Huysseune in 6.24.10,0 met Cilly Hopman-Tabak als tweede in 6.30.00,0.

Bij het voormalige zwembad in Sluis liggen de volgboten met hun schippers te wachten op de start

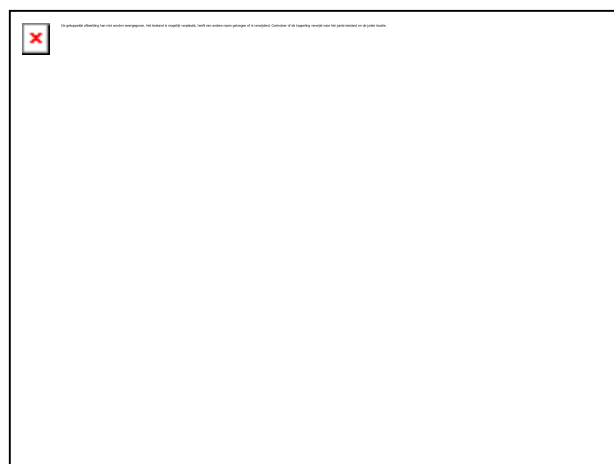
In 1980, het eerste lustrum, maar liefst dertig deelnemers over zestien kilometer, Het marathonzwemmen in Anna Paulowna had z'n aantrekkingskracht verloren, de IJsselmeertocht bleek voor velen te zwaar en dus togen allen naar Sluis waar de sympathieke familie Bonn en de heer Leenhouts al sedert jaar en dag de touwtjes goed in handen hebben.

Heer Leenhouts bij de prijsuitreiking van de langebaan met de gewaardeerde grote verloting op capnummer in de sporthal in Sluis

Na twee tweede plaatsen zou Joop Lam in 1980 aan een erelijst beginnen, die gelijk aan de IJsselmeer-marathon vermoedelijk niet meer te overtreffen valt. Winnaar in 1980 met een recordtijd van 3.31.02,0, waarbij Monique Wildschut als voornaamste belager gold, kwam Joop Lam de jaren daarna nog vijf maal op rij als winnaar door in tijden rond de 3.30.00,0, met als record 3.29.31,0 in 1982, wat zijn grote klasse bevestigde. De schoolslag bood ook veel spektakel. In 1980 liet de Haarlemmer Ron Phaff het record van Adhemar Bruysse sneuvelen. 5.16.00,0 is een record dat lang zou blijven staan volgens de insiders. Het jaar daarop dacht Adhemar Bruysse daar anders over. Winnaar in 5.12.42,0 een fantastische prestatie van deze sympathieke Belg. In 1982 zijn er geen bijzondere prestaties te vermelden op de schoolslag. Pas in 1983 ontstond er een geweldige strijd. De Haarlemse Marjolein Phaff, zus van de eerdere winnaar Ron Phaff, won deze marathon in 4.51.56.4 een geweldig record met slechts ééntiende voorsprong op Coen Lucas. Tegen tijden van onder de vijf uur was, de inmiddels al wat ouder geworden, Ademar Bruysse niet langer bestand.

1985 was het laatste jaar van Joop Lam op de zestien kilometer vrije slag. Het grote veld van tegenstanders kon stoppen met zuchten en zich opmaken voor het zoeken van een geschikte en waardige troonopvolger van deze Bussumse matador. Op de schoolslag kwam wederom een record op de klokken en opnieuw was daar Marjolein Phaff bij betrokken. Samen met Guus Razoux Schultz, op dat moment de coming man uit Enschede, werd een nieuw record neergezet van 4.48.09.0 voor beiden.

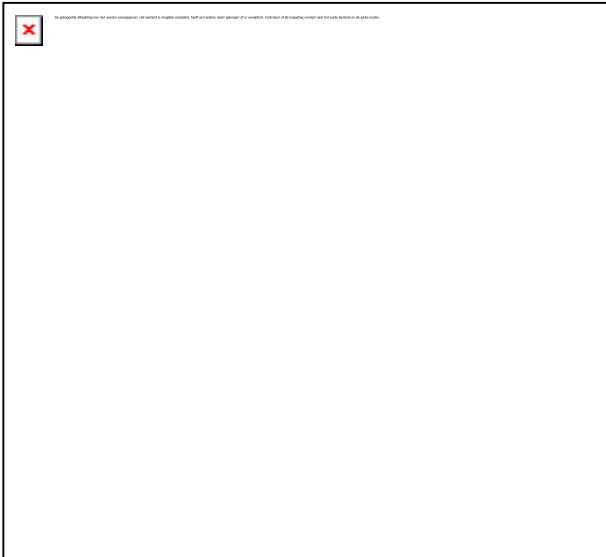

Guus Razoux Schultz bij de unieke 16 kilometer schoolslag in Sluis

Toekomstig bondscoach Ton Brouwer hoopte in 1986 op een nieuwe kans. Geroutineerd als geen ander en vastbesloten om wederom een poging te wagen ging hij voortvarend van start, maar moest al snel

ervaren dat de naam Lam tot een obsessie voor hem zou worden. Na zes maal Joop Lam werd het ditmaal Marc Lam, nog niet zo snel als zijn broer, 3.40.07,0, maar toch afgetekend winnaar. Ton tweede en daarmee kwam er een voorlopig einde aan zijn nationale lange afstands aspiraties. Wel zou Ton Brouwer dat jaar nog derde worden tijdens het eerste officiële wereldkampioenschap marathonzwemmen in het super koude water van het Lake Windermere in Engeland. Derde in 6.55.47,0 achter een Amerikaan en een Egyptenaar.

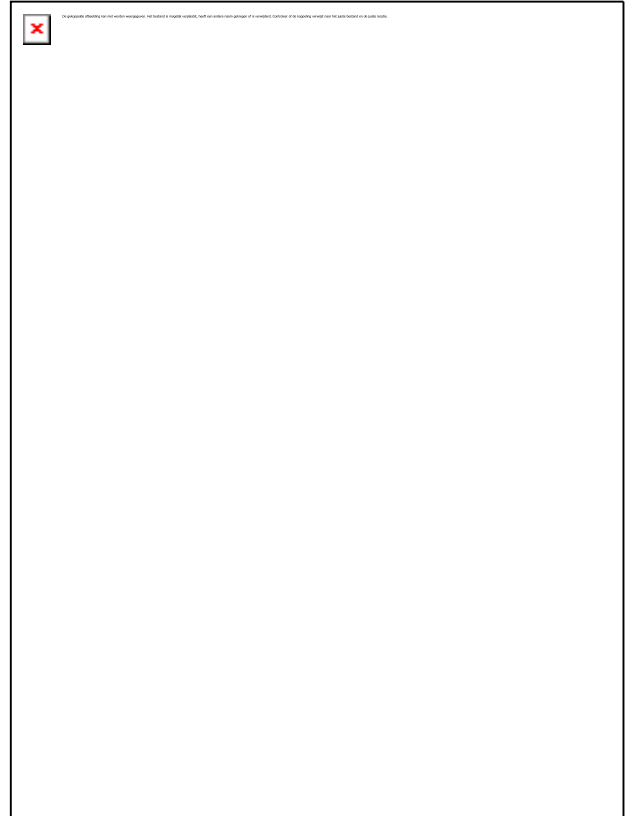

Marc (l) en Joop Lam (r)

In 1987 zette Marc Lam de familietraditie voort en hoe: ditmaal winnaar in 3.31.50 nog maar twee minuten af van het weergaloze record van broer Joop uit 1982. Guus Razoux Schultz legde voor de derde maal beslag op de schoolslag-hoofdprijs, nu in 4.50.44.0. 'Sluis' handhaaft zich nog steeds als topwedstrijd en gold meerdere malen als selectie-wedstrijd voor grote

toernooien. In de jaren negentig groeide Hans van Goor uit tot een van de meest illustere winnaars. In 1997 was de marathon van Sluis het Open Nederlands Kampioenschap Lange Afstand Zwemmen. Bij uitzondering werd derhalve geen 16, maar 25 kilometer gezwommen.

Naar gegevens van George Sieverding 1987

Start van de ONK 25 km vrije slag in 1997

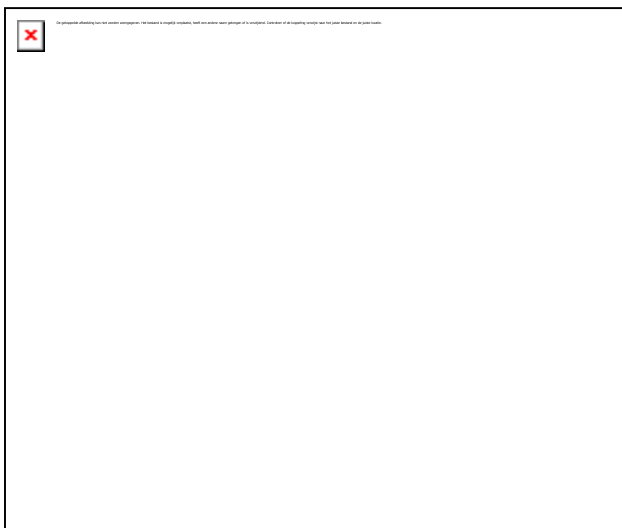

*De eerste Nederlands Kampioenen Langebaanzwemmen vrije slag heren
Almar v.d. Meer, Hans van Goor en Erik van Dartel*

VAN LANGEBAAN NAAR LANGE AFSTAND

Als ik terug ga naar mijn eerste langebaan dan kan ik terug naar 1970 toen ik als 9-jarige voor het eerst deelnam aan de befaamde wedstrijden aan de Bosbaan in Amsterdam. Ik mocht 400 meter prestatietocht zwemmen. Wat een belevenis. Ik vond het zo fantastisch dat ik in die zomer nog wel vaker heb meegedaan aan langebaanevenementen.

Na deze zomer ben ik steeds regelmatig deel gaan nemen aan het buitenwater gebeuren. Binnen mijn vereniging DES uit Den Haag was het langebaanzwemmen populair. We hadden Raymond en Ingrid Politiek die alle langebanen met succes afliepen en onze trainer Jan van Scheijndel was zelf een begenadigd lange afstandszwemmer. Daarnaast wordt door DES al jaren de oversteek over het IJsselmeer georganiseerd, dus je kwam al vroeg in aanraking met het buiten-gebeuren.

Marcel van der Togt, coach op het WK 1998 Perth

Vanaf mijn 16e jaar ben ik intensief gaan langebaanzwemmen. Ik heb 2 IJsselmeer-oversteken in estafettevorm gedaan. Ik vond het echter een hele uitdaging om dit eens alleen te proberen. Als voorbereiding deed ik Sluis en andere lange afstandswedstrijden waaronder Den Helder-Texel. Na mijn eerste oversteek en een wedstrijd in Stari Grad wist ik het zeker. Dit ging ik vaker doen. Gedurende een periode van

10 jaar heb ik overal in de wereld deelgenomen aan lange afstandswedstrijden. Wedstrijden zwemmen in binnen- en buitenland is een enorm leuke ervaring. In die periode was het lange afstandszwemmen binnen de zwembond nog geen erkend onderdeel. De uitnodigingen kwamen dan ook op persoonlijke titel binnen en op basis van mijn vakantiemogelijkheden ging ik op pad.

Den Helder - Texel, 1984

In 1984 werd ik door het plotselinge vertrek van onze toenmalige trainer bij DES gevraagd om als trainer te functioneren. Naast mijn trainerschap werd ik ook benaderd door Irene van der Laan. Zij zwom reeds jarenlang marathons en was op zoek naar een begeleider voor haar wedstrijden in Italië en Canada. Deze wedstrijdenreeks is er voor de echte Cracks. Oversteken in competitieverband over afstanden van 32 km tot 64 km. Irene en Monique Wildschut zorgden voor de Nederlandse inbreng, waarbij Monique een aantal malen de titel van wereldkampioen heeft behaald. Gedurende een periode van 5 jaar heb ik de eer gehad om dit van dichtbij mee te maken. Het was voor mij een fantastische tijd, waarin ik veel ervaring heb opgedaan op het gebied van het begeleiden van lange afstandszwemmers.

In 1987 heb ik het initiatief genomen om voor de enthousiaste lange afstandszwemmers mogelijkheden te creëren om in de wintermaanden gezamenlijk te trainen. Er was een groep van zo'n 20 mensen die daar gebruik van maakte en ik verzorgde de trainingen van 3 uur. Ik huurde een aantal banen in een 50 meter bad en verdeelde de kosten over de deelnemers. Door de welwillende medewerking van o.a. Jan

van der Hoorn kon er in Beverwijk tegen lage kosten getraind worden.

In 1989 werd er door de LEN besloten om voor het eerst een officieel kampioenschap te organiseren voor het lange afstandszwemmen. Er waren 2 evenementen, te weten de 5 km en 25 km. Vanuit de zwembond waren er voor elk onderdeel 3 deelnemers ingeschreven. De afspraak was dat men reiskosten terugkreeg als er een plaats bij de eerste 8 was behaald. Er waren in totaal 9 personen die voldeden aan de gestelde eis.

In de daarop volgende periode organiseerde ook de FINA zijn eerste lange afstandskampioenschappen. In januari 1991 werden in Perth de eerste FINA wereldkampioenschappen marathonzwemmen gehouden. Voor Nederland deden Martijn van Heusden en Erik van Dartel mee. Joop Lam sr. en ondergetekende begeleidden de beide deelnemers.

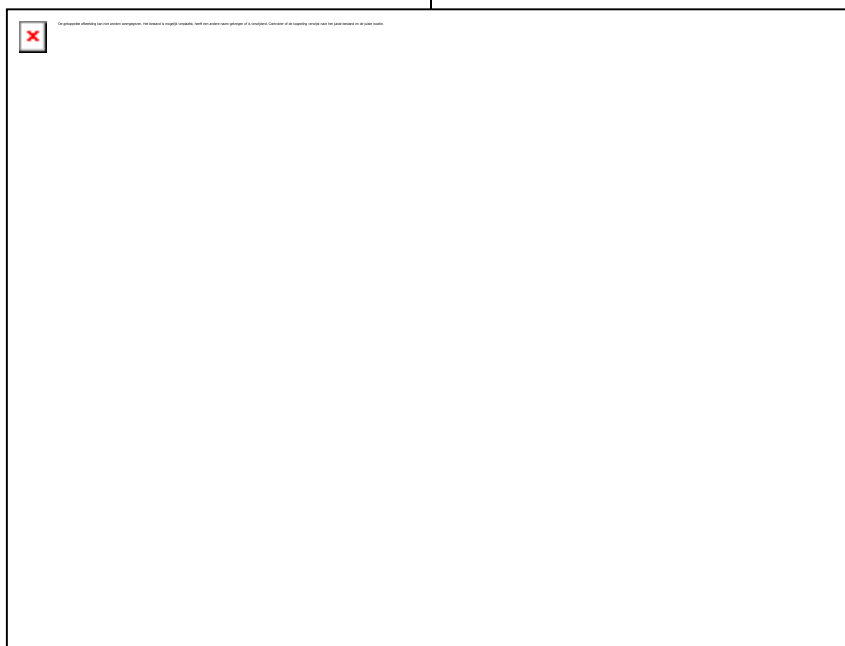
Tjechë 1993, De Nederlandse afvaardiging naar het eerste WK

Na de wereldkampioenschappen is er vanuit de bond geld beschikbaar gekomen voor het lange afstandszwemmen. Ik werd benaderd om bondscoach te worden. In de 3-4 jaar dat ik dit heb gedaan, heb ik in samenwerking met de Werkgroep Lange afstandszwemmen en met ondersteuning van een aantal gerenommeerde trainers als George Sieverding, Joop Lam sr. en Jaap van Goor invulling kunnen geven aan de basis van wat nu de nationale selectie open water zwemmen is.

Er is in de afgelopen jaren veel bereikt. Het doet me dan ook deugd dat het lange afstandszwemmen gezien wordt als een volwaardig onderdeel van de zwemselecties. Voor de sporters zijn er naar mijn idee goede mogelijkheden om zich te ontwikkelen naar het Europese en mondiale topniveau. Het internationale niveau is in de afgelopen jaren sterk gestegen, waardoor het lange afstandszwemmen zich nu heeft ontwikkeld tot een volwassen wedstrijdsport. Een uitgebreide en intensieve trainingsaanpak is tegenwoordig een vereiste om te kunnen voldoen aan de gestelde selectiecriteria.

Ik heb het altijd als een eer beschouwd om mijn steentje bij te kunnen dragen aan de ontwikkeling van een sport, waar ik tot op de dag van vandaag nog erg veel plezier aan beleef.

Marcel van der Togt

Edith van Dijk en Etta van der Weijde op het strand bij het keerpunt voor het WK in Perth 1998

PROFESSIONALS

In dit jubileumboek zullen ongetwijfeld namen van mensen ontbreken, lang niet alle zwemmers kunnen er in staan. Twee namen uit ons roemrijke verleden verdienen extra aandacht Herman Willemse en Monique Wildschut. Deze kilometervreters, groot geworden op de kortebaantwedstrijden in ons land, gehard geraakt tijdens de langebaantwedstrijden, routine opgedaan tijdens de talloze marathons, besloten allen tot de grote stap. De stap van amateur naar professional. Een stap veelal in het duister met nauwelijks iemand om wegwijs in te maken en (toendertijd) de wetenschap geschapt, zelfs onmiddellijk, te worden als lid van de bond waarin zij zo veel hadden rneegemaakt en waarvoor zij zo veel hadden betekend.

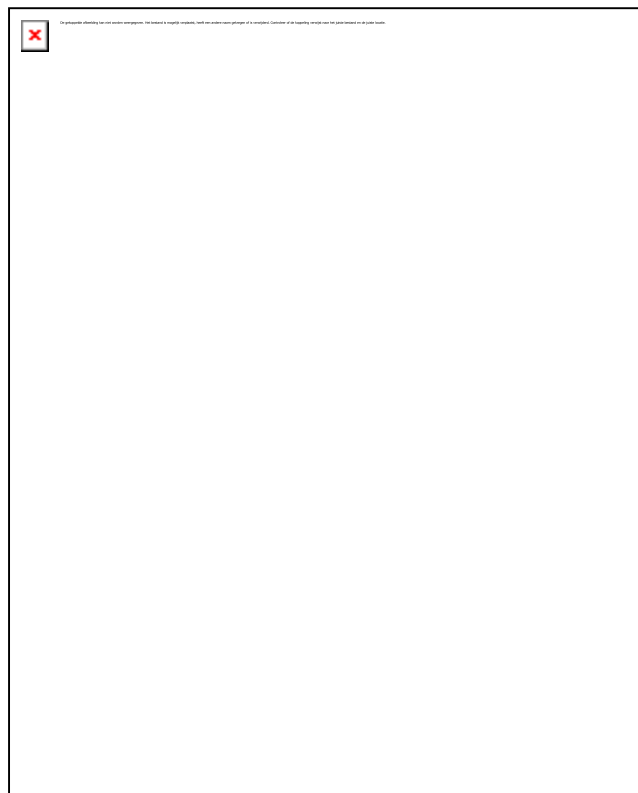
Als persona non grata weg uit de eigen vertrouwde omgeving een weg zoeken in de jungle van het profzwemmen, voortdurend op je qui-vive blijvend voor list en bedrog en laaghartige streken.

Zo hebben velen zich gevoeld toen het doek definitief viel. Een eigen besluit weliswaar, maar tevens een vrijbrief voor de bond om hen in wezen ook maar direct te diskwalificeren, in de ban te doen. Toch een paar woorden in dit boek. Gelukkig zijn de tijden wel veranderd. Het profcircuit is geadopteerd door de FINA en kan een KNZB-zwemmer kan er zonder sancties aan meedoen zolang de sporter zich aan de regels houdt.

HERMAN WILLEMSE

Het verhaal begint eigenlijk zo'n kleine veertig jaar terug. Met alle respect voor avonturier Jan van Hemsbergen zullen we het profzwemmen moeten starten bij de aanvang van de carrière van Herman Willemse. Nadat Herman in 1959 erin was geslaagd Het Kanaal te bedwingen, daarvoor prijzengeld had ontvangen en derhalve tot professional werd verklaard, nam een successtory aanvang op zo'n manier dat slechts enkele andere grootheden uit onze sportwereld een gelijkwaardige positie hebben weten te realiseren. Herman Willemse, op en top zwemmer en houder van maar liefst 13 nationale titels en 8 nationale records, sloeg toe in het profcircuit als nooit iemand tevoren.

In binnen- en buitenland zouden gedurende een kleine tien jaar alle kranten bol staan van de zoveelste zege van deze "Fast-Dutchman". Hij zou bewierookt worden en verheerlijkt, juist hij, een zwemmer bij de professionals, zou het Nederlandse zwemmen internationaal "hot news" laten zijn. De Australiërs, Amerikanen, Egyptenaren etc., allen zouden bij het horen van de naam Nederland, of Holland, Herman Willemse roepen. Als professional behaalde Herman Willemse 21 maal grote overwinningen in de periode 1959 t/m 1966 Vijf maal zou hij worden gekroond tot wereldkampioen bij de professionals. Vijfmaal op een rij zou hij de legendarische wedstrijd in Atlantic City (1960 t/m 1964) op zijn naam schrijven.

Herman Willemse

De wereld veranderde voor Herman Willemse. Na zijn prachtige tweede plaats tijdens de eerder genoemde Kanaalwedstrijd, stroomden de lofuitingen, huldetelegrammen en bloemstukken toe. Er kwamen uitnodigingen uit de hele wereld om zijn krachten te meten met de groten in die jaren.

Groten die schatten hadden verdiend in het circuit in Noord-Amerika zagen hoe het broekje uit Holland met de overwinningen aan de haal ging. Horacio Iglesias, Abou Heif, Tom Park en Cliff Lumsdon, waarvan beide laatsten de

wereldtitel steeds om beurten wisten te winnen, keken slechts toe.

Een Nederlander ging gedurende jaren de dienst uitmaken, slechts zelden geklopt door een tegenstander, soms ook waren de elementen sterker, soms waren het organisatoren, die hem de voet dwars zetten. Bijvoorbeeld dat hij wel verliezen moest, omdat het wedden op hun wedstrijden onmogelijk was geworden.

DE OVERWINNINGEN VAN HERMAN WILLEMSE:

Atlantic City	60, 61, 62, 63, 64
Lac St. John	61, 62, 63
Toronto	61, 62
Quebec	65
Trois Rivières	61, 62, 63, 65
Santa Fé – Coronda	63
Northumberland	64
Chicoutimi	66
Lac Simon	66
La Tuque	65, 66

ZUID-AMERIKAANSE TOESTANDEN

Helden uit het verleden vervaagden tot figuranten, vedetten trachtten in de moeder wanhoop hun reputatie op te houden, list en bedrog werd gehanteerd om de favoriet te kloppen. Zwemmen over de hele wereld doch hoofdzakelijk Noord- en Zuid-Amerika, met zo nu en dan Capri-Napels en een kansje op Australië en in het Suezkanaal. Het grote geld moest worden verdiend in de Verenigde Staten en Canada, de sensatie, het publiek, de warmte eerder in Argentinië.

In dat Argentinië zijn cracks half-goden en helden uit het verleden worden tot aan hun dood verafgood. Zo was daar een zestigjarige man, Antonio Barceló, die 89 uur aan één stuk rondjes zwom, omdat hij met alle geweld het record van een landgenoot wilde verbeteren. Het overdekte zwembad bezweek bijna onder massaal opgekomen publiek, de zuurstof verdween en de 100 uur werd niet volbracht wegens gebrek aan zuurstof. Of ene Candiotti. Een man met een grote naam, doch nu dik en traag, getooid met een aantal, veelal nietszeggende, eretitels. Een man die winnaars huldigt van de wedstrijd Santa Fé-Coronda over 61 kilometer. Een kippeneindje volgens de oude baas. Vroeger had hij die afstand 57 keer in één jaar afgelegd om zijn meisje te bezoeken, terwijl zijn topprestatie was de tocht van San Javier naar Santa-Fé over en afstand van 380 kilometer. Hij deed de tocht in 100 uur en 33 minuten. Volkshelden zijn het. Volkshelden moeten er blijven, desnoods moeten

ze gemaakt worden. De gebroeders Guiscardo, de een organisator de ander deelnemer, maakten het helemaal te bont. Eugenio wilde per sé broer Syder laten winnen. De trucendoos ging helmaal open. Niets was te dol. Nadat de snelsten het keerpunt op 30 kilometer hadden gemaakt besloot de jury het keerpunt per boot terug te brengen om Syder te bevoordelen en toen dat nog dreigde te mislukken werd besloten om de finish dichterbij te brengen. Ten slotte na toch een nederlaag, werd overgegaan tot diskwalificeren van de winnaar en was Syder nummer 1 en de Argentijnen hysterisch.

Zwemmen in de States en Canada was lang niet voor iedereen weggelegd. De temperatuur, waarover later een andere Nederlander namelijk Wim de Vreng, ook zou struikelen, maakte de wedstrijden veelal tot een hel en deed ze veranderen in een waar slagveld. Stuk geschuurd door het zoute water, groen en geel van ellende door zeeziekte, uitgeput door onophoudelijke tussensprints voor geld en ter vermaak van het publiek, niet meer in staat om normaal te reageren, ontstonden de gekste taferelen.

Door en door koud, praktisch bevangen, vraagt een zwemmer om sokken in verband met koude voeten, adviseert hij de roeiers voorzichtig met de roeispanten te zijn anders slaan ze gaten in het water etc. Dit alles maakte het tot keiharde sport, maar ook vermaard.

Sport voor hen die het vrijwillig aan zijn gegaan. Vermaak voor de vele tienduizenden die op het spektakel afkomen, naar de kermis gaan, weddenschappen afsluiten, eten en drinken en zo nu en dan ook eens een oogje werpen op de voortploeterende artiesten.

Maar het is prachtig en ontroerend als bij de finish honderdduizend mensen zich verdringen om slechts een glimp te kunnen opvangen van de snelle Nederlander. Winnen is fantastisch, het prijzengeld mooi meegenomen.

DE DAMES

Herman Willemse werd met vijf wereldtitels de grootste uit de professionele Marathongeschiedenis. Zo hij ooit in titels zal worden overtroffen, dan nog zal zijn faam hem de allergrootste laten blijven. Nu nog, ruim 30 jaar na al zijn successen kent iedereen Herman Willemse. Maar het zou niet bij Herman Willemse blijven, zoals het evenmin bij het aantal van vijf wereldtitels van hem zou blijven.

Tijd- en clubgenote Mary Kok, zelfs geruime tijd zijn verloofde, werd topper bij de dames. Zij werd de opvolgster van de vermaarde en befaamde Greta Anderson, die haar eerste nederlaag zo

slecht kon verkroppen dat zij het water uitstapte en vervolgens haar coach knock-out sloeg. Het lot wilde dat haar coach tevens haar man was.

Greta Andersons tijd was voorbij. Maar haar naam was gemaakt en wordt heden ten dage nog altijd met ontzag uitgesproken. Olympisch Kampioene, wereldrecordhoudster op Het Kanaal, veelvuldig wereldkampioene bij de professionals. 20 jaar Greta Anderson.

Mary Kok werd de lievelinge van het publiek. Niet zelden bleek zij haar mannelijke tegenstrevers te snel af en scoorde evenals Herman Willemse aan de lopende band. Toch zou haar naam minder faam hebben, minder klank en uitstraling hier in de lage landen. Herman Willemse was Nederland in het buitenland en Mary Kok was gewoon een fantastische zwemster, die grote successen boekte. Mary Kok werd al vrij snel opgevolgd door Judith de Nijs - later Judith van Berkel-de Nijs, die maar liefst vier maal de wereldtitel voor professionals voor zich opeiste en ten slotte, begin jaren zeventig, het bracht tot voorzitter van de bond van professionals. Ook in haar jeugd kwam Judith de Nijs voort uit de Robbenschool van Jan Stender.

Judith de Nijs stopte begin zeventiger jaren met professioneel zwemmen, maar is nog altijd een sterke zwemster bij het Masters langebaan-zwemmen van tegenwoordig, getuige haar eerste plaatsen in de klassementen. Johan Schans en Jan van Scheijndel probeerden het een aantal jaren met wisselend succes, de reeds genoemde Wim de Vreng kwam slechts tot succes in het warme water van Egypte en Zuid-Amerika. De gouden tijd leek voorbij. Leek, want Joke van Staveren, zette in 1978 de rijke traditie voort en behaalde succes op succes gedurende enkele seizoenen. Zij werd later terzijde gestaan door nieuwkomer Irene van der Laan.

MONIQUE WILDSCHUT

Allen zouden echter worden overtroffen door één dame. Een dame die vanaf 1983 geschiedenis aan het schrijven is. Een dame die qua prestaties zich kan meten met Herman Willemse. Een sportvrouw die echter nooit de publiciteit zal krijgen die ze verdiende. Een kanjer die jaren het Nederlandse langebaan-zwemmen beheerste, vijf Zwemkroniekbekers wist te winnen, talloze titels op korte- en langebaan wist te veroveren. Een echte Hollandse topper die het marathonzwemmen met de paplepel ingegoten had gekregen van haar vader en vanuit de club waaruit zij is voortgebracht namelijk Njord'59. Haar naam: Monique Wildschut. Geboren op 2 augustus 1963. Zij kwam al vroeg in aanraking met het fenomeen marathonzwemmen.

Monique Wildschut aan het werk

Clubgenoot Hans Prins vond in haar een ideale sparring-partner tijdens zijn voorbereidingen voor het IJsselmeer. Vader Gé, ondertussen al dik in de dertig, zette de ene marathonsprestatie na de andere neer. Dat werkte besmettelijk en op 10 augustus 1975, elf jaar oud dus, leidde dat tot deelname aan de drie kilometer wedstrijd van Olst. Te jong om mee te doen, dan maar onder een andere naam met alle gevolgen van dien. "Sandra Ketting" won deze eerste wedstrijd en er zouden er heel wat volgen. Vijf Zwemkroniekbekers in de jaren 1977, 1978, 1979, 1980 en 1981. Pas in 1996 ontroond als recordhoudster op het 10-kilometer klassement.

Nog immer houdster van talloze baanrecords. Eerste onder de vijf uur op de IJsselmeerzwemmarathon, net 16 jaar oud in 1979. Twee maal Het Kanaal waaronder het Nederlandse record van 8 uur en 19 minuten uit 1984 en inmiddels vijf maal winnares van de wereldtitel bij de professionals in 1983, 1984, 1985, 1986 en 1987. Al direct in 1983 bij haar entree, maakte Monique Wildschut de toenmalige top-dames duidelijk dat zij de hegemonie wilde overnemen, sterker nog, kwam opeisen. Haar eerste grote optreden: Atlantic City, werd een daverend succes. Eerste over de 36 kilometer. Zelfs de heren-toppers zoals de Amerikaan Paul Asmuth en de Argentijn Claudio Plitt verbleekten. Een dame, die met de snelste heren mee kon, betekende een ware bedreiging voor de cracks. Een bedreiging voor hun portemonnee. Zomaar een greep uit de erelijst van deze Santpoortse:

Lake Nemphramagog, 51 kilometer: eerste in 1983, 1984, 1985, 1986 en 1987
 Lake St-John, 32 kilometer: eerste in 1984
 Port Said(Egypte), 26 kilometer: eerste in 1984
 Capri-Napels(Italië), 33 kilometer: eerste in 1986

Verder overwinningen in Paspébiac, Ismalia, wederom Port Said etc., maar ook opgeven, bijvoorbeeld in 1986 toen de babyvoeding helemaal verkeerd viel.

Naar gegevens van George Sieverding
 1987

DE GROTE OVERSTEEK: KET KANAAL

De overlevering vertelt dat een soldaat van Napoleon, gevangen genomen door de Engelsen, al zwemmend over Het Kanaal, wist te ontvluchten. Het idee om Het Kanaal te bedwingen leefde al vroeg en is zo 'n 150 jaar geleden een eigen leven gaan leiden.

Nog altijd weet een ieder waarover men het heeft als er wordt gezegd: "Ik heb Het Kanaal bedwongen in zoveel uur". Men zal deze zwemmer of zwemster met het nodige respect behandelen.

Het doen slagen van een oversteek maakt een zwemmer of zwemster op slag beroemder dan welke prestatie dan ook in een zwembad.

Het zou echter tot 1862 duren voordat er serieuze pogingen zouden worden ondernomen. Op 20 december van dat jaar is de Engelsman William Hotkins in een bundel met stro overgedreven. Het zou echter nog ruim tien jaar duren voordat de Engelsman J.B. Johnson het zwemmend probeerde, doch hij moest na iets meer dan een uur opgeven.

De zeer avontuurlijk ingestelde waaghals Matthew Webb, kapitein in het leger, startte op 12 augustus 1875 voor een eerste poging na talloze oefentochten o.a. op de Theems en voor de kust van Dover. Deze eerste poging strandde in een kolkende zee, maar werd direct gevolgd op 24 augustus van datzelfde jaar door de triomf die van hem een legende heeft gemaakt.

Niet op de hoogte van stromingen, geen bril voor oogbescherming, geen borstcrawl zwemmend was zijn succes wereldsensatie. 21 uur en 45 minuten na de start van de Admiralty Pier in Dover strompelde hij het strand op bij Calais. Cognac, bier en koffie hielden hem zwemmende. De route Dover-Calais was achteraf bovendien de moeilijkst denkbare. 3 boten, 5 journalisten en 2 waarnemers vergezelden hem.

Een tocht over 50 mijl. Met 26 slagen per minuut (schoolslag). Na twaalf uur kwam de Franse kust in zicht. De laatste 10 tot 12 kilometer zouden echter nog zo'n kleine tien uur vergen. Webb zette een voor onmogelijk gehouden prestatie neer en werd uitgeroepen tot volksheld.

Hij heeft zelf de tweede geslaagde onderneming niet meer meegemaakt, evenmin als de

onthulling van zijn borstbeeld in 1910 in Dover. Matthew Webb verongelukte bij een zoveelste poging om geschiedenis te schrijven in juli 1883 tijdens een poging om de Niagara watervallen te bedwingen.

De Engelsen wisten het zeker: "Nooit zou iemand er in slagen deze prestatie te evenaren hetzij te overtreffen".

In 1911 slaagde de Engelsman T.W. Burgess erin het kunststuk van Webb te evenaren. Na 22 uur en 35 minuten kwam hij als tweede aan op de Franse kust. De derde geslaagde poging geschiedde in 1923, al bijna vijftig jaar na het succes van Webb, door Henry Sullivan, een Amerikaan. Hij volbracht de tocht in 26 uur en 50 minuten. Dat was op 6 augustus 1923.

Zes dagen later, de jacht is goed op gang gekomen, zwom de Italiaan Enrico Tirabochi een nieuw record, namelijk: 16 uur en 35 minuten.

Nog steeds in 1923 slaagde ook de Amerikaan Charles Toth. Na 16 uur en 58 minuten was deze poging tot een succes uitgegroeid.

De eerste dame, de Amerikaanse Gertrude Ederle, die slaagde, het was inmiddels 1926, zwom ook direct in een nieuwe recordtijd van 14 uur en 39 minuten. De meest geschikte route stond op dat moment vast.

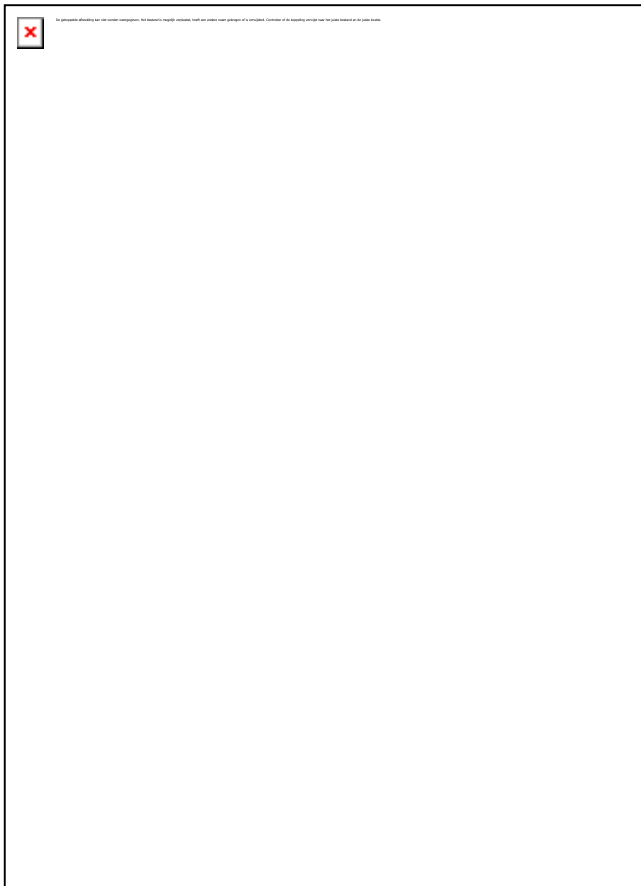
Tot aan het begin van de tachtiger jaren zouden ongeveer een dikke driehonderd mannen en vrouwen en zelfs kinderen slagen in hun poging een enorme prestatie te leveren. Inmiddels was het record al teruggebracht tot onder de 10 uur, maar daarover later meer.

John Edwin Ericson uit Amerika had in 1965 de primeur om de eerste heen en terugtocht te voltooien in de tijd van 30 uur en 3 minuten. Op de dag af tien jaar later zou de zoon van John Edwin, de jonge John Erikson, dit huzarenstukje te herhalen in 30 uur precies.

In 1979 deed hij het met een record 22 uur en 16 minuten nog eens dunnetjes over. Ogenblikkelijk startte hij voor de derde oversteek, doch moest deze na ruim 7 uur staken.

Drie maal Het Kanaal kwam op naam van de ook in ons land zo bekende Engelsman Kevin Murphy. Een marathonzwemmer zoals er in Engeland vele honderden zijn: niet snel, maar

altijd doorgaan. Kevin Murphy slaagde in 1974 tot twee maal toe in een dubbel. Bij zijn derde geslaagde dubbel besloot hij door te gaan. Na 52 uur en 26 minuten voltooide hij de tocht. Overigens was dat het jaar daarvoor misgegaan op maar achthonderd meter van de finish na ruim 72 uur zwemmen.

Monique Wildschut

Het record: altijd het doel van de allerbesten, maakte een razendsnelle ontwikkeling door. Corrie Ebbelaar, een Hollandse kwam begin jaren zeventig tot een tijd van nauwelijks 10 uur. De dames namen het heft in handen. De Amerikaanse Tina Bischoff, 9 uur en 3 minuten, werd gevolgd door de Engelse Wendy Brook met 8 uur 56 en dan Irene van der Laan uit Vlaardingen. De latere professional, getraind door Jan Schouten en begeleid door haar vader Dick deed er 8 uur 44 over. Doch in 1978, een jaar voor Irenes triomf, was de Amerikaanse Penny Lee Dean de super kampioene geworden en dat in de fenomenale tijd van 7 uur en 40 minuten. Alle pogingen zouden daarna voorlopig stuk lopen waaronder die van de supersnelle Monique Wildschut.

De jaren zeventig bleken toch bijzonder snel. De Canadese Cynthia Nicholas legde in 1977 de dubbel af in 19 uur 55 en dat bleek geen eenmalige uitschieter, want in 1979 zwom zij wederom de dubbel en ditmaal in 19 uur en 12 minuten.

The "King of the Channel", een symbolische kroon voor die zwemmer die het hoogst aantal geslaagde pogingen op zijn naam heeft staan is in bezit van Mike Read uit Engeland, ook hij was bekend in ons land. 31 maal had hij succes in een tijdsperiode van ongeveer 20 jaar.

"The Queen of the Channel" is de al eerder aangehaalde Canadese Cynthia Nicholas, die 10 maal het kunststukje wist te voltooien. De fameuze Greta Anderson, bekend van korte en langebaanzwemmen, eerst Deense en later Amerikaanse, deed het vijf maal. In de afgelopen jaren is zij ingehaald door Alison Streeter die nu deze titel mag dragen met maar liefst 36 oversteken.

De oudste man was lang de vermaarde Doc. James Counsilman uit Amerika. Zelf leverancier van vele tientallen wereldrecordhouders en trainer van vele Olympische kampioenen. Deze gelouterde coach ondernam in 1979 een geslaagde poging. Hij was toen 58 jaar oud. Zijn tijd: 13 uur en 7 minuten, voorwaar een geweldige prestatie.

*Uit de Zwemkroniek van 21 augustus 1981:
Irene van der Laan*

Ook ons land heeft in de kanaaltochten zijn geschiedenis al is deze bij lange na niet zo indrukwekkend als die van eerder genoemde landen. Ondanks de vele goede lange afstands-zwemmers en zwemsters, ondanks het gegeven dat ons land waterland wordt genoemd, ondanks de vele langebaancoryfeeën, is onze geschiedenis nog zeer pril. Om toch te komen tot een afgerond geheel komen wij terug bij Piet Ooms die in 1922 voorbereidingen trof om de tocht aan te vangen.

Door de slechte omstandigheden, de hoge kosten e.d. werd besloten deze poging een jaar uit te stellen. Van uitstel kwam afstel en het duurde tot 1928 toen Alex Bakker uit Bergen op Zoom het probeerde. Na een goede start werd hij na ruim drie uur zwemmen overvaren door zijn eigen boot. Gewond moest hij het water verlaten en startte nooit meer.

Ruim twintig jaar zou het duren voordat de Voorburgse Willy van Rijssel een poging zou ondernemen. Doch na 14 uur zwemmen haalde zij het tij niet en staakte de tocht. In 1949 probeerde zij het opnieuw. Dit werd een van de grootste drama's uit de geschiedenis van het kanaalzwemmen. Na een zware tocht, vol ontberingen waaronder vele kwallen en passerende grote schepen, strandde zij op maar 200 meter(!!!) van de kust na 17 uur zwemmen.

Jos de Waal was in 1950 de volgende die het probeerde. Na 18 uur en 50 minuten moest hij wegens maagkrampen opgeven. Hetzelfde gebeurde met Willy van Rijssel, die in dat jaar haar derde poging ondernam. In 1951 volgde eindelijk een succesvolle oversteek. De al wat oudere, doch zeer ervaren en succesvolle professional, Jan van Hemsbergen uit Haarlem, een man die al grote triomfen vierde in de jaren dertig, slaagde erin na 14 en een half uur.

Bergen op Zoom bleef leverancier van kandidaten. Aan het einde der jaren vijftig ondernamen Maria Meesters en Stina Free enkele pogingen doch alle keren mislukte het, meestal wegens zeeziekte.

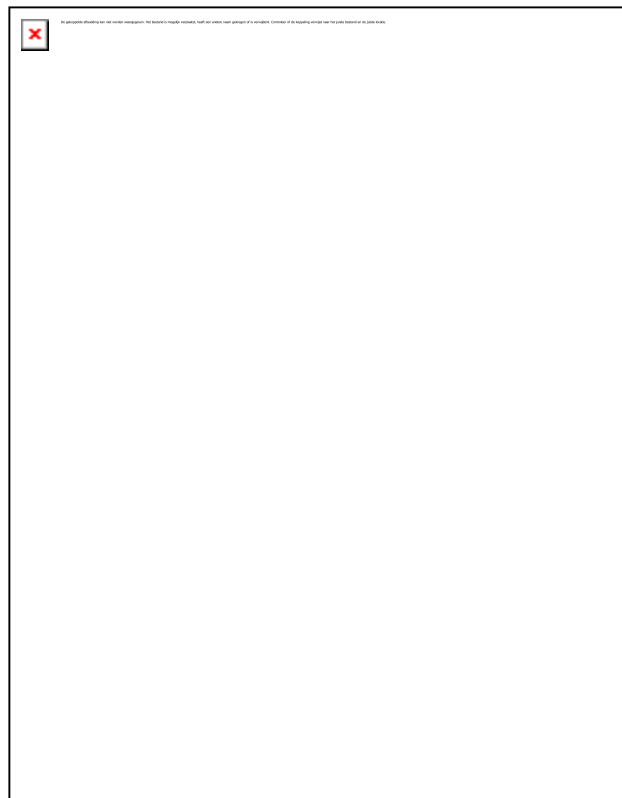
1959 kwam het grote succes en de bekendheid. Zoals gebruikelijk in die jaren, organiseerde de Daily Mail en wedstrijd over Het Kanaal. In 1951 had Jan van Hemsbergen daaraan reeds deelgenomen. In 1959 kwamen Herman Willemse, Bas Weemhof uit Den Helder en de al eerder genoemde Stina Free aan de start.

Willemse, de langebaan geweldenaar van de Robben was dat jaar overgestapt naar de professionals op aanraden van Jan van Hemsbergen. Vooral van Bas Weemhoff was het een staaltje van doorzettingsvermogen omdat hij

vrijwel alles met zijn armen moest doen. Zij die hem hebben gekend, Bas overleed in 1987 in Spanje, hebben veel respect voor hem. Zo ook zijn medestanders in de race. Ook Bas Weemhoff kon het noodlot niet ontlopen. Hij werd door zijn eigen volgboot overvaren en moest opgeven. Weemhoff werd later trainer en kreeg vele volgelingen in het buitenwater.

Herman Willemse, "The Fast-Dutchman", werd tweede in deze race achter de vermaarde Argentijn Camarero. Een der grootsten uit het marathonzwemmen had naam en faam gemaakt en zou een snel rijzende ster worden in het professionele zwemcircuit.

Mary Kok, eveneens afkomstig uit Hilversum en de Robben, ondernam een solo met succes in 1960. Vervolgens stapte ook zij over naar de professionals tot groot verdriet van de absolute vedette: in die jaren Greta Anderson. Evenals Herman Willemse zou ook Mary Kok een hele grote worden en enorme roem vergaren aan de andere zijde van de oceaan. Judith de Nijs en Jan van Scheijndel, ook zij waren professional, waren eind jaren zestig succesvol op Het Kanaal en bij de professionals. Judith de Nijs zwom in de nieuwe Nederlandse recordtijd van 12 uur en 15 minuten.

Kanaalzwemster Irene van der Laan na een zware EK-lange afstand in Starigrad 1989

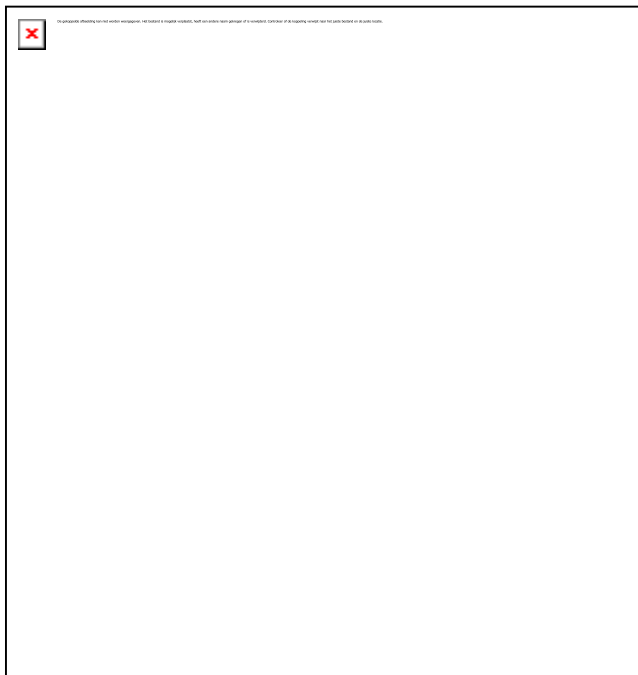
Snelle zwemmers zijn nodig voor records. Alleen zij zijn in staat Het Kanaal in twee getijden te nemen. Te langzaam betekent niet tweemaal tegen, maar driemaal, volgens de man die het kan weten: Herman Willemse.

Deze snelle mannen en vrouwen stonden tegen het einde der zeventiger jaren op. Niet alleen internationaal kwamen nieuwe toppers naar voren en werden records verpletterd, ook nationaal stond er een nieuwe lichtung op die zijn sporen ruimschoots had verdiend tijdens de vele langebaanwedstrijden en marathons die ons land rijk is.

Irene van der Laan, Ton Brouwer en Joke van Staveren, zij zetten de traditie voort of eigenlijk pas goed in gang. Joke van Staveren realiseerde in 1977 10 uur en 2 minuten, een goed jaar later gevolgd door Irene van der Laan Ton Brouwer die, vlak na elkaar startend, kwamen tot 8 uur en 44 minuten. Voor Irene van der Laan in de op een na snelste tijd aller tijden van dat moment. Voor Ton Brouwer een wereldrecord bij de mannen!

In 1982 zorgde Irene van der Laan voor een geweldige sensatie. Tijdens een poging om de dubbel te realiseren zwom zij de heenweg in 8 uur en 7 minuten! Door het moeten opgeven in het tweede deel telde helaas ook de eerste prestatie niet. Nog altijd is Irene zeer actief in het circuit.

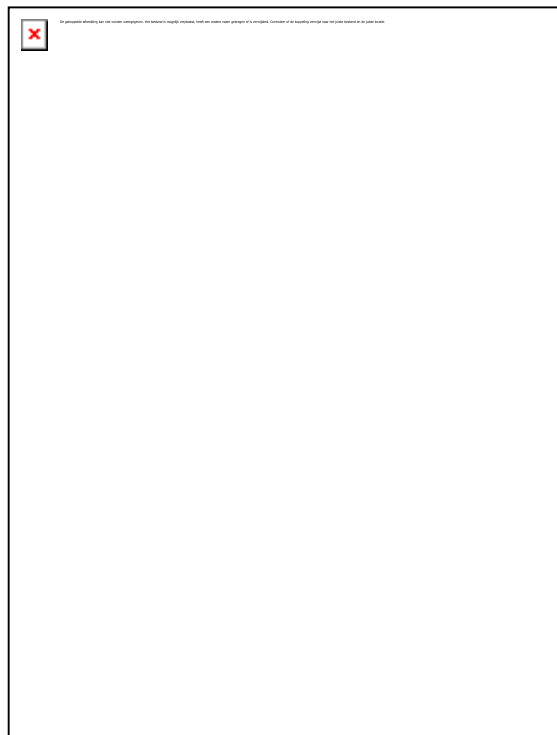
Dan Monique Wildschut. Deze Santpoortse, geboren 2 augustus 1963, in het bezit van een geweldige erelijst met titels en records op korte en langebaan, stapte eind 1982 over naar de professionals. Haar eerste grote daad was de oversteek in 8 uur 44 minuten een zelfde tijd als Irene van der Laan.

Uit de Zwemkroniek van 11 september 1981

Naast alle beslommingen van studie en profwedstrijden over de gehele wereld bleef Monique Wildschut jagen op het record aller tijden, de 7 uur en 40 minuten. Vriend en vijand

was het erover eens dat juist zij in staat moest worden geacht dat record te verbeteren. In 1984 kwam de tweede poging en 8 uur en 19 minuten werd het. Een Nederlands record, maar toch!

Hans van Goor komt in Frankrijk aan

De afgelopen jaren stonden in het teken van wachten. De topzwemmer van de afgelopen 5 jaar, Hans van Goor is tot nu toe de laatste Nederlander die Het Kanaal wist te bedwingen. Hij zwom een geweldige tijd van 8 uur en 2 minuten: net geen wereldrecord maar wel een geweldige prestatie.

Hans van Goor "rust uit" in Frankrijk

Tot slot toch nog een kort kanaalverhaal. Het is verplicht om pogingen te ondernemen via de "Channel Swimming Association" opgericht in 1927. Zij verzorgt het onderdak, jury etc. en de contacten met de schippers. Overvaren dient te geschieden middels aangesloten schippers. Eén der allerbesten onder deze schippers, Terry Noakes sr., wist de ene recordhouder na de andere te brengen en werd veel gevraagd. Ook Monique Wildschut werd bij hem ondergebracht

omdat hij als geen ander Het Kanaal kende. Het noodlot sloeg echter toe in 1982. Tijdens een van vele en lucratieve oversteken verslechterde het weer zodanig dat de zwemmer verplicht uit het water moest. Zwemmer eruit en schipper Noakes erin. Toen bleek dat de goede man de zwemkunst niet machtig was en hij verdronk. Terry Noakes jr. heeft de traditie van zijn vader voortgezet. Opnieuw had Het Kanaal een slachtoffer, al was het ditmaal geen zwemmer. Een ander "slachtoffer" was de Zuid-Amerikaan Pasquale Guerrero. Zijn aanwezigheid in Engeland was tot stand gekomen door alle spaarcentjes te benutten voor een ticket naar Engeland. Voor een terugreis moest hij succes hebben. Tot wanhoop van Pasquale sloeg vlak voor de start zijn boot om en mocht hij niet vertrekken. Jaren later was hij nog in Engeland,

om de simpele reden, dat hij er niet in was geslaagd het geld voor de terugreis te verdienen.

En wat te zeggen van de zwemmer die uren had gezocht naar zijn boot, onderwijl zijn koers op gevoel voortzettend, tenslotte strand voelde, een vreugdekreet uitstootte en tot de ontdekking kwam dat hij slechts een paar honderd meter vanaf de startplaats stond.

Juist Het Kanaal heeft alle aanleiding gegeven tot vreugde, verdriet, victorie, tragedie en diepe ellende, ziekte, narigheid en zelfs de dood. Dat is Het Kanaal. Dat is het summum van lange afstandszwemmen. Dat is voor de echte groten der aarde.

Naar gegevens van George Sieverding
1987

NEDERLAND EN HET KANAAL³

jaar	zwemmer/zwemster	tijd
1951	Jan van Hemsbergen	14 uur 30 minuten (niet erkend CSA)
1959	Herman Willemse	12 uur 49 minuten
1960	Mary Kok	12 uur 25 minuten
1969	Judith de Nijs	12 uur 15 minuten
1969	Jan van Scheijndel	12 uur 47 minuten
1971	Corry Ebbelaar	10 uur 43 minuten
1977	Joke van Staveren	10 uur 2 minuten
1979	Ton Brouwer	8 uur 44 minuten
1979	Irene van der Laan	8 uur 44minuten
1982	Irene van der Laan	8 uur 6 minuten
1982	Monique Wildschut	8 uur 44minuten
1983	Irene van der Laan	18 uur 15 minuten (heen en terug)
1984	Monique Wildschut	8 uur 19 minuten
1987	Sylvia Ploos van Amstel	13 uur 58 minuten
1995	Hans van Goor	8 uur 2 minuten

ENKELE BIJZONDERE KANAALOVERSTEKEN⁴

jaar	zwemmer/zwemster	tijd
1875	Matthew Webb (GB)	21 uur 45 minuten (eerste geslaagde oversteek)
1911	Thomas Burgess (GB)	22 uur 35 minuten (tweede geslaagde oversteek)
1923	Henry Sullivan (USA)	26 uur 50 minuten (langdurigste oversteek)
1926	Gertrude Ederle	14 uur 39 minuten (eerste vrouw)
1928	Alex Bakker	eerste Nederlandse herenpoging (3 uur, niet geslaagd)
1948	Willy van Rijsel	eerste Nederlandse damespoging (14 uur, niet geslaagd)
1978	Penny Lee Dean (USA)	7 uur 40 minuten (snelste vrouw)
1987	Clifford Batt (AUS)	tijd onbekend (oudste: 67 jaar 240 dagen)
1988	Thomas Gregory (?)	tijd onbekend (jongste: 11 jaar 11 maanden)
1992	Alison Streeter	meeste geslaagde in één jaar (7)
1994	Chad Hundebly (USA)	7 uur 17 minuten (snelste heer)
1997	Alison Streeter	meeste geslaagde oversteken vrouw (36)
1997	Michael Reed	meeste geslaagde oversteken heer (31)

³ Statistiek archief Zwemkroniek/Jos van Kuijeren

⁴ Staitstiek Nat Mason, BLDSA

Er zijn ongeveer 4500 mensen die ooit met elkaar 6500 pogingen gedaan hebben. Totaal zijn er 819 succesvolle oversteken geweest. Daarvan zijn 764 enkelvoudige, 23 dubbele en 3 drievoudige oversteken geweest. Er zijn 569 geslaagde enkelvoudige oversteken gestart van Engeland naar Frankrijk en 195 andersom.

Tegenwoordig mag men niet meer starten vanuit Frankrijk vanwege de onveiligheid. Iedere start wil hij erkend worden dient begeleid te worden door een loodsboot die erkend is door de Channal Swimming Association (CSA). Daarnaast dient er een official op de boot aanwezig te zijn van de CSA.

NOSTALGIE IN ZEELAND

Zeeland en met name Vlissingen kende in het verleden, en dan praat ik in de periode tot half in de jaren 60, de befaamde "Scheldebekerwedstrijd". Het was een zwemwedstrijd over de monding van de Westerschelde van Nieuwvliet naar Vlissingen. De afstand was hemelsbreed ongeveer 6 kilometer maar door de soms felle stromingen in het water legden de maximaal 20 deelnemers/sters veel meer kilometers af. Grote namen van vroeger waaronder Jan Stender, Herman Willemse en Lenie de Nijs kwamen op de startlijsten voor.

TOELATINGSEISEN

Er werden nooit meer dan 20 personen toegelaten tot deze zware wedstrijd. Zwaar vanwege de verraderlijke stromingen en de golfslag. De golfslag mocht nooit te hoog zijn want bij windkracht 5/6 werd de wedstrijd afgelast. Mist kon ook een spelbreker zijn want dan was de overtocht veel te gevaarlijk. Iedereen die zich had ingeschreven moest over een geldige startvergunning beschikken en ervaring hebben in langebaanzwemmen. Bovendien moest iedereen in een goede gezondheid verkeren.

Prijzuitreiking Scheldebeker 1930

KEURING

Alle deelnemers moesten vroeg op de dag van de wedstrijd een medische keuring ondergaan en daarvoor had de organiserende vereniging "De Zeehond" een speciale arts beschikbaar. Die was erg streng, want er werd nogal eens iemand afgekeurd voor deze wedstrijd. Er kon dan altijd nog een reserve worden aangewezen.

BEGELEIDING

Elke zwemmer kreeg de begeleiding van een aparte boot met roeiers van de Vlissingse Zeeverkeners. Elke boot had een nummer dat correspondeerde met het mutsnummer van de zwemmer. In elke boot zat ook een lid van de Vlissingse reddingsbrigade en een jurylid.

DE START

De meeste deelnemers aan deze wedstrijd zullen zich ongetwijfeld de start herinneren. Eerst werden alle volgboten met de roeiers, de juryleden en de zwemmers naar het torentje van Nieuwesluis overgevoerd. Onderweg werden de lijven ingesmeerd met dikke lagen vet om het meestal koude zeewater te kunnen trotseren. Ook het Nederlandse Loodswezen, dat in Vlissingen was gezeteld, gaf zijn medewerking door het beschikbaar stellen van een tenderboot en een loods, die het tijdstip van de start bepaalde. De loods was altijd erg belangrijk want het tijdstip van de start hield verband met het getij. Een kwartier voor hoogwater werd het startsein gegeven. De zwemmers gingen dan nog even met de vloedstroom mee en in het "dode tij", dat ongeveer een kwartier duurde, moest dan snel de overtocht worden gemaakt. Dan kwamen de zwemmers in de ebstroom bij Vlissingen terecht en werden ze "meegenomen" tot aan het badstrand in Vlissingen waar de finish was. Was de loods te vroeg met zijn startsein dan zaten ze veel te lang in de vloedstroom en zwommen dan in de richting van Antwerpen in plaats van naar

de overkant. Was hij te laat dan was het omgekeerde het geval en was de stroom bij Vlissingen zo sterk dat het badstrand moeilijk te bereiken was. Het meest moeilijke na het startsein was voor de roeiers in de volgboten het vinden van hun zwemmer. Het duurde soms geruime tijd voordat boot en zwemmer waren verenigd. Dat was een van de gevaarlijkste momenten van de race.

COMMUNICATIE

In die tijd waren de verbindingsmiddelen mondjesmaat beschikbaar of helemaal niet. De tender van het Loodswezen met de voor Vlissingen toepasselijke naam "Frans Naerebout" onderhield de verbinding met de wal in Vlissingen.

DE FINISH

Op de Boulevard bij het badstrand stond het zwart van het volk want iedereen wilde toch maar niets missen van het moment van de landing. Via luidsprekers werden de wachtenden zo nu en dan geïnformeerd. Zij konden in de verte wel de roeiers zien waaruit kon worden opgemerkt dat er een zwemmer in aantocht was. Toeschouwers met sterke verrekijkers probeerden dan het nummer van de boot te ontdekken om zo te weten te komen wie er in de buurt zwom. Maar het gebeurde nogal eens dat de boot een andere zwemmer begeleidde.....!!! Het Rode Kruis ving de zwemmers op met dekens en warme dranken.

DE SCHEEPVAART

In die tijd was het nog mogelijk dat de scheepvaart van en naar Antwerpen werd stilgelegd. Er kwam vanuit scheepvaartkringen steeds meer protesten omdat het wachten van schepen veel geld kostte en dat dit niet meer verantwoord was. Het gevolg was dat Rijkswaterstaat geen toestemming meer gaf voor het houden van deze voor Zeeland en Nederland zo unieke wedstrijd.

DE "KANAALRACE"

In enig jaar gebeurde het dat de Scheldebekerwedstrijd op het laatste moment nog moest worden afgelast vanwege de sterke wind. In zo'n geval werd dan gebruik gemaakt van een alternatief, het Kanaal door Walcheren. De start was dan in Vlissingen en men zwom naar Middelburg waar dan de finish was. Voor menigeen was dit maar surrogaat want je miste de spanning van de zee met zijn verraderlijke stromingen.

Kanaalrace is ONK in 1996: hier de snelste schoolslag dames

Toen bleek dat het organiseren van de wedstrijd over de monding van de Westerschelde tot het verleden behoorde pakte de vereniging de Stormvogel, in 1971 ontstaan uit een fusie tussen de zwemclub "De Zeehond" uit Vlissingen en het Souburgse S.Z.V., de draad weer op met de organisatie van een langebaanwedstrijd voor Zeeland over een afstand van drie kilometer. In 1976 werd deze wedstrijd internationaal.

Prijswinnars ONK Vlissingen op de vrije slag dames in 1996, Lieselotte Joling, Edith van Dijk en Malanie Kuiper

Met uitzondering van 1990, toen was het Kanaal door Walcheren door werkzaamheden niet beschikbaar, is deze wedstrijd een niet meer weg te denken nationaal evenement. Het eerste **Open** Nederlands Kampioenschap Langebaan Zwemmen werd in 1996 in Vlissingen gehouden. Vlissingen is voor de meeste langebaan-zwemmers van deze tijd een begrip geworden. Voor de wat oudere zwemmers is deze wedstrijd maar "surrogaat". Die denken met weemoed terug aan de tijd van de sterke stromingen, de golven, het niet kunnen vinden van de juiste volgboot en het koude water. Dat was pas echt zwemmen in die overtocht van Nieuwesluis naar Vlissingen, de befaamde "Scheldebeker-zwemwedstrijd".

Wim Buijs

Voorjaar 1997

MASTERS EN OPEN WATER ZWEMMEN

In 1986 werden er voor het eerst Masterskilometers in open water gezwommen op de vrije slag. Voor 1986 waren er enkele organisaties die veteranennummers op het programma hadden staan, zoals de Bosbaan, Delftse Hout, Bussloo, Te Werve en Oosterhout. Het totaal van de snelste 4 kilometers bepaalde de Masters-klassementen (twee maal twee km en twee maal drie km).

Door Speedo waren er wisselbekers beschikbaar gesteld voor de leeftijdsgroepen 30-39 jaar en 40 jaar en ouder. Per 1987 volgde er een indeling van 25-29 jaar en 30-39 jaar en 40 jaar en ouder. In 1990 kwam hier de leeftijdsgroep 50+ bij. Tot 1991 waren er alleen vrije slag-klassementen, maar vanaf dat jaar volgde er ook schoolslag-klassementen voor dames en heren, uiteraard met dezelfde leeftijdsindeling. Vanaf het seizoen 1998 is de volgende leeftijdsklasse-indeling van kracht: 25-34 jaar, 35-44 jaar, 45-54 jaar en 55 jaar en ouder. Dit geldt uiteraard voor zowel de vrije slag- als schoolslag-klassementen.

Tot 1993 kenden de Masters wisselbekers van Speedo Nederland BV, maar deze badkleding-firma stopte dat jaar met de sponsoring van deze bekens. Vanaf 1994 heeft "de Masterssprint", het Nederlandse informatieblad voor en door Masters jaarlijks "houdbekers" beschikbaar gesteld. Vanaf 1996 volgden daar ook tweede en derde prijzen, mits er minimaal respectievelijk zes of tien deelnemers een klassement hadden vol gezwommen.

Dat laatste wordt steeds minder een probleem, want het aantal deelnemers op de masters-klassementen kent de laatste jaren een gestage groei. Reeds veel (oud) zwemmers en zwemsters hebben de weg naar de open waterzwemwedstrijden gevonden. Echter, ook hier blijft het Masters-principe "meedoen is belangrijker dan winnen" voorop staan, hoewel er in het water soms behoorlijke strijd wordt geleverd. Ook veel organisatoren van open waterwedstrijden beseffen dat Masters een belangrijk aandeel van het totale deelnemersveld voor hun rekening nemen, al was het alleen maar

door het feit dat de meeste Masters per dag een "dubbel" zwemmen, dus zowel de vrije slag- als de schoolslag wedstrijd.

De laatste jaren wordt er ook een Open Nederlands Masters Open Water Zwemkampioenschap gehouden. Dit gebeurt momenteel alleen nog maar op de 5 kilometer vrije slag. Ook hier kent het aantal deelnemers een stijgende lijn, hoewel deze lijn in 1997 is onderbroken, doordat het ONK Masters niet door kon gaan in verband met een te lage watertemperatuur. Deze moet volgens de FINA-reglementen 18°C zijn. In 1998 zal bij een te lage watertemperatuur overgegaan worden op een noodprogramma, hetgeen inhoudt dat er een 3 km wedstrijd gezwommen zal gaan worden, indien de temperatuur niet onder de 16°C is.

ONK 1996 Vlissingen, de eerste Nederlandse Masterskampioenen langebaanzwemmen

Voor de toekomst verwacht de Werkgroep Masters een verdergaande stijgende lijn in het aantal deelnemers voor de mastersnummers van open water zwemmen. Naast deze kwantitatieve stijging voorziet de werkgroep Masters ook een kwalitatieve stijging van het niveau van de mastersnummers. Want ondanks het masters-uitgangs-principe "meedoen is belangrijker dan winnen" willen de meeste Masterszwemmers en -zwemsters toch winnen, al is het van de stopwatch.

Ron Phaff

Werkgroep Masters

VAN WAT IS EN...

In de jaren '70 en begin jaren '80 bestaat de langebaancommissie uit een groep juryleden/bestuurders aangevoerd door Athon Demuth. Belangrijkste taak is het jaarlijks samenstellen van de langebaan-kalender en het bezoeken (waarnemen) van langebanen.

Er zijn enkele reglementsartikelen die verspreid staan in het zwemreglement. Daarnaast bestaat er een pagina toegevoegde bepalingen, waarin in het kort onder andere de werking van de duivenklok als tijdregistratie apparaat wordt beschreven.

Rond 1985 worden door het bondsbestuur een aantal bestuurlijke veranderingen ingezet. Eén daarvan is dat de langebaancommissie op een andere wijze (kleinschaliger) zal moeten gaan werken. Geb Jousma, lid van de oude langebaancommissie, wordt gevraagd als voorzitter een nieuw team te formeren. Samen met Henk Nonnekes (ook deel uitmakend van het voormalige team) als secretaris en Marty Veen, als nieuw werkgroep lid, vormt hij vanaf midden jaren '80 de werkgroep lange afstandzwemmen, kortweg de WLAZ.

Marty Veen en zijn vereniging Steenwijk'34 na afloop van de eerste geslaagde zwemmende Elfstedentocht

Veranderingen op zowel nationaal als internationaal terrein volgen elkaar in vrij hoog tempo op. De "tropische zwembadencultuur" maakt het voor steeds minder zwemmers aantrekkelijk het open water in te duiken. In de jaren '60 en '70 gaat het steeds minder met de waterkwaliteit. De

tijd lijkt rijp voor een aantal veranderingen. Een belangrijk "instituut" wordt de jaarlijkse kalendervergadering. De organisaties en werkgroep leden bespreken punten tot verbetering voor het komende seizoen. Later komen, onder de naam Open Water Congres, ook andere belangstellenden zoals trainers, coaches en zwemmers bijeen om gezamenlijk tot uitwisseling van ideeën te komen en om natuurlijk de kalender voor het jaar daarna vast te stellen.

Het FINA-reglement wordt voor zover mogelijk overgenomen. Er wordt een splitsing aangebracht tussen langebaan- en lange afstandswedstrijden, marathons en prestatietochten. Prestatietochten maakten voorheen wel onderdeel uit van het programma, maar vielen destijds bestuurlijk onder de noemer recreatiesport. De internationale overkoepelende naam voor buitenwater-zwemmen wordt nu ook in Nederland geïntroduceerd: OPEN WATER ZWEMMEN.

De onderlinge (lengte-)verschillen tussen de banen van het oude langebaancircuit maken het dat de tijd-klassementen als steeds oneerlijker worden beschouwd. Er is een nieuw punten-systeem in de maak. Er wordt een jaar met oude en nieuwe telling gewerkt. Eind jaren '80 start het puntensysteem volledig. Uitgangspunt is nu niet meer alleen de tijd, maar ook de onderlinge verschillen tussen de deelnemers worden maatgevend. Guus Razoux Schultz ontwikkelt een sluitend computerprogramma en wekelijks kunnen de punten-tussenstanden worden gepresenteerd. Daarnaast wordt het zowel organisaties als de werkgroep duidelijk dat ook een dag langebaanzwemmen professioneler moet verlopen. Waarnemers wordt gevraagd kritischer te oordelen en te ondersteunen waar nodig en mogelijk. Er komt een rapportageformulier voor waarnemers, dat overzichtelijk de vele aspecten van het open water zwemmen

belicht. Tevens vindt er een uitgebreide feedback plaats naar organisatie en jury.

Klassementsbekers, vroeger nogal eens uitgereikt tijdens een zwemevenement in de wintermaanden, worden nu uitgereikt tijdens de laatste baan van het jaar. Vele jaren was dat in Vlissingen. Tegenwoordig, nu het seizoen tot zelfs half september door kan lopen, is de uitreiking in Roermond.

Begin jaren '90 draagt Henk Nonnekes zijn taak als secretaris over aan Ate van der Meer en in 1995 stopt Geb Jousma met z'n werkgroep -activiteiten. Marty Veen neemt zijn taak als coördinator over.

De lijstaanvoerder van de "oude" 10 kilometer-klassementen Richard Broer neemt de opengevallen plaats voor zijn rekening. Daarnaast verlicht Mieke van der Fluit sinds 1997 de taken van de secretaris.

Verdere ontwikkelingen van de laatste 10 jaren in willekeurige volgorde:

- ⌚ Nederlands Kampioenschap Open Water Zwemmen 5 kilometer
- ⌚ Nederlands Kampioenschap Open Water Zwemmen 25 kilometer
- ⌚ Nederlands Kampioenschap Open Water Zwemmen voor de jeugd over 3 kilometer
- ⌚ Invoegen van Nederlands Kampioenschap Masterzwemmen over 5 kilometer in NK-programma
- ⌚ KNZB-deelname (uitgenodigd door KNZB) aan internationale open waterwedstrijden (bv. Lausanne-Evian)
- ⌚ Deelname Europees Kampioenschap Open Water Zwemmen 25 en 5 kilometer
- ⌚ Deelname Wereld Kampioenschap Open Water Zwemmen 25 en 5 kilometer
- ⌚ KNZB-deelname aan Worldcupwedstrijd
- ⌚ Europees Circuit met deelname van KNZB-ploeg(je)
- ⌚ Invoeren van centrale trainingen voor talentvolle Open Water Zwemmers
- ⌚ Aanstellen van een bondscoach Open Water Zwemmen: Marcel van der Togt later Ton Brouwer
- ⌚ Vanaf 1998 aanstelling van Open Water Begeleidingsteam: met dezelfde twee mensen aangevuld met Gerard Meurs en Bennie Dersigni

- ⌚ Bij klassementswedstrijden aparte nummers voor de jeugd en Masters
- ⌚ Invoeren van aanmoedigingsprijzen voor jongeren die de grote overstap naar de senioren moeten maken
- ⌚ Invoering prestatiedaillies voor senioren, jeugd en junioren
- ⌚ Invoering van prestatieplaquettes
- ⌚ Invoering van Sport-eretekens
- ⌚ Aantal dubbele wedstrijdrijden per dag tot minimum beperkt
- ⌚ Ontwikkelen van een draaiboek Open Water Zwemmen voor nieuwe organisaties
- ⌚ Vanaf 1989 het jaarlijks uitbrengen van een z.g. Open Water Boek met daarin alle belangrijke informatie voor een komend seizoen
- ⌚ Invoeren Lange Afstandsklassement voor wedstrijdrijden langer dan de gebruikelijke 2 en 3 kilometer

Veranderen hoeft niet altijd per definitie verbeteren te betekenen. Toch denk ik dat een heel groot deel van de genoemde activiteiten hebben bijgedragen of zullen gaan bijdragen aan de plaats die het OPEN WATER ZWEMMEN verdient: een volwaardige sporttak van de KNZB.

Met het blik op de jaren na 2000, zullen we de hiervoor genoemde ontwikkelingen nauwkeurig moeten blijven volgen. KNZB (Wergroep Open Water Zwemmen), Kringen en verenigingen zullen zich terdege ervan bewust moeten zijn dat de handen ineengeslagen moeten worden, om een volwaardig produkt te kunnen aanbieden aan zwem-minnend Europa. Zaken als talentontwikkeling, uitbreiden en verbeteren van internationale contacten als het gaat om organisatie van grote evenementen en het bieden van faciliteiten voor talentvolle deelnemers zullen belangrijke punten van aandacht blijven/ gaan vormen. Evenals het verder ontwikkelen van een PR-beleid. Wellicht krijgt Nederland in een van de komende jaren de mogelijkheid een groot internationaal OPEN WATER EVENEMENT te organiseren. Nederland verdient dat, en Nederland kan dat met ruim 50 jaar ervaring als het gaat om zwemmen in OPEN WATER in competitieverband.

Marty Veen
(coördinator WOWZ/KNZB)

BIJLAGEN

COLOFON

Redactie

Jos van Kuijeren
Richard Broer
Wendy Broer

Tekstbijdragen

Aton Demuth
Co Wagenvoort
Edwin Kooyman
George Sieverding (*Sieverding ATP*)
Gerda Sijbolts-van Leersum
Herman van Lienden
Joop Lam
Jos van Kuijeren
K.D. Prins
Marcel van der Togt
Marty Veen
Piet ten Thije
Remco Folkertsma
Richard Broer
Ron Phaff
Wendy Broer
Wim Buijs
Zwemkroniek

Statistieken

Cor de Buijn (IJsselmeerzwemmarathon)
Nat Mason (BLDSA)
George Sieverding (*Sieverding ATP*)
Guus Razoux Schultz
Remco Folkertsma

Lay-out

Richard Broer

Scannen foto's

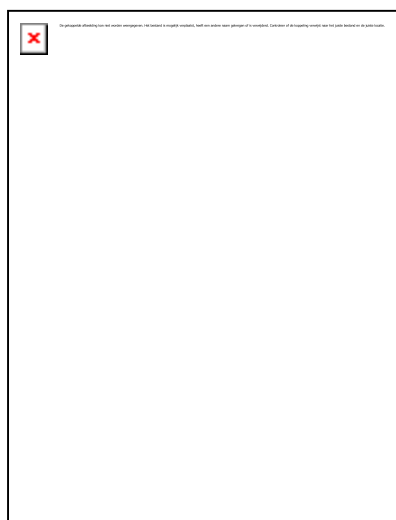
Richard Broer

Scannen teksten

Richard Broer
Henk Schuurman

Fotografische bijdragen⁵

Anja Huijser
Archief Zwemkroniek
Eric Krischan
Guus van Deventer
Joop Lam
Heer en Mevrouw van Leersum
Henk Jurriens
Henk Wisselo
Jos van Kuijeren
K.D. Prins
M.F. v.d. Meulen
Marty Veen
Mees Leurs
Nederlandsch Foto-Bureau Pologoon
Oscar de Miliano (Foto-Cinéhandel te Sluis)
Persfotograaf Klaas Haan
Remco van Ravernswaaij
Richard Broer
Wayne Spindler
Wendy Broer
Wim Hendriks (Fotopersburo)
Yoke Folkertsma
en anderen

*Marcel van der Togt en medaillewinnaar
Arthur de Rouw in Starigrad, 1989*

⁵

Met betrekking tot de fotografische bijdragen merkt de redactie op dat soms niet meer te achterhalen is door wie bepaalde foto's gemaakt zijn en wie er de rechten op hebben. Hiervoor onze excuses. Dit is de reden waarom dit niet bij de foto's in het boek vermeld staat.

KLASSEMENTSWINNAARS

VRIJE SLAG HEREN⁶

Jaar	Zwemmer	Vereniging	Tijd	Punten
1948	Hans Wittermans	ZIAN	2.39.89,0	
1949	J.H. Hessing	DJK	2.34.53,9	
1950	J.F. van Rijk	DJK	2.30.10,8	
1951	Wim Beijderwellen	GZC	2.30.15,8	
1952	Herman Willemse	de Vechtstreek	2.23.48,9	
1953	Herman Willemse	de Vechtstreek	2.20.49,1	
1954	Piet ten Thije	LZO	2.20.14,1	
1955	Gerrit de Bruijn	Neptunus	2.21.23,6	
1956	Herman Willemse	de Robben	2.19.04,9	
1957	Herman Willemse	de Robben	2.15.11,6	
1958	André Hermsen	de Robben	2.17.10,2	
1959	André Hermsen	de Robben	2.16.53,2	
1960	Johan Bontekoe	HPC	2.15.50,9	
1961	Jan Beijering	Tiel	2.20.23,3	
1962	Jan van Scheijndel	SNA	2.24.24,7	
1963	Tino Jansen	EZ&PC	2.15.51,4	
1964	Johan Schans	de Vechtstreek	2.09.33,3	
1965	Tino Jansen	EZ&PC	2.14.15,3	
1966	Harm Drenth	Merwede	2.16.05,0	
1967	Johan Schans	de Vechtstreek	2.10.33,4	
1968	Herman van Lienden	HVGB	2.14.20,9	
1969	Jan van Scheijndel	SNA	2.14.11,8	
1970	Ton van Klooster	Naarden	2.05.23,1	
1971	Ton van Klooster	Naarden	1.56.57,0	
1972	Piet Steegink	Naarden	2.02.57,0	
1973	Piet Steegink	Naarden	1.57.28,4	
1974	Piet Steegink	Naarden	2.00.14,4	
1975	Piet Steegink	de Otters	2.02.11,5	
1976	Piet Steegink	de Otters	2.02.21,3	
1977	Edwin Kooyman	HPC	2.00.56,2	
1978	Richard Broer	WVZ	1.51.57,7	
1979	Edwin Kooyman	HPC	1.54.13,9	
1980	Edwin Kooyman	HPC	1.55.05,0	
1981	Edwin Kooyman	HPC	1.55.46,8	
1982	Edwin Kooyman	HPC	1.55.40,6	
1983	Edwin Kooyman	Zwemlust	1.55.35,9	
1984	Jack Takken	ZV Hoorn	1.54.18,8	
1985	Jack Takken	ZV Hoorn	1.56.45,5	
1986	Arthur de Rouw	VZC	1.54.42,7	
1987	Arthur de Rouw	VZC	1.57.53,6	
1988	Arthur de Rouw	AZ&PC	1.57.00,9	
1989	Hans van Goor	ZV Hoorn	(1 ^e tijd) 1.58.07,7	299.99
1990	Hans van Goor	ZV Hoorn	(1 ^e tijd) 1.57.48,9	300.00
1991	Hans van Goor	ZV Hoorn	(1 ^e tijd) 1.55.28,8	300.00
1992	Hans van Goor	ZV Hoorn	(1 ^e tijd) 1.57.14,2	299.98
1993	Jan-Willem v.d. Hoek	de Gouwe	(1 ^e tijd) 1.58.56,4	299.98
1994	Almar van der Meer	Torpedo	(3 ^e tijd) 1.59.15,1	299.84
1995	Hans van Goor	ZV Hoorn	(2 ^e tijd) 1.57.50,6	300.00
1996	Hans van Goor	ZV Hoorn	(1 ^e tijd) 1.57.59,7	300.00
1997	Remco Folkertsma	de Otters	(1 ^e tijd) 1.57.29,7	300.00

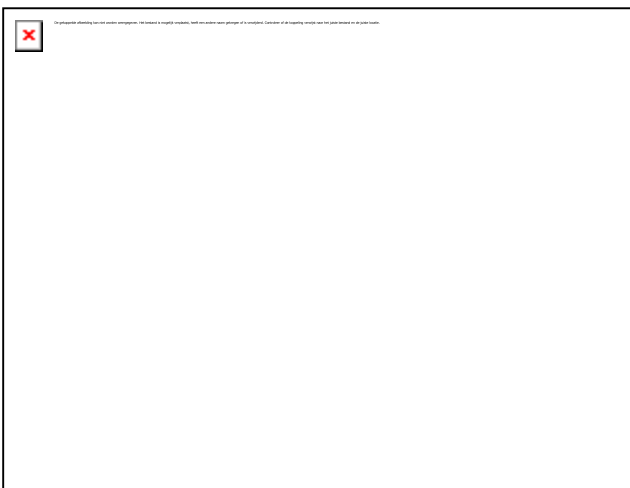
⁶ Samenstelling van deze bijlage is mede tot stand gekomen dankzij George Sieverding en Guus Razoux Schultz

VRIJE SLAG DAMES

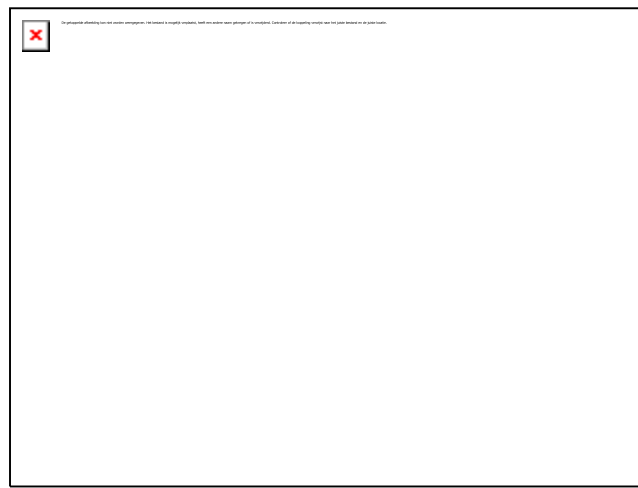
Jaar	Zwemster	Vereniging	Tijd	Punten
1948	Annie Veldhuizen	de Robben	2.48.18,6	
1949	Annie Veldhuizen	de Robben	2.35.44,5	
1950	Geertje Wielema	de Robben	2.37.57,7	
1951	Geertje Wielema	de Robben	2.35.47,6	
1952	Tine van Brenks	de Robben	2.32.24,6	
1953	Geertje Wielema	de Robben	2.28.38,3	
1954	Mary Kok	de Robben	2.26.23,7	
1955	Lenie de Nijs	de Robben	2.25.44,5	
1956	Jans Koster	't Gooi	2.20.33,0	
1957	Judith de Nijs	de Robben	2.16.19,6	
1958	Judith de Nijs	de Robben	2.23.50,9	
1959	Marianne Heemskerk	Naarden	2.24.03,9	
1960	Ineke Tichelaar	de Robben	2.26.38,0	
1961	Judith de Nijs	de Robben	2.19.32,0	
1962	Ineke Heemskerk	de Robben	2.32.08,6	
1963	Judith de Nijs	de Robben	2.17.43,7	
1964	Tineke Nicolai	ZIAN	2.28.17,8	
1965	Ineke Tichelaar	de Robben	2.31.55,4	
1966	Carla Jansen	Njord '59	2.23.58,9	
1967	Carla Jansen	Njord '59	2.28.29,7	
1968	Anke van Veecken	HZ&PC	2.22.35,0	
1969	Yvonne v. Kuilenburg	HPC	2.21.58,0	
1970	Linda de Boer	Naarden	2.11.35,7	
1971	Linda de Boer	Naarden	2.03.41,2	
1972	Truus Ebbelaar	Naarden	2.13.39,7	
1973	Lottie ten Veen	de Vechtstreek	2.10.20,1	
1974	Lottie ten Veen	de Vechtstreek	2.18.05,7	
1975	Yolanda Aggenbach	Zeemacht	2.12.20,2	
1976	Yolanda Aggenbach	Zeemacht	2.06.42,6	
1977	Monique Wildschut	Njord '59	2.05.40,6	
1978	Monique Wildschut	Njord '59	2.03.23,2	
1979	Monique Wildschut	Njord '59	2.02.15,3	
1980	Monique Wildschut	Njord '59	2.04.36,4	
1981	Monique Wildschut	Njord '59	2.07.28,5	
1982	Jolanda v.d. Meer	Raket	2.03.03,0	
1983	Daphne Demuth	VZC	2.09.09,9	
1984	Alexandra Worm	HPC	2.06.08,7	
1985	Alexandra Worm	HPC	2.06.19,5	
1986	Alexandra Worm	HPC	2.05.21,0	
1987	Alexandra Worm	HPC	2.04.02,1	
1988	Janine Kranenburg	ZV Hoorn	2.06.55,6	
1989	Ingrid Moers	MZ&PC	(1 ^e tijd) 2.05.22,6	300.00
1990	Gea Veldhuizen	SGG	(1 ^e tijd) 2.06.50,8	299.98
1991	Gea Veldhuizen	SGG	(1 ^e tijd) 2.06.20,3	300.00
1992	Edith van Dijk	DONK	(1 ^e tijd) 2.04.43,0	299.87
1993	Edith van Dijk	DONK	(1 ^e tijd) 2.03.16,1	299.93
1994	Wandy Kater	de Zijl/LGB	(3 ^e tijd) 2.06.39,6	300.00
1995	Edith van Dijk	DONK	(1 ^e tijd) 2.01.26,1	300.00
1996	Edith van Dijk	DONK	(1 ^e tijd) 2.01.18,7	300.00
1997	Edith van Dijk	DONK	(1 ^e tijd) 2.03.18,8	300.00

SCHOOLSLAG HEREN

Jaar	Zwemmer	Vereniging	Tijd	Punten
1967	Hans Wagendrever	DJK	2.45.37,5	
1968	Arthur van Oest	het Y	2.35.58,2	
1969	Frank Jansen	Vitesse	2.42.55,9	
1970	Hans Elzerman	ZIAN	2.37.51,1	
1971	Peter Spijk	HZ&PC	2.38.07,4	
1972	Peter Wolters	de Zijl/LGB	2.39.34,5	
1973	Robin Woutering	Zeemacht	2.29.58,9	
1974	Robin Woutering	Zeemacht	2.44.00,0	
1975	Edze Veldhoen	de Ham	2.38.51,9	
1976	Berjan Cornelisse	Blaricum	2.34.07,9	
1977	Ron Phaff	Njord '59	2.37.48,5	
1978	Berjan Cornelisse	De Otters	2.28.44,8	
1979	Berjan Cornelisse	KAZ	2.29.48,4	
1980	Berjan Cornelisse	't Gooi	2.31.06,7	
1981	Ron Phaff	de Zeeschuimers	2.34.31,0	
1982	Hans Jansen	Steenwijk '34	2.32.36,1	
1983	Leen Belder	Strijen	2.32.11,7	
1984	Hans Jansen	De Zeeschuimers	2.30.34,7	
1985	Guus Razoux Schultz	Thialf	2.31.20,7	
1986	Nico Wempe	de Zeeschuimers	2.26.06,0	
1987	Nico Wempe	de Zeeschuimers	2.23.37,4	
1988	Nico Wempe	de Zeeschuimers	2.24.52,8	
1989	Nico Wempe	HPC	(1 ^e tijd) 2.23.48,8	300.00
1990	Nico Wempe	HPC	(1 ^e tijd) 2.27.50,6	300.00
1991	Guus Razoux Schultz	de Dolfijn	(1 ^e tijd) 2.28.09,6	299.82
1992	Nico Wempe	de Zijl/LGB	(5 ^e tijd) 2.30.53,2	300.00
1993	Nico Wempe	de Zijl/LGB	(3 ^e tijd) 2.28.04,0	300.00
1994	Lesley Voorn	de Otters	(1 ^e tijd) 2.25.26,7	299.87
1995	Lesley Voorn	Oceanus	(1 ^e tijd) 2.27.21,6	300.00
1996	Lesley Voorn	Oceanus	(1 ^e tijd) 2.30.32,3	300.00
1997	Lesley Voorn	Oceanus	(1 ^e tijd) 2.32.31,4	300.00

Gea Veldhuizen, Zwemkroniek winnares 1990 en 1991 ontvangt van Gep Jousma (voorzitter WOWZ/WLAZ) de beker

Winnaars klassementsprijzen 1996

SCHOOLSLAG DAMES

Jaar	Zwemster	Vereniging	Tijd	Punten
1967	Marianne Strijland	de Robben	2.54.10,6	
1968	Marianne Strijland	de Robben	2.51.52,5	
1969	Marjan Janus	HPC	2.52.22,1	
1970	Marianne Strijland	Naarden	2.50.15,1	
1971	Angela Twaalfhoven	Daphnia	2.40.05,4	
1972	Joke Gobes-van Gijn	het Y	2.51.07,0	
1973	Wilma Boon	de Ham	2.43.32,4	
1974	Chiny Kok	Njord '59	2.52.46,7	
1975	Wilma Boon	de Ham	2.46.05,5	
1976	Chiny Kok	Njord '59	2.44.29,7	
1977	Ria Willemse	Njord '59	2.44.21,0	
1978	Linda Boekelaar	Njord '59	2.35.20,0	
1979	Ria Willemse	Njord '59	2.39.26,7	
1980	Ria Willemse	Njord '59	2.39.17,8	
1981	Ria Willemse	de Zeeschuimers	2.39.44,1	
1982	Petra Hillenius	de Zeeschuimers	2.35.08,4	
1983	Ria Willemse	de Zeeschuimers	2.36.03,8	
1984	Ria Willemse	de Zeeschuimers	2.37.09,2	
1985	Marjolein Phaff	Rapido '82	2.43.24,4	
1986	Gigi van Es	de Zeeschuimers	2.40.45,5	
1987	Ria Willemse	de Zeeschuimers	2.38.48,5	
1988	Ria Willemse	de Zeeschuimers	2.43.52,0	
1989	Ria Willemse	de Zijl/LGB	(1 ^e tijd) 2.41.51,2	300.00
1990	Karin Moed	TZC-Vahalis	(2 ^e tijd) 2.43.38,7	300.00
1991	Ria Willemse	de Zijl/LGB	(1 ^e tijd) 2.43.09,0	300.00
1992	Ria Willemse	de Zijl/LGB	(1 ^e tijd) 2.44.59,4	300.00
1993	Karin Stein	VZC Vlaardingen	(1 ^e tijd) 2.45.51,3	300.00
1994	Karin Stein	VZC Vlaardingen	(1 ^e tijd) 2.45.24,9	300.00
1995	Karin Stein	VZC Vlaardingen	(1 ^e tijd) 2.45.42,0	300.00
1996	Karin Stein	VZC Vlaardingen	(2 ^e tijd) 2.46.06,3	300.00
1997	Karin Stein	VZC Vlaardingen	(1 ^e tijd) 2.51.24,2	300.00

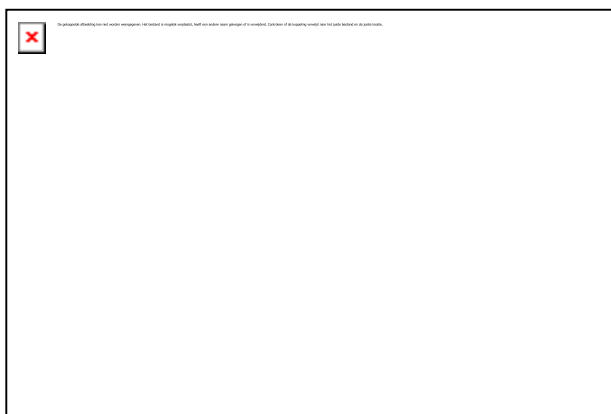
Ria Willemse op weg naar de zoveelste overwinning. Hier op de Bosbaan

JUNIOREN JONGENS

Jaar	Zwemmer	Vereniging	Punten
1991	Colin Liem	HPC	298.19
1992	Micha Prins	de Zijl/LGB	300.00
1993	Michel van Brandwijk	de Houtrib	299.06
1994	Robin van Ouwerkerk	Aquarijn	299.97
1995	Arnold van Bavel	DONK	299.96
1996	Maarten v.d. Weijden	ZV Hoorn	300.00
1997	Stephan Schoon	de Otters	300.00

JUNIOREN MEISJES

Jaar	Zwemster	Vereniging	Punten
1991	Annemieke Mos	Torpedo	300.00
1992	Bianca Smids	de Dolfijn	298.08
1993	Femmy Legerstee	de Otters	299.90
1994	Renée Snoek	VZC Vlaardingen	300.00
1995	Chantal Lamet	VZC Vlaardingen	298.03
1996	Pascale de Boorder	ZV Hoorn	299.60
1997	Dagmar Sturkenboom	AZ&PC/Anova	300.00

Winnaressen ONK 1996 in Vlissingen: (vlnr) Astrid Koert, Karin Stein, Wija Klein

LANGE AFSTANDSKLASSEMENT

DAMES

1992	Gea Veldhuizen (SGG)
1993	Wandy Kater (De Zijl/LGB)
1994	Wandy Kater (De Zijl/LGB)
1995	Karin Stein (VZC Vlaardingen)
1996	Etta v.d. Weijden (ZV Hoorn)
1997	Liselotte Joling (DVC de Kwakel)

HEREN

Hans van Goor (ZV Hoorn)
Erik van Dartel (PSV)
Erik van Dartel (PSV)
Hans van Goor (ZV Hoorn)
Remco Hitzert (UZSC)
Joost Kuijlaars (Breda)

VERENIGINGS- KLASSEMENTEN⁷

VRIJE SLAG

DAMES	HEREN
1972 De Vechtstreek	KZC
1973 Naarden	KZC
1974 De Vechtstreek	Naarden
1975 PSV	AVZV
1976 ZIAN	HPC
1977 Njord'59	HPC
1978 Njord'59	HPC
1979 Njord'59	HPC
1980 Njord'59	HPC
1981 Njord'59	HPC
1982 Rapido'82	HPC
1983 PSV	Zwemlust
1984 HPC	Zwemlust
1985 HPC	Zwemlust
1986 De Zeeschuimers	VZC
1987 De Zeeschuimers	Torpedo
1988 De Zeeschuimers	Torpedo/Heba
1989 De Zijl/LGB	Torpedo/Heba
1990 De Zijl/LGB	B&O Torpedo
1991 De Zijl/LGB	B&O Torpedo
1992 De Zijl/LGB	B&O Torpedo
1993 De Zijl/LGB	Torpedo
1994 Onkyo De Otters	Torpedo
1995 Torpedo	Torpedo
1996 KK/DONK	PSV
1997 KK/DONK	De Otters

SCHOOLSLAG

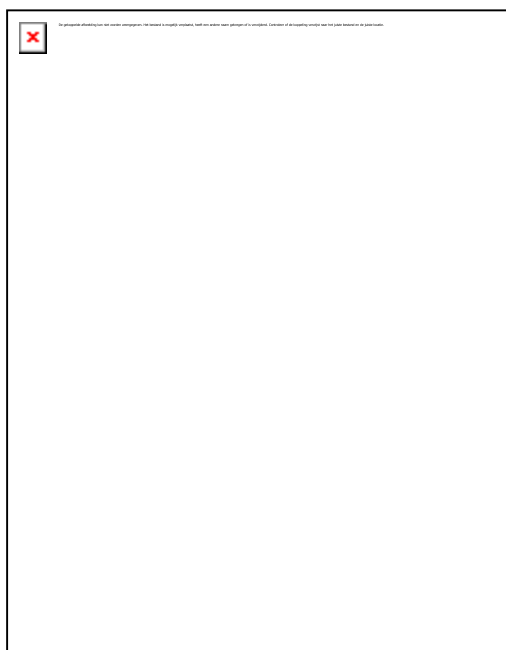
DAMES	HEREN
1972 KZC	
1973 KAZ	
1974 KZC	
1975 Njord'59	DJK
1976 Njord'59	DJK
1977 Njord'59	DJK
1978 Njord'59	DJK
1979 Njord'59	DJK
1980 Njord'59	Njord'59
1981 Njord'59	Njord'59
1982 De Zeeschuimers	De Zeeschuimers
1983 De Zeeschuimers	De Zeeschuimers
1984 De Zeeschuimers	De Zeeschuimers
1985 De Zeeschuimers	De Zeeschuimers
1986 De Zeeschuimers	De Zeeschuimers
1987 De Zeeschuimers	De Zeeschuimers
1988 De Zeeschuimers	De Zeeschuimers
1989 ZC Koewacht	Torpedo/Heba
1990 De Zijl/LGB	De Dolfijn
1991 De Zijl/LGB	De Zijl/LGB
1992 Rapido'82	De Dolfijn
1993 Rapido'82	ZC Koewacht
1994 ZC Koewacht	Onkyo De Otters
1995 ZC Koewacht	Oceanus
1996 ZPB-Profus	Oceanus
1997 ZC Koewacht	Oceanus

⁷ Helaas ontbreekt bij de redactie een deel van de gegevens bij de schoolslag heren

(OPEN) NEDERLANDSE KAMPIOENSCHAPPEN

DAMES 5 KILOMETER VRIJE SLAG

Jaar	Locatie		Tijd	Zwemster	Vereniging
1990	Scheerwolde	1	1.05.40,3	Gea Veldhuizen	't Tolhekke
		2	1.05.41,8	Wandy Kater	de Zijl/LGB
		3	1.05.44,2	Claudia Boljé	Nautilus
1991	de Bosbaan	1	1.05.26,5	Gea Veldhuizen	SG Groningen
		2	1.05.27,3	Wandy Kater	de Zijl/LGB
		3	1.05.34,6	Edith van Dijk	DONK
1992	Wilhelminadorp	1	1.04.56,2	Gea Veldhuizen	SG Groningen
		2	1.04.56,9	Edith van Dijk	DONK
		3	1.04.57,5	Carla Geurts	de Dolfijn
1993	Scheerwolde	1	1.03.09,1	Carla Geurts	de Dolfijn
		2	1.03.09,3	Edith van Dijk	DONK
		3	1.04.42,1	Gea Veldhuizen	SG Groningen
1994	Leiderdorp	1	1.07.17,2	Wandy Kater	de Zijl/LGB
		2	1.07.17,5	Edith van Dijk	DONK
		3	1.07.17,9	Melanie Kuiper	't Tolhekke
1995	Anna Paulowna	1	1.01.34,7	Edith van Dijk	Keller keukens/DONK
		2	1.04.38,5	Melanie Kuiper	't Tolhekke
		3	1.04.40,8	Gijsbertine Mantel	Hoorn
1996	Vlissingen	1	1.01.44,0	Edith van Dijk	Keller keukens/DONK
		2	1.02.09,1	Etta van de Weijden	ZV Hoorn
		3	1.04.59,7	Melanie Kuiper	de Rijn
1997	Sluis	1	1.00.48,6	Edith van Dijk	Keller keukens/DONK
		2	1.03.09,7	Etta van de Weijden	ZV Hoorn
		3	1.03.17,8	Melanie Kuiper	de Rijn

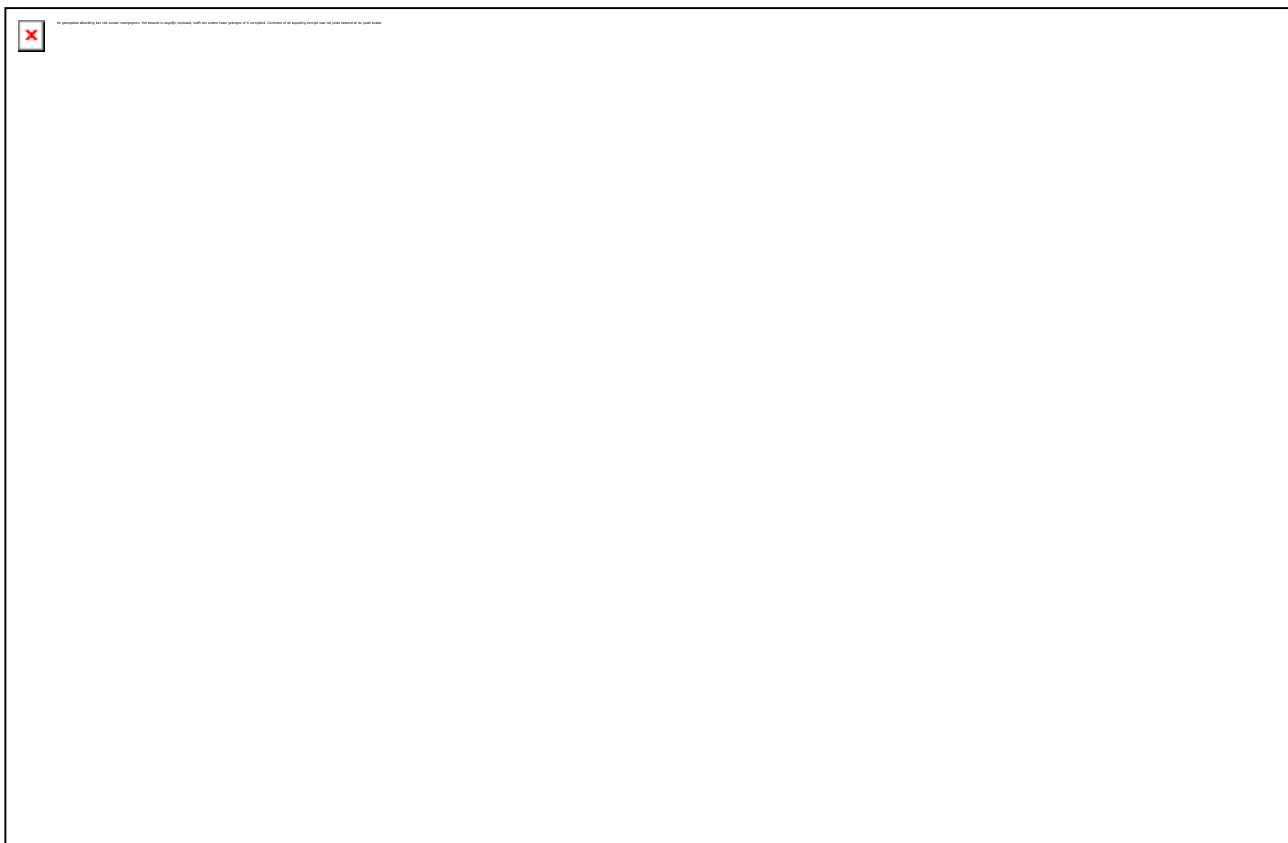

Twee kampioenen: Remco Folkertsma en Hans van Goor

HEREN 5 KILOMETER VRIJE SLAG

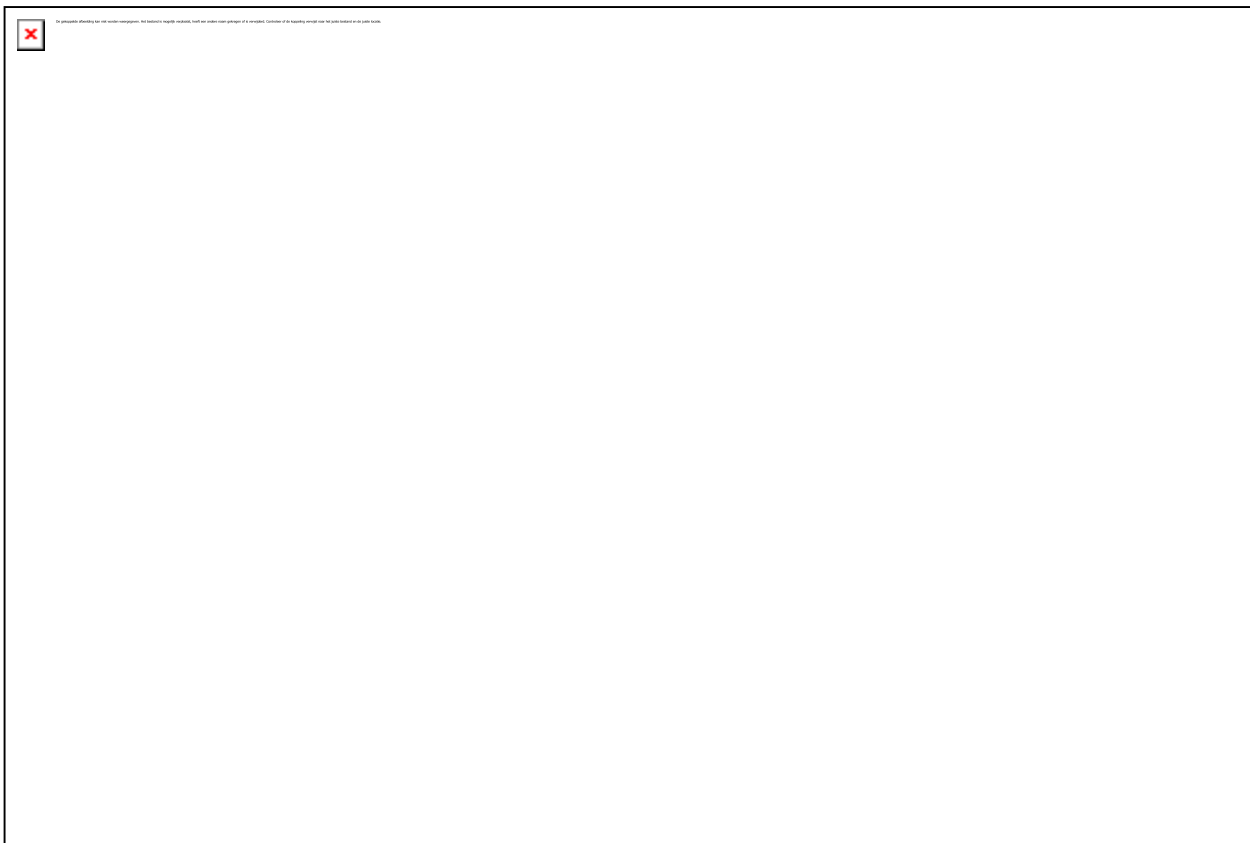
Jaar	Locatie		Tijd	Zwemmer	Vereniging
1990	Scheerwolde	1	0.59.26,8	Hans van Goor	ZV Hoorn
		2	0.59.29,4	Almar v.d. Meer	Torpedo
		3	1.00.00,1	Erik van Dartel	Heygrave
1991	de Bosbaan	1	0.58.55,2	Hans van Goor	ZV Hoorn
		2	0.59.37,4	Almar v.d. Meer	Torpedo
		3	0.59.44,0	Martijn van Heusden	Onkyo/de Otters
1992	Wilhelminadorp	1	1.00.32,1	Jan Willem v.d. Hoek	de Gouwe
		2	1.00.32,5	Erik van Dartel	PSV
		3	1.00.39,2	Joost Kuijlaars	Breda
1993	Scheerwolde	1	1.00.04,3	Hans van Goor	ZV Hoorn
		2	1.00.53,2	Almar v.d. Meer	Torpedo
		3	1.00.55,0	Jan Willem v.d. Hoek	de Gouwe
1994	Leiderdorp	1	1.01.27,4	Almar v.d. Meer	Torpedo
		2	1.01.27,8	Hans van Goor	ZV Hoorn
		3	1.01.28,2	Jan Willem v.d. Hoek	de Gouwe
1995	Anna Paulowna	1	0.58.56,0	Hans van Goor	ZV Hoorn
		2	0.58.57,1	Remco Folkertsma	B&O/de Otters
		3	1.00.16,0	Peter Gildemeester	't Tolhekke
1996	Vlissingen	1	1.00.20,4	Hans van Goor	ZV Hoorn
		2	1.00.30,3	Remco Folkertsma	B&O de Otters
		3	1.00.33,2	Remco Hitzert	UZSC
1997	Sluis	1	1.00.17,5	Roy Meijboom	PSV
		2	1.00.21,0	Robin van Ouwerkerk	Oceanus
		3	1.00.21,6	Maarten v.d. Weijden	ZV Hoorn

ONK Vlissingen 1996, de kopgroep van de vrije slag heren bijeen. Met de armen uit het water Remco Folkertsma (l) en Hans van Goor (r)

DAMES 5 KILOMETER SCHOOLSLAG

Jaar	Locatie		Tijd	Zwemster	Vereniging
1990	Scheerwolde	1	1.27.39,4	Karin Moed	TZC/Vahalis
		2	1.27.40,3	Ria Willemse	de Zijl/LGB
		3	1.27.50,2	Karin Stein	VZC Vlaardingen
1991	de Bosbaan	1	1.27.25,9	Ilse Schram	ZC Koewacht
		2	1.27.26,2	Ria Willemse	de Zijl/LGB
		3	1.28.09,9	Karin Stein	VZC Vlaardingen
1992	Wilhelminadorp	1	1.26.54,6	Karin Stein	VZC Vlaardingen
		2	1.26.55,8	Ria Willemse	de Zijl/LGB
		3	1.26.56,9	Wandy Kater	de Zijl/LGB
1993	Scheerwolde	1	1.27.16,3	Ria Willemse	de Zeeschuimers
		2	1.27.17,1	Audrey de Booy	ZC Koewacht
		3	1.27.19,2	Karin Stein	VZC Vlaardingen
1994	Leiderdorp	1	1.24.15,4	Karin Stein	VZC Vlaardingen
		2	1.27.15,9	Joyce Aleven	Rapido '82
		3	1.27.17,4	Nanda Zieltjens	Rapido '82
1995	Anna Paulowna	1	1.22.02,9	Karin Stein	VZC Vlaardingen
		2	1.22.05,4	Nanda Zieltjens	Oceanus
		3	1.22.07,2	Joyce Aleven	Rapido '82
1996	Vlissingen	1	1.27.49,3	Karin Stein	VZC Vlaardingen
		2	1.27.51,7	Astrid Koert	ZPB-Profus
		3	1.27.53,6	Wija Klein	ZPB-Profus
1997	Sluis	1	1.29.01,5	Karin Stein	VZC Vlaardingen
		2	1.29.05,8	Sabine Kolken	ZV Hoorn
		3	1.29.07,9	Astrid Koert	ZPB-Profus

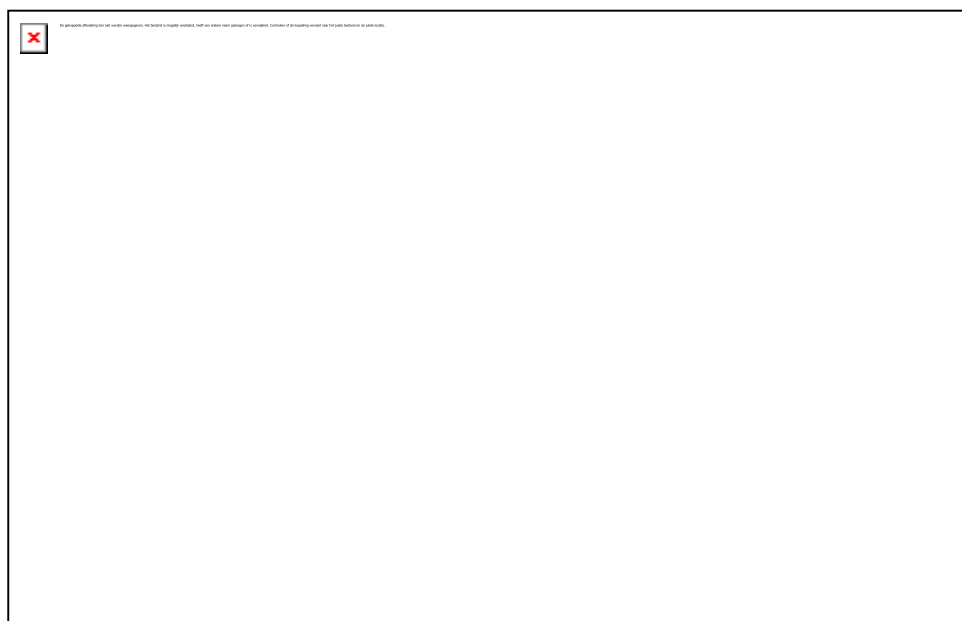
Prijsuitreiking ONK Vlissingen voor Masters: (vlnr) WK gouden medaillewinnaar Donald Uijttenbogaard, Joost Kuijlaars, Richard Broer, Erik van Dartel en Joop Lam

HEREN 5 KILOMETER SCHOOLSLAG

Jaar	Locatie		Tijd	Zwemmer	Vereniging
1990	Scheerwolde	1	1.15.23,2	Nico Wempe	HPC
		2	1.17.03,0	Guus Razoux Schultz	de Dolfijn
		3	1.22.56,2	Hans Schoenmakers	DAW
1991	de Bosbaan	1	1.15.56,8	Guus Razoux Schultz	de Dolfijn
		2	1.15.57,3	Dieter Hoofman	de Zijl/LGB
		3	1.16.14,5	Nico Wempe	HPC
1992	Wilhelminadorp	1	1.19.52,5	Jeroen Hauwert	de Dolfijn
		2	1.19.53,0	Nico Wempe	HPC
		3	1.19.53,5	Guus Razoux Schultz	de Dolfijn
1993	Scheerwolde	1	1.17.02,7	Nico Wempe	de Zijl/LGB
		2	1.17.04,1	Lesley Voorn	Onkyo/de Otters
		3	1.17.05,5	Guus Razoux Schultz	de Dolfijn
1994	Leiderdorp	1	1.19.49,3	Lesley Voorn	Onkyo/de Otters
		2	1.19.49,9	Guus Razoux Schultz	de Dolfijn
		3	1.19.54,1	Anton Thoen	ZC Koewacht
1995	Anna Paulowna	1	1.17.09,8	Lesley Voorn	Oceanus
		2	1.17.12,5	Martin de Wildt	de Hoogwerf
		3	1.17.13,7	Martijn v.d. Maagdenberg	de Gouwe
1996	Vlissingen	1	1.17.21,5	Lesley Voorn	Oceanus
		2	1.17.21,5	Martijn v.d. Maagdenberg	VZC Vlaardingen
		3	1.17.29,0	Erwin de Grijs	ZV Hoorn
1997	Sluis	1	1.18.25,3	Lesley Voorn	Oceanus
		2	1.18.25,7	Martijn v.d. Maagdenberg	VZC Vlaardingen
		3	1.18.31,4	Erwin de Grijs	ZV Hoorn

MEISJES JUNIOREN 3 KILOMETER VRIJE SLAG

Jaar	Locatie		Tijd	Zwemster	Vereniging
1996	Vlissingen	1	40.26,0	Carolien de Milliano	de Scheldestroom
		2	40.31,0	Gemma Pellicaan	de Dolfijn
		3	41.51,5	Michelle Nahon	Gouwestaete
1997	Sluis	1	41.35,3	Dagmar Sturkenboom	AZ&PC
		2	41.37,5	Katinka van Vastenhoven	Kon. AZ 1870
		3	42.06,0	Saskia Herrebout	Stormvogel

*Michelle Nahon (3e), Carolien de Milliano (1e), Gemma Pellicaan (2e)
Winnarissen in Vlissingen 1996 ONK Junioren*

JONGENS JUNIOREN 3 KILOMETER VRIJE SLAG

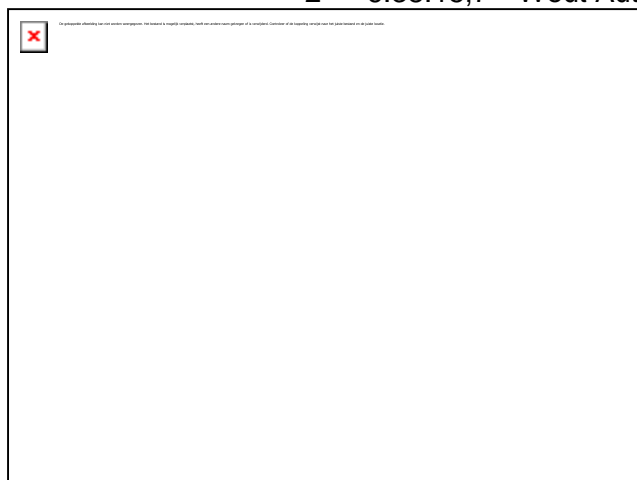
Jaar	Locatie	Tijd	Zwemmer	Vereniging	
1996	Vlissingen	1	37.56,0	Maarten van de Weijden	ZV Hoorn
		2	38.29,3	Arnold van Bavel	Keller Keukens/Donk
		3	39.03,6	Dirk Hoek	Kon. AZ 1870
1997	Sluis	1	39.20,8	Ralph Mertens	Breda
		2	39.29,9	Stephan Schoon	De Otters
		3	40.38,9	Maarten van Lierop	DZT'62

DAMES 25 KILOMETER VRIJE SLAG

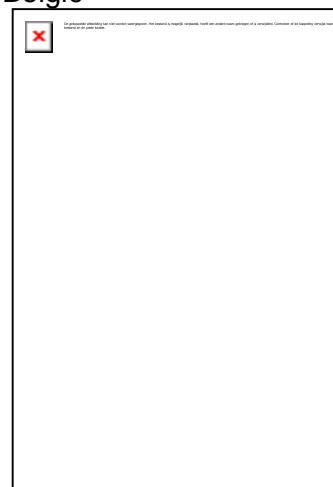
Jaar	Locatie	Tijd	Zwemster	Vereniging	
1992	Nieuwegein	1	5.52.13,2	Gea Veldhuizen	SG Groningen
		2	5.57.46,0	Edith van Dijk	Keller Keukens/DONK
		3	6.17.45,0	Tammy van Wisse	Australië
1993	Port Greve		Afgelast		
1994	IJsselmeer		Afgelast (slecht weer)		
1995	Anna Paulowna	1	6.29.44,5	Karin Stein	VZC Vlaardingen
		2	7.52.55,7	Carla Broers	Proface/DAW
		3	8.00.57,2	Nicky Slinger	HPC
1996	geen organisatie				
1997	Sluis	1	6.09.28,5	Melanie Kuiper	De Rijn
		2	6.38.40,5	Liselotte Joling	UZSC

HEREN 25 KILOMETER VRIJE SLAG

Jaar	Locatie	Tijd	Zwemmer	Vereniging	
1992	Nieuwegein	1	5.39.18,9	Hans van Goor	ZV Hoorn
		2	6.01.18,0	Erik van Dartel	PSV
		3	6.12.11,0	Michael Spacek	Slowakije
1993	Port Greve		Afgelast		
1994	IJsselmeer		Afgelast (slecht weer)		
1995	Anna Paulowna	1	5.31.45,2	Hans van Goor	ZV Hoorn
		2	6.24.17,4	Joost Kuijlaars	Breda
		3	7.17.45,9	Daniël Rewijk	de Zijl/LGB
1996	geen organisatie				
1997	Sluis	1	6.33.29,9	Simon Lee	BLDSA (GB) (Wegens tijdsoverschrijding geen Nederlands kampioen)
		2	6.38.15,7	Wout Autenboer	België

Keerpunt van Melanie Kuiper in Sluis 1997 voordat ze Nederlands Kampioen werd

Eerste Nederlandse kampioenschappen lange afstandszwemmen 1992, Edith van Dijk (2e), Gea Veldhuizen (1e) Tammy van Wisse (3e, Aus)

EEUWIGE TOP 100

VRIJE SLAG DAMES

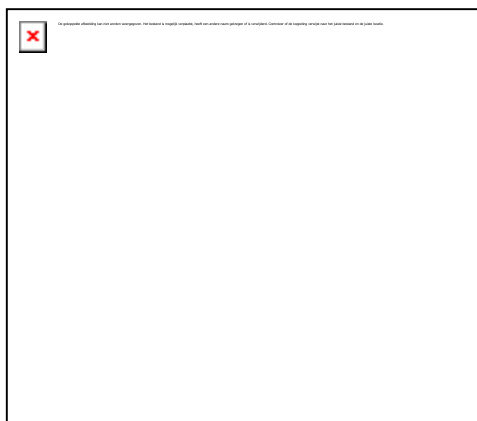
Zwemster	Vereniging	Jaar	Tijd
1 Edith v. Dijk	Keller Keukens/DONK	1996	2.01.18.7
2 Monique Wildschut	Njord '59	1979	2.02.15.3
3 Etta v.d. Weijden	Hoorn	1996	2.02.39.7
4 Jolanda v.d Meer	Raket	1982	2.03.03.0
5 Linda de Boer	Naarden	1971	2.03.41.2
6 Madeleine de Graaf	WVZ	1979	2.03.42.5
7 Wandy Kater	de Zijl/LGB	1993	2.03.51.4
8 Melanie Kuiper	't Tolhekke	1995	2.03.53.5
9 Alexandra Worm	HPC	1987	2.04.02.1
10 Lydia Stegink	Otters	1979	2.04.38.1
11 Gea Veldhuizen	SGG	1992	2.05.16.4
12 Ingrid Moers	MZPC	1989	2.05.22.6
13 Yvonne Straathof	Rapido '82	1986	2.05.41.0
14 Carla Geurts	de Dolfijn	1992	2.06.00.7
15 Ingrid v.d. Fits	de Zeeschuimers	1987	2.06.03.3
16 Saskia Lammerts	't Tolhekke	1987	2.06.03.3
17 Janine Kranenburg	Hoorn	1988	2.06.26.2
18 Margit de Pon	PSV	1986	2.06.30.9
19 Annemarie Verstappen	BZV/Solar	1982	2.06.40.7
20 Jolanda Aggenbach	Zeemacht	1976	2.06.42.6
21 Inge de Lange	Zwemlust	1981	2.06.52.8
22 Brenda v.d. Lans	de Hoogwerf	1995	2.06.58.7
23 Ineke Ran	DJK	1979	2.06.59.2
24 Babette v. Loon	Rapido '82	1984	2.07.01.5
25 Marie L. v. Schaik	Zwemlust	1978	2.07.01.7
26 Natasja Klooster	Torpedo	1985	2.07.03.6
27 Ingrid Politiek	DES	1977	2.07.15.7
28 Ellen Elzerman	Torpedo	1986	2.07.23.0
29 Patricia Heeremans	de Zeeschuimers	1986	2.07.26.2
30 Journalda Lak	Rapido '82	1987	2.07.27.3
31 Anita de Gier	RZV	1982	2.07.35.0
32 Miranda Workum	HPC	1986	2.07.42.4
33 Sandra Bentvelzen	WVZ	1980	2.07.49.9
34 Sandra Persoon	Raket	1986	2.07.51.5
35 Annemieke Mos	Torpedo	1995	2.07.55.0
36 Marijke de Groot	Zwemlust	1980	2.07.56.7
37 Sigrid Pels	de Steur	1992	2.07.57.9
38 Astrid v.d. List	Raket	1980	2.07.59.9
39 Maaike Elzerman	Torpedo	1988	2.08.05.4
40 Nannie v. Toorenborg	DJK	1979	2.08.08.8
41 Brenda v. Poecke	Njord '59	1981	2.08.11.4
42 Petra Spaans	DSZ	1985	2.08.12.5
43 Jorien Kleywegt	de Zijl/LGB	1993	2.08.15.3
44 Irene v.d. Laan	Zian/Vitesse	1979	2.08.15.4
45 Hedda Verdam	Njord '59	1980	2.08.16.0
46 Monique Roels	Zwemlust	1984	2.08.28.4
47 Bianca Oden	Zeemacht	1988	2.08.31.1
48 Hellen de Jong	WVZ	1978	2.08.32.0
49 Monique Bernsen	PSV	1982	2.08.32.2
50 Joan Eekhof	Zian	1986	2.08.35.1
51 Monique de Wit	Otters	1978	2.08.38.0

Zwemster	Vereniging	Jaar	Tijd
52 Saskia Schiltmans	TZC/Vahalis	1985	2.08.41.4
53 Minouche Smit	Hoorn	1992	2.08.51.9
54 Esther Kleine	Rapido '82	1982	2.08.54.7
55 Daphne Demuth	VZC	1983	2.09.09.9
56 Bianca Koorevaar	de Linge	1986	2.09.11.6
57 Renée Steenbrink	HPC	1978	2.09.12.8
58 Gijsbertine Mantel	Hoorn	1993	2.09.18.6
59 Dianne Niën	de Rog	1989	2.09.21.0
60 Ada Pors	VZC	1976	2.09.28.2
61 Silvia Timmermans	Zian/Vitesse	1976	2.09.29.2
62 Linda v. Goor	Hoorn	1985	2.09.31.8
63 Ilona Prent	Torpedo	1986	2.09.43.8
64 Petra Minten	PSV	1982	2.09.50.5
65 Sandra Schaap	Torpedo	1992	2.09.55.1
66 Bianca v. Bilderbeek	Njord '59	1978	2.09.58.1
67 Liselotte Joling	de Kwakel	1996	2.10.03.3
68 Esther v. Aalst	de Bruinvis	1986	2.10.11.7
69 Judith Zijleman	Keller Keukens/DONK	1994	2.10.14.7
70 Daphne Brinkhof	het Y	1986	2.10.17.4
71 Myrna Kervezee	het Y	1990	2.10.18.0
72 Lottie ter Veen	de Vechtstreek	1973	2.10.20.0
73 Jolanda Oudkerk	Zwemlust	1984	2.10.26.0
74 J. v. Loosdrecht	VZC	1981	2.10.29.4
75 Claudia Boljé	Breda	1990	2.10.28.1
76 Lisenka v.d. Akker	Zwemlust	1983	2.10.45.6
77 Suzanne de Rijk	Torpedo	1997	2.10.47.6
78 Mariska Lensen	de Zwoer	1990	2.10.48.4
79 Lenny v.d. Kraag	PSV	1978	2.10.49.5
80 Inge v. Gasteren	Torpedo	1986	2.10.51.1
81 Pauline Tissing	Zeemacht	1983	2.10.54.2
82 Esther Vreman	de Otters	1997	2.10.55.6
83 Sandra v. Eekelen	HPC	1982	2.11.03.5
84 Petra van Zeggelaar	RZV	1981	2.11.08.4
85 Wendy Timmermans	Nautilus	1993	2.11.16.6
86 Radna Mulder	de Zijl/LGB	1991	2.11.16.9
87 Angelique v.d. Marel	Hippocampus	1987	2.11.25.8
88 A. Vermaert	PSV	1983	2.11.27.9
89 Nicky Slinger	HPC	1983	2.11.35.3
90 Marja Molenaar	de Zeeschuimers	1988	2.11.41.5
91 Michelle Visser	de Dolfijn	1987	2.11.52.2
92 Helen Ferns	WVZ	1981	2.11.54.3
93 Katinka van Vastenhoven	Kon.AZ 1870	1997	2.11.54.7
94 Sandra Groenewegen	Zeemacht	1984	2.12.05.5
95 Liane Molenaar	Onkyo de Otters	1994	2.12.10.5
96 Anja Wernaert	PSV	1982	2.12.18.5
97 Monique Bouwens	Njord '59	1977	2.12.19.4
98 R. Schoonderbeek	VZC	1983	2.12.20.8
99 Karin v.d. Aar	de Zeeschuimers	1984	2.12.29.1
100 Jolanda v.d. Kieft	Laga	1984	2.12.35.0

VRIJE SLAG HEREN

Zwemmer	Vereniging	Jaar	Tijd
1 Richard Broer	WVZ	1978	1.51.57.1
2 Edwin Kooyman	HPC	1978	1.52.07.3
3 Jack Takken	Hoorn	1984	1.54.18.8
4 Arthur de Rouw	VZC	1986	1.54.42.7
5 Hans v. Goor	Hoorn	1991	1.55.28.8
6 Joop Lam	de Otters	1982	1.56.04.3
7 Mario Modder	Njord'59	1978	1.56.45.4
8 Ton v. Klooster	Naarden	1971	1.56.57.0
9 Remco Folkertsma	Onkyo de Otters	1994	1.57.10.3
10 Arnout Cornet	Njord '59	1978	1.57.11.9
11 Gerard Smit	Zwemlust	1979	1.57.15.5
12 Piet Stegink	Naarden	1973	1.57.28.4
13 Erik v. Dartel	PSV	1992	1.57.43.8
14 Martijn v. Heusden	B&O Torpedo	1991	1.57.43.9
15 Peter Duynmayer	Zwemlust	1978	1.57.49.7
16 Jan-Willen van de Hoek	de Gouwe	1995	1.58.08.3
17 Almar v.d. Meer	B&O Torpedo	1989	1.58.11.0
18 Leon Steenbrink	HPC	1984	1.58.12.0
19 Roy Meyboom	PSV	1996	1.58.12.4
20 Gerrit Muller	VCZ	1982	1.58.17.3
21 Marco Blokpoel	de Zijl/LGB	1991	1.58.17.4
22 Remco Hitzert	UZSC	1996	1.58.22.4
23 Joost Kuylaars	Breda	1991	1.58.27.6
24 Gerard de Kort	HPC	1983	1.58.30.1
25 Arno v.d. Berghe	Koewacht	1991	1.58.30.3
26 Ton Brouwer	PSV	1978	1.58.33.3
27 Richard Granneman	WVH	1987	1.58.45.4
28 Walter de Kruyff	VZC	1986	1.58.45.4
29 Ruud Worm	HPC	1983	1.59.02.0
30 Robin v. Ouwerkerk	Oceanus	1996	1.59.06.5
31 Marc Lam	Torpedo	1988	1.59.11.3
32 Peter Gildemeester	't Tolhekke	1995	1.59.17.8
33 Robin Sprinkhuizen	de Zijl/LGB	1995	1.59.25.8
34 Gert-Henry Velner	't Tolhekke	1987	1.59.34.2
35 Benny Oosterveen	Steenwijk '34	1983	1.59.37.6
36 Marco Lagas	WVZ	1979	1.59.43.1
37 John Hardeman	VZC	1983	1.59.54.6
38 Jaco Koning	de Zeeschuimers	1988	1.59.47.8
39 Ronald v. Maurik	Zwemlust	1984	1.59.48.0
40 Wander Halderman	de Zeeschuimers	1986	1.59.58.0
41 Edwin v.d. Wulp	Steenwijk '34	1990	2.00.04.7
42 Marco v.d. Brink	Zwemlust	1978	2.00.06.5
43 Ernst Bekkering	HPC	1979	2.00.16.9
44 Peter Kuylaars	Breda	1979	2.00.19.0
45 Martin v.d. Spoel	DWK	1992	2.00.29.6
46 Robin Boer	KZC	1987	2.00.24.9
47 Arjan Bellart	HPC	1987	2.00.58.1
48 Tom v.d. Poll	de Dolfijn	1979	2.01.01.3
49 Raimond Vahrmeijer	het Y	1988	2.01.04.0
50 Chester Marsman	de Zijl/LGB	1992	2.01.04.9
51 Marco v.d. Berg	DSZ	1987	2.01.23.5
52 Rick Mans	DSZ	1995	2.01.24.3
53 Benny Mensink	ZPA	1983	2.01.24.5
54 Rick v.d. Meer	Zeemacht	1983	2.01.24.5
55 Jim Houwaart	HPC	1979	2.01.31.7
56 Michel v. Bakel	Njord '59	1979	2.01.40.9

Zwemmer	Vereniging	Jaar	Tijd
57 Roy v.d. Veen	Hoorn	1989	2.01.40.9
58 Bert Huijser	Torpedo	1995	2.01.57.9
59 Hans Kroes	HPC	1979	2.01.59.2
60 Perry v. Lochem	DSZ	1987	2.02.01.2
61 Matthé Vijverberg	DSZ	1995	2.02.04.0
62 Arno Stap	Oceanus	1978	2.02.24.4
63 Sebastiaan Chaumont	PSV	1996	2.02.33.2
64 Arhur v. Strien	Raket	1983	2.02.45.6
65 Dennis Rijnbeek	Rapido '82	1993	2.02.48.8
66 Arend Jan Kornet	Zwemlust	1984	2.02.49.0
67 Patrick Hoeksma	Thialf	1988	2.02.55.3
68 Raymond Politiek	DES	1977	2.02.58.1
69 Okke Tissing	Zeemacht	1983	2.02.58.2
70 Wernie Kool	Kon. AZ 1870	1992	2.03.04.5
71 Frank Vijver	het Y	1981	2.03.05.7
72 Diederik Rouffaer	ZON	1988	2.03.08.9
73 Roel de Hoop	DAW	1984	2.03.18.5
74 Edwin Dartels	de Linge	1984	2.03.23.0
75 Dennis v.d. Kooy	Torpedo	1986	2.03.25.3
76 Martin de Bruin	DJK	1979	2.03.30.5
77 Michel Roumen	Daphnia	1986	2.03.37.1
78 Bart Brieffies	Njord '59	1975	2.03.46.6
79 René Kip	OZPC	1978	2.03.49.5
80 Jeroen Vreman	B&O de Otters	1995	2.03.40.4
81 Martin Gildemeester	't Tolhekke	1995	2.03.47.9
82 J. Braams	Zwemlust	1978	2.03.50.0
83 Marcel Hoeksel	VZC Vlaardingen	1992	2.03.55.8
84 Marcel Boer	Rapido '82	1984	2.04.13.0
85 Erwin Hoogeveen	Zwemlust den Hommel	1996	2.04.18.2
86 Arjen Cozijn	AZPC	1984	2.04.19.4
87 E. Diekens	AZC	1984	2.04.27.3
88 Connor Vermeer	VZC Vlaardingen	1995	2.04.40.4
89 Ferdie Witvoet	SG Reest	1997	2.04.44.9
90 Johnny Huiskens	ZPB-Unico	1992	2.04.47.3
91 Herman Vliender	HPC	1978	2.04.48.8
92 M. Vermeer	Strijen	1982	2.04.50.0
93 Johan Verburgh	de IJsel	1978	2.05.03.5
94 Marc Dijkstra	B&O Torpedo	1991	2.05.16.1
95 Johan de Bruin	DJK	1978	2.05.20.6
96 Michel Spaans	DSZ	1984	2.05.23.9
97 Marcel Tuyl	Breda	1984	2.05.25.0
98 Micha Prins	de Zijl/LGB	1993	2.05.33.9
99 Robin Mäkel	ZPA	1983	2.05.33.9
100 Marty Veen	Steenwijk '34	1978	2.05.39.8

Edith van Dijk op kop bij de Prijsuitreiking Perth 1998

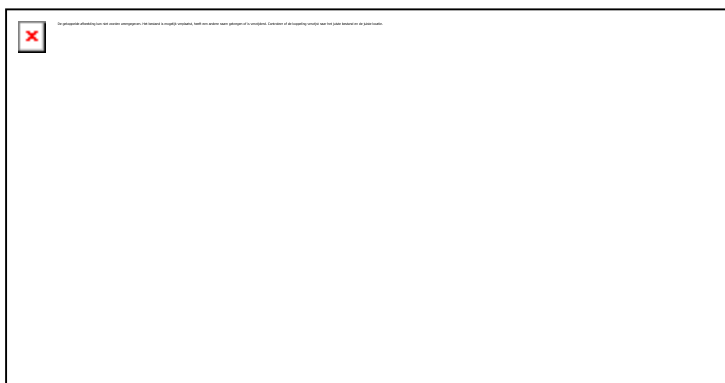
The art of coaching long distances

SCHOOLSLAG DAMES

Zwemster	Vereniging	Jaar	Tijd
1 Petra Hillenius	de Zeeschuimers	1982	2.35.08.4
2 Linda Boekelaar	Njord '59	1978	2.35.20.0
3 Ria Willemse	de Zeeschuimers	1983	2.36.03.8
4 Marjolein Phaff	de Zeeschuimers	1982	2.36.51.7
5 Ingrid v.d. Fits	de Zeeschuimers	1984	2.38.36.7
6 Rita Kroon	de Robben	1963	2.38.59.1
7 Gigi v. Es	de Zeeschuimers	1987	2.39.10.8
8 Monique Bouwens	Njord '59	1979	2.40.01.1
9 Angela Twaalfhoven	Daphnia	1971	2.40.05.4
10 Nancy ter Wolbeek	HPC	1982	2.40.23.8
11 Marja Molenaar	de Zeeschuimers	1986	2.40.54.6
12 Els v. Nieuwkerk	het Y	1987	2.41.01.8
13 Ilse Schram	Koewacht	1990	2.42.11.3
14 Wendy Baljet	het Y	1987	2.42.13.5
15 Karin Moed	TZC/Vahalis	1989	2.42.35.5
16 Daniëlle Joustra	Zemlust	1984	2.42.55.3
17 Karin Stein	VZC/Vlaardingen	1989	2.43.07.3
18 Adriëne Steinebach	AVZV	1977	2.43.10.9
19 Wilma Boon	de Ham	1973	2.43.32.4
20 Wandy Kater	de Zijl/LGB	1990	2.44.19.2
21 Hanneke Koopmans	de Zijl/LGB	1990	2.44.29.1
22 Chiny Kok	Njord '59	1976	2.44.29.7
23 Elly v.d. Linde	Breda	1982	2.44.52.3
24 Astrid Koert	ZPB Profus	1996	2.45.11.9
25 Nanda Zieltjens	Rapido '82	1992	2.45.16.8
26 Renate Louwerse	Koewacht	1994	2.45.26.9
27 Joyce Aleven	Rapido '82	1994	2.45.30.3
28 Audrey de Booij	Koewacht	1992	2.45.48.9
29 Paula Koeleman	AZC	1978	2.45.55.5
30 Karin Rookhuisen	Rapido '82	1984	2.46.05.6
31 Marian Eding	PSV	1976	2.46.29.2
32 Ellen Hoogenboom	LZ 1886	1980	2.46.35.8
33 Renate Haack	Rapido '82	1993	2.46.47.6
34 Anouk Borgt	Koewacht	1992	2.46.47.8
35 Sabine Kolken	Hoorn	1995	2.47.24.0
36 Ellen Caspers	Thialf	1987	2.47.28.0
37 Helen Dijkhuizen	DSZ	1984	2.48.24.4
38 Mieke v.d. Fluit	de Dolfijn	1994	2.48.58.4
39 A. Pieters	de Otters	1984	2.49.01.2
40 Wija Klein	ZPB Profus	1996	2.49.30.5
41 Margit de Pon	PSV	1982	2.49.41.0
42 Jolanda de Rover	DJK	1980	2.49.52.8
43 Marianne Strijland	Naarden	1970	2.50.15.1
44 Joke Gobes -van Gijn	DJK	1978	2.50.18.2
45 Mathilde Tjhuis	de Dinkel	1988	2.50.25.0
46 Jacqueline Bergijk	Kroosduikers	1983	2.50.34.2
47 Sandra Vaerendonck	de Bruinvis	1986	2.50.40.0
48 Monique Bellaart	HPC	1982	2.50.48.5
49 Ankie Buijs	Koewacht	1994	2.50.57.6
50 Joke v. Vliet	VCZ/Vlaardingen	1976	2.51.15.0
51 Wendeline Velgersdijk	Koewacht	1989	2.51.41.3
52 Carlien Schrijvershof	de Stormvogel	1997	2.51.43.7
53 N. de Vries	Raket	1983	2.51.50.8
54 Audrey Mennega	het Y	1987	2.51.54.3
55 Monique IJzerdoorn	het Y	1986	2.51.58.1
56 Hanneke de Gans	AZC	1978	2.52.08.7

Zwemster	Vereniging	Jaar	Tijd
57 Evelien Ellen	't Tolhekke	1988	2.52.11.7
58 Marjan Janus	HPC	1969	2.52.22.1
59 Ellen Dijkhuizen	DSZ	1986	2.53.10.2
60 Cormé Leek	Hoorn	1983	2.53.15.5
61 Sheila Duister	Rapido '82	1988	2.53.30.2
62 Ingrid Koeman	de Zeeschuimers	1988	2.53.32.6
63 Monique de Ligt	HZC/Weusthag	1983	2.54.11.2
64 Monique Wiekhart	DSZ	1984	2.54.17.2
65 Marianne Koot	Rapido '82	1982	2.54.24.1
66 Annemarie v.d. Bree	Nautilus	1988	2.54.26.4
67 A. Wernaert	PSV	1982	2.54.32.9
68 Ingrid de Jong	het Y	1977	2.54.38.6
69 B. v.d. Berg	DSZ	1984	2.54.44.2
70 Daniëlle Pardoën	Njord '59	1976	2.54.48.0
71 Judith Pfaffen	Zeester	1986	2.54.51.0
72 Marieke de Vries	DAW/Sportline	1989	2.54.52.1
73 Susan de Baar	Koewacht	1995	2.54.56.3
74 Jolanda v.d. Heuvel	BZV/Solar	1980	2.55.02.9
75 Jolanda Neve	WVZ	1981	2.55.29.2
76 M. Leynse	de Stormvogel	1982	2.55.32.0
77 Jolanda Blokland	PSV	1976	2.55.37.5
78 Mirjam Schiffer	HPC	1983	2.55.42.8
79 Lia Frijtens	Breda	1976	2.56.11.2
80 Cecile Smit	't Tolhekke	1987	2.56.14.9
81 Joke Homburg	KAZ	1980	2.56.42.3
82 Petra Berkhoff	Swol	1978	2.56.52.2
83 Anita v. Kouwenhoven	DJK	1979	2.57.15.6
84 Renate Campfens	de Devel	1977	2.57.15.8
85 Esther Huizinga	de Zeeschuimers	1985	2.57.33.2
86 Hanneke v. Essen	de Zijl/LGB	1992	2.57.36.8
87 Jannet Spijker	KZC	1989	2.57.41.4
88 Trenja Mulder	de Rog	1986	2.57.41.6
89 Alexandra Onderwater	de Zijl/LGB	1992	2.57.45.2
90 Rachel v. Vliet	WZ&PC	1996	2.57.55.1
91 H. Pragt	de Dolfijn	1982	2.58.05.4
92 Nanay Morees	de Dolfijn	1983	2.58.11.5
93 Jeantine Maas	Oceanus	1997	2.58.17.5
94 M. v. Kleven	Luctor	1982	2.58.22.0
95 Suzette de Kler	de Zijl/LGB	1989	2.58.28.4
96 Bianca Oden	Zeemacht	1985	2.58.33.5
97 Linda Masee	DAW/VVC	1988	2.58.36.5
98 Diane Smit	Rapido '82	1983	2.58.58.9
99 Silvia Zootjes	WZPC	1988	2.59.01.7
100 Judith v.d. Heide	Hoorn	1987	2.59.04.1

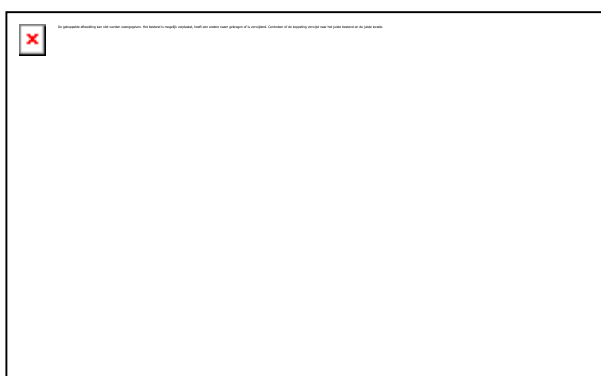

De voorstart in Te Werve

SCHOOLSLAG HEREN

Zwemmer	Vereniging	Jaar	Tijd
1 Nico Wempe	de Zeeschuimers	1987	2.23.37.4
2 Guus Razoux Schultz	Thialf	1987	2.24.18.1
3 Lesley Voorn	Onkyo de Otters	1994	2.25.26.7
4 Marco Voorn	Onkyo de Otters	1994	2.25.32.5
5 Antoine v. Weerde	LZ 1886	1989	2.26.13.5
6 Dieter Hoofman	NVO/Barracuda	1994	2.26.26.6
7 Anton Thoen	Koewacht	1994	2.27.04.4
8 Erwin de Grijs	Hoorn	1994	2.27.17.6
9 Marco v. Rooyen	Nautilus	1987	2.27.34.5
10 Martin v.d. Vliet	de Zijl/LGB	1994	2.27.40.6
11 Hans Jansen	HPC	1986	2.28.15.0
12 Berjan Cornelisse	de Otters	1978	2.28.44.8
13 Jeroen Hauwert	de Dolfijn	1992	2.28.46.5
14 Martijn v.d. Maagdenberg	de Gouwe	1992	2.29.40.1
15 Robin Woutering	Zeemacht	1973	2.29.58.9
16 Ron Phaff	Njord '59	1978	2.30.02.5
17 Joan Verstegen	de Dolfijn	1992	2.30.11.8
18 Stan Steegeling	de Dolfijn	1990	2.30.15.7
19 Geert Donkers	Breda	1987	2.31.28.7
20 Wim Zwiers	Breda	1987	2.31.54.8
21 Niels Mos	B&O Torpedo	1989	2.31.58.0
22 Lex Bruinink	de Aa	1978	2.32.03.6
23 Leen Belder	Strijen	1983	2.32.11.7
24 Hans Schoenmakers	DAW/Sportline	1990	2.32.11.7
25 Martin Wildt	de Hoogwerf	1995	2.32.13.0
26 Remco Wildschut	Njord '59	1978	2.32.45.3
27 Onno Joustra	de Zeeschuimers	1987	2.33.16.9
28 Edwin Vissers	de Zeeschuimers	1987	2.33.32.3
29 Pieter Boerman	't Tolhekke	1983	2.33.36.5
30 Jurgen Borgt	Koewacht	1990	2.33.44.2
31 Remco With	DJK	1978	2.33.46.5
32 Nico Berg	DJK	1978	2.33.49.4
33 Marc Hommes	de Zeeschuimers	1979	2.34.00.4
34 Coen Lucas	de Zeeschuimers	1982	2.34.35.0
35 Jan Mathijs With	DJK	1978	2.34.40.0
36 René Dekker	de IJsel	1978	2.34.49.9
37 Benno Kuipers	DWK	1992	2.34.50.0
38 Coen de Ridder	Koewacht	1991	2.34.52.7
39 Ruud Hamelink	Koewacht	1994	2.35.01.4
40 Michiel v. Warmerdam	de Zeeschuimers	1988	2.35.12.4
41 Johnny Dirks	de Dolfijn	1983	2.35.13.0
42 Henk Bakker	de Devel	1976	2.35.55.8
43 Edwin Jansen	VZC/Vlaardingen	1984	2.35.56.0
44 Hans Elzerman	Het Y	1979	2.35.57.5
45 Arthur van Oest	Het Y	1968	2.35.58.2
46 Auk de Maat	Koewacht	1994	2.36.26.8
47 Eric Melein	Rapido '82	1984	2.36.54.6
48 Wander Halderman	de Zeeschuimers	1983	2.36.54.6
49 Corné Rouw	PSV	1981	2.36.59.6
50 Rowin Timmermans	Nautilus	1993	2.37.02.5
51 Gerie Hoogendoorn	BZPC	1978	2.37.18.5
52 Robbie Bruins	Rapido '82	1990	2.37.22.4
53 Wilco Rutgers	Steenwijk '34	1988	2.37.33.3
54 Martin Verbist	Koewacht	1994	2.37.34.1
55 Edze Veldhoen	LZ 1886	1976	2.37.34.2
56 Diederick Rouffaer	ZON/Sport&Spel	1996	2.37.54.4

Zwemmer	Vereniging	Jaar	Tijd
57 Fernando Heeroma	de Zeeschuimers	1983	2.38.22.9
58 Frank Vijver	Het Y	1992	2.38.31.2
59 Edo Kegel	Breda	1993	2.38.51.8
60 Dirk John	Mosa-Regio	1992	2.39.13.9
61 Peter Wolters	de Zijl/LGB	1972	2.39.34.5
62 Francois Peeters	PSV	1975	2.39.41.8
63 Patrick Braam	de Zeeschuimers	1987	2.39.42.8
64 Eric Giling	Het Y	1993	2.39.46.9
65 Marcel Goes	de Kwakel	1982	2.39.57.8
66 Bart Hameter	Het Y	1978	2.39.59.1
67 F. v. Griensven	de Robben	1972	2.40.05.1
68 Klaas v. Egmond	DOK	1983	2.40.08.6
69 Hans v. Vastenhoven	HPC	1975	2.40.14.3
70 Kees Bobeldijk	West Friesland	1976	2.40.21.3
71 Eric Hoekstra	Zeemacht	1983	2.40.46.0
72 Rob Lamping	HZPC	1978	2.40.53.0
73 Frans de Vries	den Ham	1978	2.41.00.0
74 Henk Otto Limburg	't Tolhekke	1987	2.41.11.1
75 Lex Ratering	BZPC	1977	2.41.14.7
76 Daniël Rewijk	de Zijl/LGB	1997	2.41.30.9
77 Viktor Nihot	Zian/Vitesse	1975	2.41.48.1
78 Alex Terpstra	Onkyo de Otters	1994	2.41.50.3
79 Jeroen Bisselink	het Y	1990	2.42.03.0
80 Harry Delno	VZC	1981	2.42.22.9
81 Jaco Uittenbogaard	Zwemlust	1987	2.42.26.4
82 Gerard Nijterbos	Nautilus	1985	2.42.37.7
83 Frank Claus	HZC/Weusthag	1990	2.42.42.5
84 Almar Hoogland	Onkyo de Otters	1994	2.42.52.9
85 Frank Jansen	Vitesse	1969	2.42.55.9
86 Hans v. Roon	Zeemacht	1983	2.43.07.6
87 Menno v.d. Zwan	Hippocampus	1994	2.43.12.4
88 S. Paradijs	Kon. AZ 1870	1981	2.43.23.3
89 Frans v. Westerop	DAW/Sportline	1990	2.43.26.8
90 Ferry Klaassen	Breda	1996	2.43.42.5
91 R. Loos	DSZ	1970	2.44.05.0
92 Paul v.d. Heuvel	Arethusa	1995	2.43.14.7
93 Jan Willem Kemna	Numansdorp	1989	2.43.26.9
94 Maarten v.d. Zwan	Koewacht	1994	2.43.47.0
95 Hans Bouwmeester	DJK	1975	2.44.00.0
96 Erwin van Mierlo	RZV	1982	2.44.29.1
97 Freddy Simons	PSV	1988	2.44.56.6
98 Eric Pardon	de Robben	1984	2.45.18.3
99 Hugo Terpstra	Onkyo de Otters	1994	2.45.22.7
100 Wim Hoogland	Rapido '82	1983	2.45.27.2

Hans van Goor, Edith van Dijk en Almar van der Meer

De EHBO bij het Steenwijkerdiep

KLASSEMENTSWINNAARS

MASTERS⁸

DAMES 25+

Slag	Jaar	Zwemster	Vereniging	Tijd
VS	1988	Margriet Lingeman	de Bevers	1.00.38.2
VS	1989	Margriet Lingeman	de Bevers	57.55.6
VS	1990	Judith Cromjongh	de Zwoer	55.51.1
VS	1991	Erica Kuiper	de Duikelaar	53.02.7
VS	1992	Erica Kuiper	de Duikelaar	54.45.9
VS	1993	Miranda Wurkum	HZ&PC Heve	54.38.8
VS	1994	Miranda Wurkum	HZ&PC Heve	54.18.1
VS	1995	Erica Kuiper	de Duikelaar	56.38.6
VS	1996	Diane Niën	de Rog	55.32.6
VS	1997	Diane Niën	de Rog	41.33.1
SS	1992	Karin Kuylaars	Breda	1.13.46.7
SS	1993	Karin Kuylaars	Breda	1.15.30.3
SS	1994	Els van Nieuwkerk	het Y	1.04.45.0
SS	1995	Françoise Duran	AZ&PC/Anova	1.12.47.2
SS	1996	Françoise Heydeman-Duran	AZ&PC/Anova	1.11.18.0
SS	1997	Karin Stein	VZC Vlaardingen	50.27.8

DAMES 30+

Slag	Jaar	Zwemster	Vereniging	Tijd
VS	1988	Sylvia Ploos van Amstel	HZ ZIAN	57.26.8
VS	1989	Sylvia Ploos van Amstel	Raket	57.08.5
VS	1990	Linda Wibbeling-Noorman	Steenwijk '34	55.29.4
VS	1991	Linda Wibbeling-Noorman	Steenwijk '34	56.46.8
VS	1992	Irene van der Laan	de Dolfijn	54.17.5
VS	1993	Margriet Grove-Lingeman	Oceanus	58.42.3
VS	1994	Irene van der Laan	de Dolfijn	53.54.9
VS	1995	Irene van der Laan	de Dolfijn	54.35.2
VS	1996	Irene van der Laan	Keller Keukens/DONK	54.55.7
VS	1997	Irene van der Laan	Keller Keukens/DONK	40.52.6
SS	1992	Mieke van der Fluit	de Dolfijn	1.11.53.4
SS	1993	Mieke van der Fluit	de Dolfijn	1.09.00.9
SS	1994	Els v.d. Dungen	de Houtrib	1.41.06.2
SS	1995	Geen winnaar		
SS	1996	Wendy Baljet	het Y	1.07.22.3
SS	1997	Wendy Baljet	Y-Mere	51.28.7

⁸ Het klassement in 1997 ging om 3 in plaats van de gebruikelijke 4 kilometer.

DAMES 40+

Slag	Jaar	Zwemster	Vereniging	Tijd
VS	1988	Judith van Berkel-de Nijs	AZC-Alphen	1.02.37.0
VS	1989	Judith van Berkel-de Nijs	AZC-Alphen	1.01.55.9
VS	1990	Judith van Berkel-de Nijs	LZ 1886	1.02.14.0
VS	1991	Judith van Berkel-de Nijs	LZ 1886	1.03.02.0
VS	1992	Anja Huyser	B&O Torpedo	1.41.41.7
VS	1993	Conny Boer-Buijs	VZC Vlaardingen	1.03.11.0
VS	1994	Carla Hensen	ZON/Sport & Spel	1.07.23.1
VS	1995	Mieke van der Fluit	De Dolfijn	1.12.28.5
VS	1996	Conny Boer-Buijs	VZC Vlaardingen	1.02.31.3
VS	1997	Conny Boer-Buijs	VZC Vlaardingen	46.48.4
SS	1992	Anja Huyser	B&O Torpedo	1.46.10.6
SS	1993	Joke Gobes	Proface/DAW	1.31.19.4
SS	1994	Mieke van der Fluit	de Dolfijn	1.05.46.5
SS	1995	Mieke van der Fluit	de Dolfijn	1.10.10.6
SS	1996	Mieke van der Fluit	Nautilus Dordrecht	1.15.12.0
SS	1997	Mieke van der Fluit	AZC-Masters	56.16.9

DAMES 50+

Slag	Jaar	Zwemster	Vereniging	Tijd
VS	1991	Lotty Geurts	PSV	1.13.34.9
VS	1992	Judith van Berkel-de Nijs	de Gouwe	1.02.12.0
VS	1993	Judith van Berkel-de Nijs	de Gouwe	1.03.41.8
VS	1994	Judith van Berkel-de Nijs	de Gouwe	1.03.38.4
VS	1995	Judith van Berkel-de Nijs	de Gouwe	1.04.50.4
VS	1996	Judith van Berkel-de Nijs	de Gouwe	1.06.32.4
VS	1997	Judith van Berkel-de Nijs	Gouwestaete	48.31.4
SS	1992	Liesbeth ter Laak	NZ&PC	1.33.34.2
SS	1993	Erna Vahrmeyer	DJK-ZAR	1.23.38.1
SS	1994	Liesbeth ter Laak	Katwijk	1.30.34.8
SS	1995	Mieke Strijbis	Proface/DAW	1.19.16.5
SS	1996	Mieke Strijbis	Proface/DAW	1.23.04.1
SS	1997	Mieke Strijbis	Proface/DAW	1.03.06.2

HEREN 25+

Slag	Jaar	Zwemmer	Vereniging	Tijd
VS	1988	Gerard Moerland	Thialf	53.19.4
VS	1989	Edwin van Norden	AZ&PC	51.20.4
VS	1990	Benny Oosterveen	de IJsel	50.33.6
VS	1991	Benny Oosterveen	de IJsel	48.58.0
VS	1992	Erik van Dartel	PSV	48.34.1
VS	1993	Joost Kuylaars	Breda	48.49.0
VS	1994	Joost Kuylaars	Breda	48.41.8
VS	1995	Joost Kuylaars	Breda	49.17.1
VS	1996	Frank Joosten	Rapido '82	56.03.4
VS	1997	Jan-Willem v.d. Hoek	Gouwestaete	37.33.7
SS	1992	Joan Verstegen	de Dolfijn	1.03.52.0
SS	1993	Erik Gilling	de Dolfijn	1.04.10.5
SS	1994	Guus Razoux Schultz	de Dolfijn	1.03.22.6
SS	1995	Paul van de Heuvel	Arethusa	1.05.47.5
SS	1996	Edo Kegel	de Rijn	1.05.06.3
SS	1997	John Verschoor	den Doorn	48.46.4

HEREN 30+

Slag	Jaar	Zwemmer	Vereniging	Tijd
VS	1988	Marty Veen	Steenwijk '34	52.10.9
VS	1989	Otto Zeijpveld	de Duikelaar	51.31.6
VS	1990	Marty Veen	Steenwijk '34	52.03.2
VS	1991	Otto Zeijpveld	de Duikelaar	50.58.9
VS	1992	Otto Zeijpveld	de Duikelaar	51.27.4
VS	1993	Edwin van Norden	AZ&PC	51.19.0
VS	1994	Richard Broer	DES	50.46.2
VS	1995	Richard Broer	DES	49.37.9
VS	1996	Joost Kuylaars	Breda	50.18.3
VS	1997	Joost Kuylaars	Breda	37.15.4
SS	1992	Martin v.d. Vliet	SCOM	1.08.39.4
SS	1993	Ron Phaff	Rapido '82	1.03.51.8
SS	1994	Frank Vijver	het Y	1.03.55.7
SS	1995	Ron Phaff	Rapido '82	1.05.32.1
SS	1996	Ron Phaff	PSV	1.06.40.9
SS	1997	Hans Kwaks	de Krabben	48.48.8

HEREN 40+

Slag	Jaar	Zwemmer	Vereniging	Tijd
VS	1988	Donald Uijtenboogaart	de Dolfijn	52.49.2
VS	1989	Donald Uijtenboogaart	de Dolfijn	51.02.9
VS	1990	Donald Uijtenboogaart	de Dolfijn	51.22.6
VS	1991	Donald Uijtenboogaart	de Dolfijn	50.26.5
VS	1992	Donald Uijtenboogaart	de Dolfijn	52.33.9
VS	1993	Donald Uijtenboogaart	de Dolfijn	53.02.4
VS	1994	Donald Uijtenboogaart	de Dolfijn	52.12.7
VS	1995	Donald Uijtenboogaart	de Dolfijn	52.16.4
VS	1996	Donald Uijtenboogaart	de Dolfijn	52.37.4
VS	1997	Marty Veen	Steenwijk '34	41.37.0
SS	1992	Rob Hanou	Onkyo/De Otters	1.09.22.4
SS	1993	Donald Uijtenboogaart	de Dolfijn	1.08.59.7
SS	1994	Donald Uijtenboogaart	de Dolfijn	1.07.41.0
SS	1995	Donald Uijtenboogaart	de Dolfijn	1.08.05.1
SS	1996	Donald Uijtenboogaart	de Dolfijn	1.06.18.3
SS	1997	Hans van Vastenhoven	Kon. AZ 1870	56.05.5

HEREN 50+

Slag	Jaar	Zwemmer	Vereniging	Tijd
VS	1991	Nic Geers	de Gouwe	55.21.7
VS	1992	Nic Geers	de Gouwe	55.58.0
VS	1993	Nic Geers	de Gouwe	55.46.4
VS	1994	Nic Geers	de Gouwe	56.37.4
VS	1995	Nic Geers	de Gouwe	55.50.1
VS	1996	Nic Geers	de Gouwe	56.29.3
VS	1997	Donald Uijtenboogaart	de Dolfijn	39.42.2
SS	1992	Hans de Boer	de Gouwe	1.18.21.6
SS	1993	Rob Hanou	Onkyo/De Otters	1.10.57.4
SS	1994	Rob Hanou	Oceanus	1.10.12.2
SS	1995	Rob Hanou	Oceanus	1.11.39.8
SS	1996	Rob Hanou	Oceanus	1.09.19.9
SS	1997	Donald Uijtenboogaart	de Dolfijn	50.07.1

5 KILOMETER TOP 10

HEREN VRIJE SLAG⁹

1	Hans van Goor	0.58.55,2	Amsterdam '91, NK
2	Remco Folkertsma	0.58.57,1	Anna Paulowna '95, NK
3	Almar van der Meer	0.59.29,4	Scheerwolde '90, NK
4	Martijn van Heusden	0.59.44,2	Amsterdam '91, NK
5	Erik van Dartel	1.00.01,1	Scheerwolde '90, NK
6	Peter Gildemeester	1.00.16,0	Anna Paulowna '95, NK
7	Roy Meyboom	1.00.17,5	Sluis '97, ONK
8	Robin van Ouwerkerk	1.00.21,0	Sluis '97, ONK
9	Maarten van der Weijden	1.00.21,6	Sluis '97, ONK
10	Robin Sprinkhuizen	1.00.25,0	Sluis '97, ONK

DAMES VRIJE SLAG

1	Edith van Dijk	1.00.48,6	Sluis '97, ONK
2	Etta van der Weijden	1.02.09,1	Vlissingen '96, NK
3	Carla Geurts	1.03.09,1	Scheerwolde '93, NK
4	Melanie Kuiper	1.03.17,8	Sluis '97, ONK
5	Gea Veldhuizen	1.04.08,0	Scheerwolde '92
6	Wandy Kater	1.04.37,7	Scheerwolde '93, NK
7	Gijsbertine Mantel	1.04.40,8	Anna Paulowna '95, NK
8	Annemieke Mos	1.05.26,7	Anna Paulowna '95, NK
9	Claudia Bolje	1.05.44,2	Scheerwolde '90, NK
10	Maaïke Elzerman	1.05.53,0	Scheerwolde '90, NK

HEREN SCHOOLSLAG

1	Nico Wempe	1.15.23,2	Scheerwolde '90, NK
2	Guus Razoux Schultz	1.15.56,8	Bosbaan '91, NK
3	Dieter Hoofman	1.15.57,4	Bosbaan '91, NK
4	Lesley Voorn	1.17.04,1	Scheerwolde '93, NK
5	Martin de Wildt	1.17.12,5	Anna Paulowna '95, NK
6	Martijn van de Maagdenberg	1.17.13,7	Anna Paulowna '95, NK
7	Anton Thoen	1.17.21,6	Scheerwolde '93, NK
8	Erwin de Grijs	1.17.29,0	Vlissingen '96, ONK
9	Jeroen Hauwert	1.19.52,5	Wilhelminadorp '92, NK
10	Marco Voorn	1.20.46,1	Leiderdorp '94, NK

DAMES SCHOOLSLAG

1	Karin Stein	1.22.02,9	Anna Paulowna '95, NK
2	Nanda Zieltjens	1.22.05,4	Anna Paulowna '95, NK
3	Joyce Aleven	1.22.07,2	Anna Paulowna '95, NK
4	Astrid Koert	1.22.12,6	Anna Paulowna '95, NK
5	Ria Willemse	1.26.55,8	Wilhelminadorp '92, NK
6	Wandy Kater	1.26.56,9	Wilhelminadorp '92, NK
7	Audrey de Booij	1.27.00,8	Wilhelminadorp '92, NK
8	Anouk Borgt	1.27.20,1	Scheerwolde '93, NK
9	Mieke van der Fluit	1.27.24,4	Leiderdorp '94, NK
10	Renate Louwerse	1.27.25,1	Scheerwolde '93, NK

⁹ Samensteller: Remco Folkertsma

ORGANISATIES¹⁰ 1998

RAPIDO '82, KANOBAAN - SPAARNWOUDE

Wedstrijddatum zondag 21 juni 1998
Wedstrijdlocatie kanobaan te Spaarnwoude
Baanlengte/vorm baan rechte lijn van 1000 meter
Contactpersoon organisatie C.A. Smid-de Witte
 Rossinistraat 79
 1962 PB HEEMSKERK
 ☎ (0251) 23 08 68

LANGEBAAANCOMMISSIE NW-OVERIJSSSEL, STEENWIJKERDIEP - SCHEERWOLDE

Wedstrijddatum zaterdag 27 juni 1998
Wedstrijdlocatie Steenwijkerdiep bij Scheerwolde
Baanlengte/vorm baan rechte lijn van 1250 meter
Contactpersoon organisatie N. Schoemaker-Burger
 Cornelis Dirkszstraat 13
 8301 AP EMMELOORD
 ☎ (0527) 61 55 69

LANGEBAAANWEDSTRIJD DVC DE KWAKEL, "DE MEENT"-BREUKELLEN

Wedstrijddatum zondag 28 juni 1998
Wedstrijdlocatie Openluchtwembad "De Meent" Breukelen
Baanlengte/vorm baan rechte baan van 500 meter
Contactpersoon organisatie A.J. Bosvelt-Ponsen
 Bogotadreef 13
 3563 GP UTRECHT
 ☎ (030) 26 22 647

¹⁰ In deze lijst zijn enkel de organisaties opgenomen die meetellen voor de klassementen

LANGEBAAANWEDSTRIJD 'T VRIJE, SLUIS

Wedstrijddatum zaterdag 4 juli 1998
Wedstrijdlocatie Kanaal Hoeke-Sluis
Baanlengte/vorm baan recht met flauwe bochten
 1500 m
Contactpersoon organisatie E. van Oorschot
 Grote Maagdenstraat 6
 4524 ES SLUIS
 ☎ (0117) 46 18 00
 📠 (0117) 46 21 40

DE KREEKRACE, DE SCHELDE, OTHEENSE KREEK - TERNEUZEN

Wedstrijddatum zondag 5 juli 1998
Wedstrijdlocatie De Otheense Kreek,
 Terneuzen
Baanlengte/vorm baan rechte lijn van 750 meter
Contactpersoon organisatie Mw. M. Verheijden
 's-Gravenstraat 53
 4567 AB CLINGE
 ☎ (0114) 31 49 11
 📠 (0114) 31 97 77

VLAANDEREN MARATHON, 'T VRIJE, SLUIS

Wedstrijddatum zondag 5 juli 1998
Wedstrijdlocatie Kanaal Hoeke-Sluis
Baanlengte/vorm baan recht met flauwe bochten
 2000 meter
Contactpersoon organisatie E. van Oorschot
 Grote Maagdenstraat 6
 4524 ES SLUIS
 ☎ (0117) 46 18 00
 📠 (0117) 46 21 40

OZ&PC ARETHUSA, GEFFENSE PLAS - OSS

Wedstrijddatum zaterdag 11 juli 1998
Wedstrijdlocatie Geffense Plas, Oss
Baanlengte/vorm baan rechte lijn van 500 m
Contactpersoon organisatie Tom Pijl
 Jagerspad 10
 5343 XE OSS
 ☎ (0412) 63 05 34

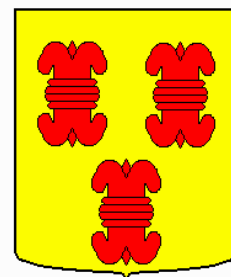
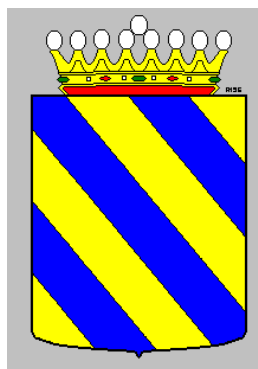
SPEEDO LANGEBAANWEDSTRIJDEN, DE DOLFIJN, SLOTERVAART - AMSTERDAM

Wedstrijddatum zondag 12 juli 1998
Wedstrijdlocatie Slotervaart, Amsterdam
Baanlengte/vorm baan rechte baan van 1000 meter
Contactpersoon organisatie J.I.P. Boukal
 Sape Kuiperplantsoen 20 II
 1063 KK AMSTERDAM
 ☎ (020) 61 19 562

STICHTING ZWEMWEDSTRIJD BEUSICHEM-CULEMBORG

Wedstrijddatum zondag 12 juli 1998
Wedstrijdlocatie de Lek
Baanlengte/vorm baan 6000 meter met bochten en stroming mee
Contactpersoon organisatie Arie Lemstra
 Achter 't Zand 30
 4103 XP CULEMBORG
 ☎ (0345) 51 42 48

LANGEBAAN "OUDE VEER", ANNA PAULOWNA

Wedstrijddatum zaterdag 18 juli 1998
Wedstrijdlocatie Jachthaven Oude Veer,
 Anna Paulowna
Baanlengte/vorm baan rechte lijn van 750 m
Contactpersoon organisatie D. Wajon
 C.R. Waiboerstraat 9
 1761 CK ANNA PAULOWNA
 ☎ (0223) 53 19 00

LANGEBAAN E3-STRAND, TIAMAT, EERSEL

Wedstrijddatum zondag 19 juli 1998
Wedstrijdlocatie E3 strand, Eersel
Baanlengte/vorm baan rechte lijn van 500 meter
Contactpersoon organisatie Marjan Sanderse
 Hagelkruis 65
 5571 PB BERGEIJK
 ☎ (0497) 57 40 91

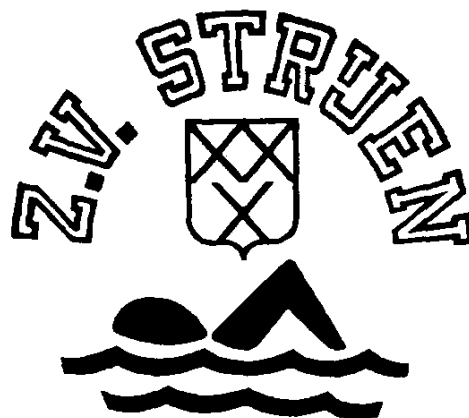
OOSTNEDERLAND KANAALRACE, VRIEZENVEEN

Wedstrijddatum zaterdag 25 juli 1998
Wedstrijdlocatie Kanaal Almelo-de Haandrik,
 Vriezenveen
Baanlengte/vorm baan rechte lijn van 1000 en 4000 m
Contactpersoon organisatie Adri Pasman
 Albardastraat 12a
 7611 BD AADORP
 ☎ (0546) 86 39 10
 📠 (0546) 86 39 10 (eerst bellen)

LANGEBAAN STRIJEN ZV STRIJEN, RECREATIEGEBIED "BINNENMAAS"

Wedstrijddatum zaterdag 1 augustus 1998
Wedstrijdlocatie Recreatiegebied
 "Binnenmaas",
 Mijnsheerenland
Baanlengte/vorm baan rechte lijn van 500 meter
Contactpersoon organisatie Arnold de Man
 Dam 1a
 3291 EB STRIJEN
 ☎ (078) 67 43 443

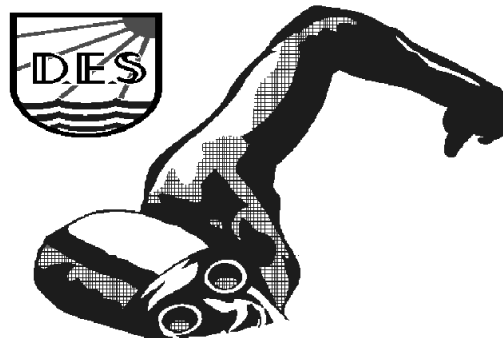
LANGEBAAN LEIDERDORP – DE ZIJL-LGB I.S.M. LZ 1886 DWARSWATERING

Wedstrijddatum zondag 9 augustus 1998
Wedstrijdlocatie Dwarswatering te Leiderdorp
Baanlengte/vorm baan 1000 meter in rechte lijn
Contactpersoon organisatie Heili Both
 Purperwier 9
 2318 AE Leiden
 ☎ (071) 52 20 320

29STE IJSSELMEER-ZWEMMARATHON, STAVOREN-MEDEMBLIK

Wedstrijddatum	zaterdag 15 augustus 1998
Wedstrijdlocatie	IJsselmeer, van Stavoren tot Medemblik
Baanlengte/vorm baan	ongemarkeerd, 25 kilometer lengte
Contactpersoon organisatie	Cor de Bruin Strausslaan 46 2551 NN DEN HAAG
	☎ (070) 32 39 970
	☎ (070) 32 39 970

ZWEMEVENEMENT "DE DOORNOTTERS", AFGEDAMDE MAAS - WIJK EN AALBURG

Wedstrijddatum	zaterdag 15 augustus 1998
Wedstrijdlocatie	Wijk en Aalburg
Baanlengte/vorm baan	rechte lijn van 750 meter
Contactpersoon organisatie	Familie Verschoor Kerkeinde 37 4254 LD SLEEUWIJK
	☎ (0183) 30 13 32

LANGEBAAAN BUSSLOO, RECREATIEGEBIED BUSSLOO

Wedstrijddatum	zaterdag 22 augustus 1998
Wedstrijdlocatie	Recreatiegebied Bussloo
Baanlengte/vorm baan	rechte lijn van 500 meter
Entree/parkeergeld	f 5,50
Contactpersoon organisatie	W. le Loux Rozebottellaan 11 7322 HH APELDOORN
	☎ (055) 36 64 147

LANGEBAAAN IN DE PUT, LANDGOED TE WERVE, RIJSWIJK

Wedstrijddatum zondag 23 augustus 1998
Wedstrijdlocatie De Put, Rijswijk
Baanlengte/vorm baan Driehoek van 1000 meter
Contactpersoon organisatie Wendy Broer
 Van Duvenvoordelaan 123
 2274 SX VOORBURG
 ☎ (070) 38 55 923
 📠 (070) 38 55 923 (eerst bellen)

LANGEBAAAN KRING GRONINGEN, KPN WATERSPORTBAAN - HARKSTEDE

Wedstrijddatum afgelast
Wedstrijdlocatie KPN watersportbaan,
 Harkstede
Baanlengte/vorm baan rechte lijn van 1000 meter
Contactpersoon organisatie Johan Gerard Hoendervanger
 Wilkerweg 7
 9461 CK GIETEN
 ☎ (0592) 26 14 23

Koninklijke Nederlandse Zwembond
 Kring Groningen
 Werkgroep Langebaan

LANGEBAAAN OZ&PC DE WARANDE, WILHELMINAKANAAL - OOSTERHOUT

Wedstrijddatum zondag 30 augustus 1998
Wedstrijdlocatie Wilhelminakanaal, Oosterhout
Baanlengte/vorm baan vrijwel rechte lijn van 1500
 meter
Contactpersoon organisatie M.J.N.A. van Eijl
 Mauritsstraat 12
 4905 AL OOSTERHOUT
 ☎ (0162) 45 56 15

DE GANZETREK, Z&PC DE GANZE, KANAAL NAAR GOES - WILHELMINADORP

Wedstrijddatum zaterdag 5 september 1998
Wedstrijdlocatie Kanaal naar Goes bij
 Wilhelminadorp
Baanlengte/vorm baan rechte lijn 1000 meter
Contactpersoon organisatie J.J. Wagenvoort
 Bergweg 51
 4461 LZ GOES
 ☎ (0113) 22 00 64

KANAALRACE, ZV DE STORMVOGEL, KANAAL DOOR WALCHEREN - VLISSINGEN

Wedstrijddatum zondag 6 september 1998
Wedstrijdlocatie Kanaal door Walcheren bij
Baskensbrug, tussen keersluisbrug
en de brug in Souburg
Baanlengte/vorm baan rechte lijn van 1500 meter
Contactpersoon organisatie Wim Buijs
Poortugaalstraat 25
4388 AW OOST-SOUBURG
☎ (0118) 46 23 06

DE BRAAKMANRACE ZV DE BRAAKMAN, RECREATIECENTRUM DE BRAAKMANKREEK - HOEK

Wedstrijddatum zaterdag 12 september 1998
Wedstrijdlocatie Recreatiecentrum
Braakmankreek
Baanlengte/vorm baan vrijwel rechte lijn van 500 meter
Contactpersoon organisatie Leo Spelier
Kanaalpolder 4a
4553 NC PHILIPPINE
☎ (0115) 49 16 78

LANGEBAAAN ROERMOND, ROERMONDSE ZWEMVERENIGING, MARINA OOLDERHUISKE - MAASPLASSEN

Wedstrijddatum zondag 13 september 1998
Wedstrijdlocatie Marina Oolderhuiske
Roermond
Baanlengte/vorm baan rechte lijn van 500 meter
Contactpersoon organisatie Ad Allers
Heuvel 19
6042 JP ROERMOND
☎ (0475) 32 36 28

TREFWOORDENREGISTER

't Gooi	11	Arnoud Cornet	23
10 kilometer klassement	7	Arthur de Rouw	25
10 kilometer-klassementen	56	Arthur van Oest	12
10-kilometer klassement	46	Artiesten	45
10-kilometerklassementen	26	Ate van der Meer	2; 56
16 graden Planjer	22	Athon Demuth	55
16 kilometer	27	Atie Voorbij	9; 30
16 kilometer schoolslag	40	Atlantic City	44; 46
7 kilometer klassement	8	Aton Demuth	9; 18; 19; 20
A.d.a.v	4	Baanrecords	46
Aaltje	6	Babyvoeding	46
Aanmoedigingsprijzen	56	Badstrand	52
Aanvangstijdstip	27	Bas Weemhof	49
Aardappelloods	21	Bas Weemhoff	36; 37; 38
Abcoude	8; 12; 19	Beekse Bergen	20
Abcouder Meer	22	Begeleidingsteam	56
Abou Heif	44	Belevenissen	35
Achterbakruimte	32	Belgen	12
Ada de Haan	12	Belgische doortochten	39
Adhemar Bruysse	40	Bennie Dersignie	56
Admiralty Pier	47	Bennie Oomen	35
Aegir	8	Bepalingen	55
Afgesneden	19	Bergen op Zoom	8
Afsluitdijk	37	Berjan Cornelisse	5; 13; 14
Afspoelen	35	Bert Sitters	11
Alex Bakker	49	Beschouwingen	31
Alison Streeter	48	Beschuit	34
Alleseters	18	Beul uit hilversum	10
Almar v.d. Meer	26	Beusichem - Culemborg	19
Alpen	4	Beusichem – Culemborg	17
Alphen	8	Beveiliging	5
Amateur	44	Beverwijk	43
Ambitie	27	Bijgeloof	31
Amstelwedstrijd	24	Bloemstukken	44
Amsterdam	28	Blokzijk	4; 37
Amsterdam-Rijn kanaal	18	Bobo's	28
Amsterdam-Rijnkanaal	22	Bochten	19
Amsterdamse dovensport vereniging	4	Bodegraven	22
André Hermsen	10	Bodegravense Oude Rijn	22
Anekdoten	34	Bodem	32
Angela Twaalfhoven	13	Boei	19
Anke van der Veecken	36; 37	Boekje	2
Anna Paulowna	13; 25; 27; 28; 35; 36; 40	Bondsbestuur	55
Annie Veldhuizen	21	Bondscoach	11; 12; 43; 56
Annie Veldhuyzen	12	Bonn	40
Ans Timmermans	19	Bootsteiger	3
Antonio Barceló	45	Borstbeeld	47
Antwerpen	52	Borstkas	32
Argentinië	45	Bosbaan	3; 13; 16; 20; 25; 28; 31; 32; 33; 42; 54
Arie Reysel	37	Bosbaanwedstrijd	12
Arndt Kayser	9	Bosbaanwedstrijden	22

Bosbaanzwemwedstrijden	22	Correspondent	27
Boulevard	53	Corrie Ebbelaar	48
Braafste jongetje van de klas	23	Corrie Leibrand	35
Breda	23	Corry Ebbelaar	25; 38
Broekje uit Holland	44	Coryfeeën	30
Broer	2	Counsilman	48
Brummen	19	Cracks	42
Buijs	2; 53	Culemborg	17
Buitenbeentjes	28	Cynthia Nicholas	48
Buitensociëteit	22	Cyste	3
Buitenwaterzwemmers	28	Daily Mail	49
Bundel met stro	47	De Ganze	30
Burgemeester	6; 21	De Zeehond	52; 53
Burgemeester Nawijn	4	De Zeeschuimers	13
Bussloo	5; 30; 54	Decennium	31
Buurlanden	17	Deelnemersveld	39
Cabout	8	Delfhaven	22
Calais	47	Delftse Hout	54
Camarero	49	Demuth	2; 9; 20
Canada	45	Den Haag	29
Candiotti	45	Den Helder	3
Capnummer	40	Den Helder - Texel	42
Capri-Napels	45; 46	Den Helder – Texel v.v.	23
Caps	4; 17	Den Helder-Texel	42
Carla Geurts	28	DES	37; 42
Carla Jansen	13	Deventer	2; 22; 29
Carolien	5	Dichtgeklapte long	23
Celia Tabak	11	Dick Schermer	36
Centa Brouwer	35	Dick Snijders	5
Centrale trainingen	56	Diep	4
Channel Swimming Association	50	Dierenvriend	19
Charles Toth	47	Diskwalificatie	23; 32
Chiny Kok	14	DJK	12
Chloorbad	6	Doc. James Counsilman	48
Chloordosering	18	Dode tij	52
Chloorwater	3	Doetjes	27
Chocomel	20	Domineerden	34
Chris Doorenbos	7; 9; 10; 11; 13; 21; 28; 35	Doorbijten	37
Cilly Hopman-Tabak	39; 40	Doorenbos	8
Cilly Tabak	35	Doorzettingsvermogen	27
Circuit	17	Dora	18
Claudio Plitt	46	Douche	20
Cliff Lumsdon	44	Dover	47
Co wagenvoort	31	Dover-Calais	47
Co Wagenvoort	31	Draaiboek	56
Coen Lucas	40	Drank	30
Cognac	4	Drenthe	4
Colofon	57	Driehoekje	34
Commissaris der Koningin	22	Dubbel zwemmen	54
Commissie Masterszwemmen	14	Dubbele biefstuk	19
Communicatie	53	Dubbele wedstrijd	56
Competitieverband	56	Dubieuze aankomsttijden	30
Computerprogramma	55	Duivenklok	55
Coördinator	56	Duivenklokken	30
Cor Boonstra	22	Duivenmelker	30
Cor Wagenaar	30	Edith van Dijk	2; 15; 16; 28; 53

Edwin Kooyman	13; 14; 15; 23; 24; 25	Gerard Meurs	56
Eefting	23	Gerda	5
Eenmalige prijs	2	Gerda Sijbolts-van Leersum	33
Eerlijke verloop	29	Gerda van Leersum	33
Eerste IJsselmeerzwevmarathon	38	Gerrit de Bruijn	10
Eeuwige tweestrijd	34	Gert Udo	37
Egmond aan Zee	22	Gertrude Ederle	47
Egyptenaren	37	Geschreeuw	32
Eindhoven	8; 25	Gestaakt	37
Eindhovens Kanaal	35	Get Kanaal, heen en terugtocht	47
EK	56	Getij	52
EK-lange afstand	49	Getorpedeerd	28
Elementen	20	Gevaarlijk	52
Elf steden	6	Gevloek	32
Elt en Harm Drent	12	Gezellig	25
Enrico Tirabochi	47	Gezondheid	52
Erbarmelijke omstandigheden	37	Gigi van Es	14
Erik de Leeuw	35	Gijsbertine Mantel	2
Erik van Dartel	43	Glibberige klei	20
Erkenning	28	Glimlachten	37
Etenspauze	38	Goed fatsoen	34
Eugenio	45	Goes	28
Europa	17; 56	Goese Sas	30
Europees circuit	56	Golfslag	52
Excuus	31	Golgen-bad	31
Ex-winnaars	34	Greetje Kraan	9
Egypte	46	Greta Anderson	45; 46; 48; 49
Faciliteiten	56	Groningen	21; 32
Fast-Dutchman	44; 49	Groninger Stadspark	21
Favorieten	3	Grönneger kouke	21
Feed-back	56	Groote Wielen	7; 21
Fiets	18	Guiscardo	45
Fina	28; 43; 44; 54	Gulden	18
Fina-reglement	55	Guus Razoux Schultz	15; 16; 28; 34; 40; 41; 55
Finish	45	Guus Ruygrok	36; 37
Fluitsignaal	32	H.J. Visser beker	3
Folkertsma	35	Haarlem	13
Foto-album	33	Handdoeken	5
Fotografische bijdragen	57	Hans Arendsen	37; 38
Frans Naerebout	53	Hans Dieben	11
Fred Eefting	32	Hans Elzerman	14
Frits Happel	22	Hans Jansen	15
Ganzetrek	30	Hans Prins	36; 37; 38; 46
Garage	4	Hans van Goor	19; 28; 34; 41; 50
Gé Wildschut	13; 46	Hans Wagendrever	12
Gea Veldhuizen	28	Hans Wittermans	21
Geb Jousma	55; 56	Hansje Bunschoten	12
Gediskwalificeerd	34	Harderwijk	19
Gedoe voor de start	35	Harkstede	21; 32
Geertje Wielema	8; 9	Harlingen	8; 10; 21
Geharrewar	32	Harlinger Zeerace	22
Gekeeld	32	Harry Lamme	9
Geldprijzen	24	Heemstede	13
George sieverding	2	Hegemonie	46
George Sieverding	17; 25; 38; 41; 43; 46; 51	Heilige boontjes	19
Gep Jousma	29	Heldenmoed	37

Henk Brinkel	29	Jan Stender	4; 11; 18; 30; 36; 46; 52
Henk Hermsen	9	Jan van den Hoorn	29
Henk Nonnekes	55; 56	Jan van der Hoorn	43
Henry Sullivan	47	Jan van Hemsbergen	36; 44; 49
Herman van Lienden	12; 13; 32; 36	Jan van Scheijndel	12; 35; 36; 37; 42; 46; 49
Herman Willemse	9; 44; 45; 46; 49; 52	Jan Visser	36; 37; 38
Heroïsche zwemstrijd	37	Jansen	16
Herstellen	20	Jansen & Tilanus	5
Hesdingen	20	Jeroen Hauwert	28
Het Kanaal	34; 44; 46; 47; 50	Johan Bontekoe	10; 11
Het Kanaal, drie maal	47	Johan Schans	12; 46
Het Noordzee-kanaal	3	John Edwin Ericson	47
Het Zwarte Woifke	38	John Erikson	47
Hilversum	7; 8	Joke van Staveren	25; 46; 50
Historische gegevens	34	Joop cabout	8
Honderdduizend mensen	45	Joop Janssen	29
Hoofdredacteur	27	Joop Lam	25; 26; 40; 41
Hooge, de	7	Joop Lam sr.	43
Hoogwater	52	Joop Menke	37
Hopman-Tabak	11	Joop van Merkesteyn	11
Horacio Iglesias	44	Jos de Waal	49
Huiskamer	4	Jos van Kuijeren	27; 28
Huldetelegrammen	44	Josje Veldhuizen	12
Hulsbeek	6	Jubileum	2
IJskoude	22	Jubileumboek	34; 44
Ijssel	22	Judith de Nijs	9; 10; 12; 35; 46; 49
Ijsselmeer	35	Judith van Berkel-de Nijs	10; 46
IJsselmeer	25; 36; 42; 46	Jungle	44
IJsselmeeroversteek	37	Jurering	29
IJsselmeertocht	40	Jury	29; 33; 50
Ijsselmeerzwemmarathon	28; 29	Jury-eiland	18
IJsselmeerzwemmarathon	12; 46	Juryleden	22; 30; 52
IJzeren Man	8; 25	Jurylid	52
Illmitz	6	Juryplatform	33
In de tang	23	Jurypraam	22
Indy 500	34	Jurytafels	33
Ineke Ran	7	Juryvergadering	30
Ingrid Politiek	42	Juryvlot	22
Instituut	55	K.D. Prins	3; 6; 29
Instructie	29	Kaai	39
Interland	17	Kabinetwein	6
Internationaal	28	Kalendervergadering	55
Internationale contacten	56	Kalkovens	3
Internet	17	Kampioenschap	16
Inzwem-programma	31	Kamprechter	5; 31
Irene van der Laan	42; 46; 48; 49; 50	Kanaal door Walcheren	53
Ismalia	46	Kanaal naar Goes	30
J.B. Johnson	47	Kanaaloversteek	34
Jaap van Goor	43	Kanaalrace	14; 16
Jachthaven	27	Kanaaltochten	49
Jack Brakeboer	38	Kanaalwedstrijd	44
Jack Takken	23; 25	Kanobaan	21; 32
Jan Beyering	11	Kapelstraat	18
Jan Raas	13; 15; 23	Karakter	27
Jan Schouten	48	Keerpuntcommissaris	3
Jan stender	11	Kennemerland	13

Kerktoeren	38	Leiderdorp	28
Kermis	45	Lek bij Culemborg	19
Kersen eten	20	LEN	28; 43
Keuring	52	Lenie de Nijs	9; 30; 52
Kevin Murphy	47; 48	Letsel	20
Kick Geudeker	7	Lienden	32
Kilometervreters	27	Liesbosch	18
Kinderhoofdjes	32	Lieselotte Joling	53
King of the channel	48	Lijn	20
Kippen	31	Linda Boekelaar	14
Kippeneindje	45	Linda de Boer	10; 12; 15
Kippenvel	27	List en bedrog	44
Klappertandend	27	Loftuigingen	44
Klassement	34	Logeren	27
Klassementswedstrijden	56	Loods	52
Klassementbekers	56	Loodswezen	52; 53
Kleine Sluis	36	Loosdrechtse plassen	18
KNMI	20	Loosdrechtse Plassen	9
Knock-out	46	Lottie ten Veen	27
Knopen-expert	32	Lydia Stegink	13
KNZB	27; 56	LZO	9
KNZB-zwemmer	44	Malanie Kuiper	53
Kolkende zee	47	Mankracht	20
Kooyman	2; 23; 24	Mannetje voor mannetje	32
Kopgroep	32	Marathongeschiedenis	45
Kornwerderzand	35	Marathons	25
Kornwerderzand-Harlingen	35	Marathonzwemmen	28; 35
Kortebaan	8	Marc Lam	26; 41
Kramp	18	Marcel van der Togt	42; 43; 56
Kring Zeeland	30	Marco Lagas	23
Kringen	56	Maria Meesters	49
Kronkelredenaties	31	Marian Strijland	14
Kuijeren	2; 28	Marianne Oudkerk-Heemskerk	11
Laaghartige streken	44	Marianne Strijland	12
Lake Nemphramagog	46	Marjolein Phaff	14; 40
Lake St-John	46	Marsdiep	3
Lake Windermere	41	Martijn van Heusden	26; 43
Lam	26	Marty Veen	6; 55; 56
Landstitel	28	Mary Kok	9; 45; 46; 49
Lange afstandsklassement	56	Masters	5; 21; 37; 46; 54
Lange Kolk	5	Masterskampioenen	54
Langebaancommissie	55	Masterskilometers	54
Langebaankalender	55	Masters-principe	54
Langebaanklassementen	2	Masterssprint	54
Langebaanvuurdoop	27	Masterszwemmen	9
Langebaan-walhalla	11	Masterzwemmen	56
Lap-stop	30	Master-zwemmen	26
Lausanne-Evian	56	Matadores	37
Lay-out	57	Matthew Webb	47
Leed en ellende	37	Medailles	5
Leeftijdsgroepen	54	Medemblik	37
Leenhouts	40	Medewerkers	20
Leersum	33	Melanie Kuiper	2
Leeuwarden	8; 21	Memoriam Carolien Prinsbeker	5
Leeuwarder zwemclub	7	Meppel	3
Legbatterij	31	Meute	32

Midalgan-lijf	31	Oorlogsjaren	7; 28
Middelburg	53	Oosterhout	16; 54
Mieke van der Fluit	56	Oostermeenthe	6
Mike Read	48	Oosterschelde	30
Milieurakkers	22	Open Nederlands Kampioenschap, eerste	53
Mist	52	Open Nederlands Masters Open Water Zwemkampioenschap	54
Modder	32	Open Nederlandse Kampioenschappen	2
Moeder	33	Open Water Congres	55
Monique Wildschut	13; 14; 15; 40; 42; 44; 46; 48; 50	Optornen	20
Monstertocht	37	Organisaties	55
Naarden	25	Oude Rijn	22
Naardenschool	13	Oude Veer	36
Napoleon	47	Ouders	32
Natuurbad Electra	21	Overvaren	36; 49; 50
Nawijn	4	Overwinning	34
Nederlands kampioenschap langebaanzwemmen	16	Overwinningen	45
Negatieve invloed	26	OZEBI	18
Negen-proef	31	P.A. ten Thije	22
Neptunus	3	Papierrol	30
Niagara watervallen	47	Paplepel	46
Nickey Slinger	38	Paspébiac	46
Nicky Slinger	38	Pasquale Guerrero	51
Nico Born	35	Paul Asmuth	46
Nico Luchs	9	Penny Lee Dean	48
Nico van Straaten	20	Persona non grata	44
Nico Wempe	15; 28; 34	Persvertegenwoordigers	27
Nieuwegein	28	Perth	15; 16; 43
Nieuwesluis	52	Pet	32
Nieuwvliet	52	Peter Knegjens	22
Nijs, de	9	Petra Hillenius	14
Njord'59	13; 46	Phaff	54
NK 25 kilometer	28	Piet Ooms	35; 49
NK 5 kilometer	28	Piet Steegink	13
Noordkop	35	Piet Stegink	12; 13; 25; 27
Notendopjes	20	Piet ten Thije	9; 21
Oerschreeuw	32	Pieters	29
Oldehove	21	Pinksterkamp	12
Oldenzaal	23	Planjer	22
Olie	35	Planjerius	18
Olst	5; 13; 14; 46	Plezierige herinneringen	20
Olympische spelen	9	Pluim-vee	31
Omzwemmen	33	Port Said	46
Onberekenbare zwemmer	34	Portemonnee	46
Onderdak	50	PR-beleid	56
Ongeslagen	34	Prestatiemedailles	56
ONK	17; 34; 53; 54	Prestatieplaquettes	56
ONK 25 kilometer	28; 56	Prestatietochten	55
ONK 3 kilometer	56	Printerklok	31
ONK 5 kilometer	56	Professional	44
ONK jeugd	56	Professionals	46
ONK lange afstand zwemmen	41	Professioneler	55
Onk masters	54	Profzwemmen	44
Onrust	31	Programmaboekje	33
Onverschrokkenheid	37	Proteus	5
Oogbescherming	47	Psv	8
Oorlog	21		

PSV	35	Schoonhoven	22
Publiek	45	Schouwspel	4
Punten-systeem	55	Schuhmacher	8
Qui-vive	44	Schuimkoppen	21
Rabomarathon	36; 37	Seiko-printer	31
Raf Huysseune	40	Selectiecriteria	43
Randkanaal	4	Sfeer	35
Rapportageformulier	55	Shell	22
Raymond Politiek	42	Sieb Bolman-trofee	18
Reclamespreuk	34	Sieverding	41; 46; 51
Recreatiesport	55	Sieverding ATP	57
Redactie	2; 57	Sint Bernhardhonden	4
Reddingsbrigade	18	Sitters	22
Reglementsartikelen	55	Slachtoffers	22
Rein van Zandwijk	36	Slapjanussen	27
Reiskosten	43	Slijmerige	32
Reitdiep	21	Slootwater smaak	4
Remco Folkertsma	13; 19; 27; 34; 35	Sluis	2; 25; 28; 31; 34; 39; 40; 41; 42
Reuzel	35	Smit	23
Ria Willemse	13; 14; 15	Souburgse S.Z.V.	53
Richard Broer	8; 13; 14; 15; 23; 25; 56	Spaarnewoude	5
Rielerkolk	2; 5; 6; 7; 29	Spaarnwoude	35
Rietdijk	36	Sparring-partner	46
Rietkraag	36	Speedo	54
Rietschans	18	Speedo-zwemkleding	19
Rijk van Altena	11	Sponsor	2; 17
Rijk, van	8	Sponsorwerving	6
Rijkswaterstaat	22; 53	Sport-eretekens	56
Rinus van Daatselaar	21	Sporthal in Sluis	40
Rita Kroon	9; 11; 12; 14	Sporttak	56
Robben	4; 7	Sportwereld	2; 28
Robin Woutering	14	Stadspark	21
Rode Kruis	53	Stans Scheffer	9; 11; 22
Roermond	30; 34; 56	Stari Grad	42
Ron Phaff	14; 40; 54	Starigrad	49
Rooy, van	8	Starter	30; 32
Rotterdam	8	Startkaarten	32
Roy Meijboom	34	Startsein	52
Rudi Willems	39	Startvergunning	52
Ruud van Feggelen	5	Statistieken	57
San Javier	45	Staveren	37
Sandra Ketting	13; 46	Stavoren naar Medemblik	36
Santa Fé-Coronda	45	Steenwijk	3
Sas van Gent	8	Steenwijk'34	4
Scannen foto's	57	Steenwijkerdiep	4
Scannen teksten	57	Steigerbouwers	20
Scheepvaartkringen	53	Stender	8
Scheerwolde	6; 28	Stender-school	10
Scheidsrechters	29	Sterk verhaal	38
Schelde bekerwedstrijd	11; 35; 39; 52; 53	Stina Free	49
Schie	18	Stormvogel	14; 16; 53
Schippers	40; 50	Strategie	19
Schoolslagklassementen	10	Strijen	23
Schoolslag-klassementen	54	Strijken	20
Schoolslagzwemmen	34	Stromingen	47
Schoolslagzwemmers	34	Studie	26

Successory	44	Vechtstreek	10
Summum	51	Veldhuyzen	7
Surrogaat	6	Veldtelefoon	18
Syder	45	Veranderen	56
Syriërs	37	Verbeteren	56
T.W. Burgess	47	Verbindingsmiddelen	53
Tactiek	19	Verbrand	20
Taktisch	31	Verenigde Staten	45
Talent-ontwikkeling	56	Verenigingen	56
Te Werve	54	Verenigingsbekers	13
Tekstbijdragen	57	Verhalen	34
Temperatuur	4	Verkeerslaboratorium	20
Tender	53	Verkleumd	20
Tenderboot	52	Verloting	40
Terry Noakes jr.	51	Verrekijkers	53
Terry Noakes sr.	50	Verslaggeving	27
Textiel	5	Vervaarlijke prikkels	32
Thea Thomson-Snoeks	9	Verweren	35
Theatraal	32	Verzorgen	35
Theems	47	Vet	35
Theo de Boer	9	Veteranen	22
Thije	22	Veteranennummers	54
Thije, ten	2	Vianen	18; 19; 34
Tido Wiarda	21	Vikings	35
Tijd-klassementen	55	Vip-boot	17
Tijdmeetapparatuur	20	Virus	31
Timo Jansen	11; 12	Visafslag	37
Tina Bischoff	48	Vlaanderen marathon	39
Tine van Brenk	9	Vlissingen	16; 28; 34; 52; 54; 56
Titanengevecht	9; 37	Vlissingse reddingsbrigade	52
Tochten der giganten	38	Vloedstroom	52
Toelatingseisen	52	Voet	20
Tom Park	44	Voetbalfinale	27
Tom van Eeden	10	Volgboot	20; 27; 36
Ton Brouwer	5; 25; 27; 39; 40; 50; 56	Volgboten	52
Ton van Klooster	12; 13	Volksheld	47
Tordoir	22	Volkshelden	45
Torpedo	13; 26	Volwassen	43
Tractor	20	Vorbereiding	20
Trainer	42	Voorn	15
Trainers	32	Voorsprong	33
Trainingsaanpak	43	Voorstart	20; 29
Trainingspakken	5	Vrachtwagen	31
Transport	20	Vrachtwagens	31
Trein	22	Vreng, de	8
Trofeo d'Italia	19	Vriezenveen	5; 6
Tropische zwembadencultuur	55	Vrije slag-klassementen	54
Truusje Ebbelaar	12	Vught	8
Tussensprints	45	Vut	6
Uitgereiking klassementsbekers	56	Waarnemen	55
Uitvallers	37	Waarnemers	55
Utrecht	22	Waarschuwen	33
V.K.	30	Waddenzee	21
Vakantiemogelijkheden	42	Waddinxveen	8
Van Ewijcksluis	36	Wagenvoort	2; 31
Van Harinxmakanaal	22	Warande	16

Waterkwaliteit	4; 55	Wim Bergman	11
Waterpolo	8	Wim Beyderwellen	9
Watertemperatuur	27	Wim Buijs	53
Waterverontreiniging	28	Wim de Boer	37
Watervervuiling	39	Wim de Vreng	45; 46
Webb	47	Wim Hermsen	10
Weddenschappen	45	Windhoos	20
Wedstrijd over het kanaal	36	Windkracht	37
Wedstrijdbanen	17	Winnen	33
Weekeinden	3	Wintermaanden	42
Weersinvloeden	17	Wittermans	8
Weersomstandigheden	35	WK	56
Wegschieten	32	Wlaz	55
Weinkost	6	Worldcup	56
Wendy Brook	48	Wvz	8
Wereldkampioenschap marathonzwemmen	41	Ypenburg	3
Wereldkampioenschappen marathonzwemmen	43	Yvonne van Kuilenburg	13
Wereldrecord	50	Zaan	3
Wereldtitel	45	Zaantocht	3
Wereldtitel bij de professionals	46	Zagreb	19
Wereldtitel voor professionals	46	Zee	17
Werkgroep lange afstandswemmen	43	Zeeverkenners	52
Werkgroep masters	54	Zeewater	52
Westenwind	37	Zeeziekte	45; 49
Westerschelde	39; 52	Zestien graden Planjer	21
Wieden	3	Zuchten	40
Wielema	8	Zuid-Amerika	46
Wijda Mazereeuw	13	Zuidijk	3
Wikken en wegen over de kansen	35	Zuiderzee	35; 36; 38
Wil Bunschoten	12; 13	Zutphen	8; 19; 35; 39
Wildschut	11	Zwembond	42
Wilhelminadorp	28; 30	Zwemkroniek	4; 27; 28; 29; 32; 48; 50
William Hotkins	47	Zwemkroniekbekers	9; 13; 46
Willy den Ouden	11	Zwempakken	5
Willy van Rijsel	49	Zwemreglement	55
Willy van Rijssel	36; 49	Zwet	3
Willy Willemsen	22		